

ผลของการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถ
ในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

EFFECTS OF LEARNING FROM MODELS AND SCAFFOLDING STRATEGIES
ON RHYTHM READING SKILL AND ATTITUDE IN RHYTHM READING

เกศแก้ว คงคล้าย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2562

ผลของการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถ
ในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

EFFECTS OF LEARNING FROM MODELS AND SCAFFOLDING STRATEGIES
ON RHYTHM READING SKILL AND ATTITUDE IN RHYTHM READING
OF ELEVENTH GRADE STUDENTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Educational Science & Learning Management)
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2019

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ผลของการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถ

ในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ของ

เกศแก้ว คงคล้าย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูล)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุะมาน)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.รุ่งอรุณ โจนรัตน์ดำรง ไชยศรี)

ชื่อเรื่อง	ผลของการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ผู้วิจัย	เกศแก้ว คงคล้าย
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2562
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศุภวรรณ สัจจพิบูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 73 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากนั้นเลือกกลุ่มทดลองด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 36 คน และกลุ่มควบคุมอีก 1 ห้องเรียน จำนวน 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ 2) แผนจัดการเรียนรู้แบบปกติ 3) แบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ 4) แบบสอบถามเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบด้วย t-test for dependent และ t-test for independent ผลวิจัย พบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ตัวแบบ, กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้, ความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ, เจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ

Title EFFECTS OF LEARNING FROM MODELS AND SCAFFOLDING STRATEGIES ON RHYTHM READING SKILL AND ATTITUDE IN RHYTHM READING OF ELEVENTH GRADE STUDENTS

Author KATEKAW KONGKLAY

Degree MASTER OF EDUCATION

Academic Year 2019

Thesis Advisor Assistant Professor Dr. Suppawan Satjapiboon

The purposes of this research are as follows: (1) to compare the rhythm reading skills and the attitudes to rhythm reading among Grade Eleven students before and after they have learned the Models and Scaffolding strategies; and (2) to compare the rhythm reading skills and the attitudes to rhythm reading of Grade Eleven students learned from Model and Scaffolding with those taught by conventional instruction. The samples in this study was two classrooms of eleventh grade students at Naresuan University Secondary Demonstration School. There were 73 students chosen by Cluster Sampling, with 36 students in the experimental group and 37 in the control group. The research instruments included: (1) lesson plans for models and scaffolding strategies; (2) lesson plans on conventional instruction; (3) rhythm reading skills test; and (4) attitudes to rhythm reading. The data were analyzed by mean (M), standard deviation (SD), a dependent t-test and an independent t-test. The results revealed the following: (1) the rhythm reading skills and the attitudes to rhythm reading of Grade Eleven students who learned from the Model and Scaffolding strategies posttest was significantly higher than the pretest at a level of 0.5; and (2) the rhythm reading skills and the attitudes to rhythm reading of Grade Eleven students who learned from Models and Scaffolding strategies was significantly higher than those taught by conventional instruction at a level of 0.5.

Keyword : Models, Scaffolding strategies, Rhythm Reading Skill, Attitudes to rhythm reading

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูล อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ผู้คอยให้คำชี้แนะ ตรวจสอบความถูกต้องของปริญญาานิพนธ์ และคอยให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนให้กำลังใจตลอดระยะเวลาการจัดทำปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณอาจารย์อดิสรณ์ เรืองกิจจันทน์ ที่คอยให้ความรู้และชี้แนะแนวทางอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขปริญญาานิพนธ์ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนปริญญาานิพนธ์สำเร็จลุล่วง

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุमान ประธานในการสอบปากเปล่าปริญญาานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.รุ่งอรุณ โรจน์รัตนาดำรง ไชยศรี กรรมการสอบปากเปล่าปริญญาานิพนธ์ ที่ได้ชี้แนะแนวทางและระยะเวลาในการตรวจพิจารณาปริญญาานิพนธ์จนสำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.ประเสริฐ ตันติเสนาะ คณะครู และนักเรียนโรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวรที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณนายวิรัชกร ศุภรังสี และนางสาวจรรยา เกิดแก้ว กัลยาณมิตรที่คอยช่วยเหลือ คอยให้กำลังใจ และอยู่เคียงข้างผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนน้ำใจจากเพื่อน ๆ สาขาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

ขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา คุณประโยชน์อันพึงมีจากปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จการศึกษา ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแต่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

เกศแก้ว คงคล้าย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	6
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
เนื้อหาในการวิจัย.....	7
ระยะเวลาในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
สมมติฐานในการวิจัย	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากตัวแบบ	12

1.1 ความหมายของการเรียนรู้จากตัวแบบ	12
1.2 ประเภทของตัวแบบ	12
1.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบ	13
1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากตัวแบบ	14
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้	18
2.1 ความหมายของกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้	18
2.2 องค์ประกอบของกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้	20
2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้	21
2.4 แนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้	23
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้	27
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านทำนองเสนาะ	32
3.1 ความหมายของการอ่านทำนองเสนาะ	32
3.2 ความสำคัญของการอ่านทำนองเสนาะ	33
3.3 หลักการอ่านทำนองเสนาะ	36
3.4 การวัดและประเมินการอ่านทำนองเสนาะ	40
3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านทำนองเสนาะ	43
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียนรู้	45
4.1 ความหมายของเจตคติ	45
4.2 องค์ประกอบของเจตคติ	47
4.3 หลักการวัดและการสร้างแบบวัดเจตคติ	49
4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียน	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	57
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	57

ประชากร	57
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	57
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการ เสริมต่อการเรียนรู้สำหรับกลุ่มทดลอง.....	58
ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติสำหรับกลุ่มควบคุม.	66
ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ	68
ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพแบบวัดเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ.....	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูล	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	80
สรุปผลการวิจัย	80
อภิปรายผลการวิจัย.....	80
ข้อเสนอแนะ	84
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก.....	95
ประวัติผู้เขียน.....	136

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 เนื้อหาและจำนวนคาบเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้.....	64
ตาราง 2 เนื้อหาและจำนวนคาบเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบปกติ.....	67
ตาราง 3 เกณฑ์การประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ.....	69
ตาราง 4 แบบแผนการทดลอง.....	74
ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	77
ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ.....	78
ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	78
ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ.....	79
ตาราง 9 ตารางแสดงคะแนนความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ ก่อนเรียน-หลังเรียน (Pretest-Posttest) ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้.....	132
ตาราง 10 ตารางแสดงคะแนนความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ ก่อนเรียน-หลังเรียน (Pretest-Posttest) ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ.....	133

ตาราง 11 ตารางแสดงเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ ก่อนเรียน-หลังเรียน (Pretest-Posttest) ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้	134
ตาราง 12 ตารางแสดงเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ ก่อนเรียน-หลังเรียน (Pretest-Posttest) ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ.....	135

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
ภาพประกอบ 2 แนวคิดที่นำมาใช้ในการสังเคราะห์ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้.....	59
ภาพประกอบ 3 การสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อ การเรียนรู้.....	61
ภาพประกอบ 4 ความสัมพันธ์ของขั้นตอนของการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธี การเสริมต่อการ เรียนรู้กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	63

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญของมนุษย์ ในชีวิตประจำวันของมนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องสื่อสารเพื่อแสดงความรู้ ความคิด ความต้องการของตนให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ เป็นเครื่องสะท้อนค่านิยมและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ให้แก่ตนเอง ซึ่งแต่ละชนชาติต่างมีภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร เช่นเดียวกับประเทศไทยที่มีภาษาประจำชาติอันเป็นเอกลักษณ์ และความภาคภูมิใจของคนไทย ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติที่คนในชาติควรรักษาและสืบสานให้อารงอยู่คู่ชาติไทย ดังพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (กรมศิลปากร, 2533, น. 2) ความว่า “ภาษานอกจากจะเป็นเครื่องมือสื่อสารแสดงความรู้สึกนึกคิดของคนทั่วโลกแล้ว ยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม อารยธรรม และเอกลักษณ์ประจำชาติอีกด้วย” กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงกำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับอยู่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 12) โดยวิชาภาษาไทยประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 5 สาระ ได้แก่ 1) การอ่าน 2) การเขียน 3) การฟัง การดู และการพูด 4) หลักการใช้ภาษาไทย และ 5) วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะครบทุกด้านเกิดเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปใช้ได้ถูกต้อง ตลอดจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

การอ่านทำนองเสนาะเป็นทักษะแขนงหนึ่งในการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยในสาระการอ่านและวรรณคดีที่สะท้อนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของคนรุ่นเก่าที่สืบทอดกันมาให้คนในรุ่นปัจจุบันได้ชื่นชมและศึกษา ตามที่กำชัย ทองหล่อ (2552, น. 725) ได้กล่าวไว้ว่าการอ่านทำนองเสนาะ หมายถึง การอ่านออกเสียงคำประพันธ์ชนิดต่างๆ ให้เป็นทำนองเพื่อความไพเราะหรือการอ่านที่มีเสียงสูงต่ำ หนักเบา ยาวสั้น เอื้อนเสียง เน้นจังหวะ เน้นสัมผัสให้ชัดเจนไพเราะและทำให้เกิดอารมณ์คล้อยตามไปด้วย ในการอ่านต้องพยายามทำให้เหมาะสมกับลักษณะเนื้อความ เช่น บทไอ้โลม เกี่ยวพาราสี ตัดพ้อ โกรธเกรี้ยว คร่ำครวญ โศกเศร้า ซึ่งเป็นสิ่งต้องฝึกฝน การที่คนเราจะอ่านทำนองเสนาะได้นั้น ไม่ใช่การที่เราจะต้องมีพรสวรรค์ หากแต่เราต้องเป็นบุคคลที่มีพรแสวงด้วยอีกทางหนึ่ง เพราะในบางที่พรสวรรค์ก็สู้พรแสวงไม่ได้ แม้การอ่านทำนองเสนาะจะเป็นเพียงทักษะประการหนึ่งในรายวิชาภาษาไทย แต่การอ่านทำนองเสนาะนั้น มีความสำคัญที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้และฝึกฝน ดังคำกล่าวของณัฐกรฤกษ์ อกนิษฐาตา

(2556, น. 18) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกฝนอ่านทำนองเสนาะสามารถช่วยให้ผู้เรียนจดจำบทเรียนได้ง่าย เพราะจังหวะและท่วงทำนองจะก่อให้เกิดความรื่นรมย์ ประทับใจและติดตรึงอยู่ในความรู้สึก โดยไม่ต้องอาศัยการท่องจำ และชาวซึ่งถึงคุณค่าของภาษาไทย ภาษาไทยเป็นวิชาที่ผู้เรียนต้องเกิดการเรียนรู้ระดับสูงทั้งในเนื้อหา เจตคติ และทักษะ จึงต้องใช้ความรู้สึกอันละเอียดอ่อน ค่อนข้างมากกว่าวิชาอื่น ๆ คีตวรรณกรรมเป็นแนวการสอนซึ่งสื่อ “สาร” ไปสู่ผู้เรียนผ่านทำนองเสียงอันไพเราะ จึงทำให้ผู้เรียนซาบซึ้งถึงสุนทรียภาพ และเห็นคุณค่าภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของซันธชัย อธิเกียรติ (2551, น. 32) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการอ่านทำนองเสนาะยังถือเป็นการรักษาขนบประเพณีอย่างหนึ่งของไทย เพราะเป็นการแสดงออกทางสุนทรียศาสตร์ที่มีมาช้านาน และเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า คนไทยเป็นผู้มีจิตใจละเอียดอ่อน และเป็นชนชาติที่มีวัฒนธรรม

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนรู้ในการอ่านทำนองเสนาะของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาคำอ่านทำนองเสนาะของผู้เรียนโดยการปฏิบัติการสอนจริง การสังเกตการอ่านทำนองเสนาะของผู้เรียน และการสัมภาษณ์ผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาพบปัญหาการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่สะกดคำในบทประพันธ์ไม่ถูกต้อง อ่านไม่ถูกทำนองของบทประพันธ์ และแบ่งวรรคไม่ถูกต้อง อ่านแล้วไม่เกิดความไพเราะ และไม่มีความมั่นใจในการอ่าน (จันทนา ศิลปศาสตร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กันยายน 2560; ศวิตา ชมกลิ่น, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กันยายน 2560; กัลฉณนิช ยามสุข, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กันยายน 2560; พัชรีภรณ์ กันทะนะ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กันยายน 2560) ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับเอกสารและงานวิจัยของสมชาย แก้วเจริญ (2555) และ วิไล กาวิชัย (2557) ที่พบว่าผลการอ่านทำนองเสนาะของผู้เรียนร้อยละ 80 ที่เรียนวิชาการอ่านทำนองเสนาะแบบทั่วไป ควรได้รับการพัฒนา

จากการศึกษาปัญหาในการอ่านทำนองเสนาะของผู้เรียน ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการอ่านทำนองเสนาะดังต่อไปนี้ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนขาดทักษะในการอ่านทำนองเสนาะ และไม่สามารถอ่านได้อย่างไพเราะจึงเป็นเหตุที่ไม่สามารถเป็นแบบอย่าง และสร้างแรงจูงใจในการอ่านทำนองเสนาะที่ถูกต้องและไพเราะให้แก่ผู้เรียนได้อีกทั้งผู้สอนขาดแรงจูงใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง เนื่องจากผู้สอนมีภาระงานจำนวนมากทำให้ไม่มีเวลาในการค้นคว้าและฝึกฝนตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างในการสอนได้ และยังยึดติดกับวิธีการสอน

แบบใดแบบหนึ่งอย่างเหนียวแน่น โดยเฉพาะการบรรยายจึงทำให้การจัดการเรียนรู้ไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ (จันทนา ศิลปศาสตร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กันยายน 2560; ศวิตา ชมกลีน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กันยายน 2560; กัลธณานิช ยามสุข, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กันยายน 2560; พิชรีภรณ์ กันทะนะ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กันยายน 2560)

2) ด้านผู้เรียน อันมีสาเหตุมาจากผู้เรียนขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านทำนองเสนาะ และมองว่าการอ่านทำนองเสนาะเป็นเรื่องที่ยาก และล้าสมัยจึงส่งผลให้ผู้เรียนความเบื่อหน่ายในการฝึกฝนและมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการอ่านทำนองเสนาะ เนื่องจากการอ่านทำนองเสนาะเป็นทักษะเฉพาะที่ประกอบด้วยเนื้อหาที่เป็นคำศัพท์โบราณที่อ่านยาก ทำนองที่มีลักษณะเฉพาะการแบ่งวรรคในการอ่านบทประพันธ์แต่ละประเภทที่แตกต่างกันไป และการเอื้อนเสียงที่ต้องอาศัยการฝึกฝนจึงส่งผลให้ผู้เรียนส่วนใหญ่สะกดคำในบทประพันธ์ไม่ถูกต้อง อ่านไม่ถูกทำนองของบทประพันธ์ และแบ่งวรรคไม่ถูกต้อง อ่านแล้วไม่เกิดความไพเราะ โดยผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะที่แตกต่างกัน อันมีสาเหตุมาจากผู้เรียนส่วนน้อยเคยได้รับการฝึกฝนและมีพรสวรรค์ในการอ่านทำนองเสนาะจึงทำให้สามารถอ่านทำนองเสนาะได้อย่างถูกต้องและไพเราะ แต่ผู้เรียนส่วนมากกลับไม่ได้รับการฝึกฝนและพัฒนาทักษะดังกล่าวจึงทำให้ไม่สามารถอ่านทำนองเสนาะได้อย่างถูกต้องและไพเราะ ซึ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการอ่านทำนองเสนาะจำนวนน้อย และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาที่เป็นวิชาการเพื่อนำไปสู่การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีเวลาในการฝึกฝนการอ่านทำนองเสนาะเพียงเล็กน้อย และได้ฝึกอ่านเพียงบทบังคับที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ภาคเรียนละ 1 บท (จันทนา ศิลปศาสตร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กันยายน 2560; ศวิตา ชมกลีน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กันยายน 2560; กัลธณานิช ยามสุข, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กันยายน 2560; พิชรีภรณ์ กันทะนะ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กันยายน 2560)

เมื่อพิจารณาสาเหตุของปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้และเจตคติของนักเรียนมีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนจึงต้องแสวงหาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะและเสริมสร้างเจตคติทางบวกในการอ่านทำนองเสนาะให้แก่ผู้เรียน โดยในการพัฒนาความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะนั้นผู้เรียนต้องอาศัยการฝึกฝนและปฏิบัติตามตัวอย่างจากผู้สอนและสื่อการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำมาเป็นแบบอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้จากตัวแบบ (Models) ของ บันดูรา (Bandura, 1977) โดยมีแนวคิดในการสร้างพฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการสังเกต เก็บจำ และแสดงพฤติกรรม

เลียนแบบโดยมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแบบของอดิสรณ์ เรืองกิจจรรย์ (2559, 207-228) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวความคิดฝึกทางปัญญาจากต้นแบบร่วมกับแนวความคิดเขียนแบบเน้นกระบวนการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิดไตร่ตรองของนักศึกษาปริญญาตรีเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวความคิดฝึกทางปัญญาจากต้นแบบร่วมกับแนวความคิดเขียนแบบเน้นกระบวนการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิดไตร่ตรองของนักศึกษาปริญญาตรี และเพื่อศึกษาผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิดไตร่ตรองของนักศึกษาปริญญาตรีระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง และศึกษาพัฒนาการของความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิดไตร่ตรองของนักศึกษาปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ ผู้สอนควรค้นหาวิธีการในการที่จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding Strategies) เป็นกลวิธีในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของวิกอตสกี (Vygotsky, 1987) โดยมีแนวคิดดังกล่าวมีความเชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ในบริบทที่มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยผู้ที่มีความรู้มากกว่าช่วยชี้แนะให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ โดยยัง (Young, 1993, as cited in Dabbagh, 2003) อธิบายว่าการช่วยเสริมศักยภาพเป็นการช่วยในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เริ่มเรียน โดยการจำกัดความซับซ้อนของสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ และค่อยๆ ลดการจำกัดนี้ออกไปเมื่อผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ และความมั่นใจในการจัดการกับบริบทที่มีความซับซ้อน ซึ่งการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนนี้ อยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียน และเมื่อผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานนั้นๆ แล้ว จะมีการลดความช่วยเหลือลงทีละน้อยเพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นสำเร็จได้ด้วยตนเอง การลดความช่วยเหลือในการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ โดยการกำกับตนเองและนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองได้ เมื่อพิจารณาถึงกลวิธีดังกล่าวจะพบว่า นอกจากจะพัฒนาความสามารถในการทำงาน และผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้แล้ว ยังสามารถพัฒนาความเชื่อมั่น ความรู้สึกนึกคิด และเจตคติของผู้เรียนให้ไปในทางที่ดี ซึ่งเมื่อนำการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนแล้ว ก็จะทำให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนทักษะดังกล่าวให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง และช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในระดับที่สูงขึ้น (McLoughlin, 2002, pp. 150-160) ซึ่งสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ กานต์รวี ศรีลังค์ (2556, น. 77) ที่ได้ศึกษาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์อ่าน (SRE-Scaffolding Reading Experience) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์อ่าน (SRE-Scaffolding Reading Experience) ก่อนเรียนและหลังเรียน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์อ่าน (SRE-Scaffolding Reading Experience) พบว่า ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจความพึงพอใจต่อกิจกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์อ่าน (SRE-Scaffolding Reading Experience) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวรที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้อันจะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนให้เป็นที่ไปในทางที่ดี เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนางานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องผลของการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน

4. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ และเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้ตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ และช่วยกระตุ้นให้ครูและนักวิชาการด้านการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ความสำคัญในการสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่านทำนองเสนาะให้แก่นักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 6 ห้องเรียน รวม 200 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 73 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากนั้นเลือกกลุ่มทดลองด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.3 จำนวน 36 คน และกลุ่มควบคุมอีก 1 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.4 จำนวน 37 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการจัดการเรียนรู้
  - 1.1 การจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้
  - 1.2 การจัดการเรียนรู้แบบปกติ
2. ตัวแปรตาม แบ่งเป็นดังนี้
  - 2.1 ความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ
  - 2.2 เจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ

เนื้อหาในการวิจัย

เนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นบทหรือยกมาจากหนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งหน่วยการเรียนรู้ ออกเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ดังนี้ 1) การอ่านกลอน 2) การอ่านร่าย 3) การอ่านโคลง 4) การอ่านฉันท์ 5) การอ่านคำประพันธ์ประเภทอื่น ๆ โดยจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ใช้เวลาทดลองจำนวน 14 คาบ คาบละ 50 นาที โดยแบ่งเป็นขั้นการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2 คาบ และขั้นดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 12 คาบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการสังเกตและแสดงพฤติกรรมเลียนแบบพฤติกรรมจากตัวแบบ โดยมีผู้สอนคอยช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้แสดงพฤติกรรมได้ตามเป้าหมายในการเรียนรู้

ตัวแบบที่ผู้วิจัยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura ได้แก่

1.1 ตัวแบบที่เป็นบุคคล หมายถึง ตัวแบบที่บุคคลสามารถมีปฏิสัมพันธ์ได้โดยตรง ซึ่งตัวแบบที่เป็นบุคคลที่ผู้วิจัยใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) ผู้สอน 2) วิทยากร และ 3) ผู้เรียนที่มีความเชี่ยวชาญในการอ่านทำนองเสนาะ

1.2 ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ หมายถึง ตัวแบบที่แสดงผ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่งตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) เครื่องดนตรี 2) วิดีทัศน์ และ 3) แผนภาพแสดงฉันทลักษณ์ของบทประพันธ์

กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือวิธีการทั้ง 7 ของฮาร์ทแมน (Hartman, 2002, p. 23) ซึ่งมีวิธีการคือ 1) การเป็นแบบอย่าง (Modeling) 2) การชี้แนะ (Cues) 3) การอธิบาย (Prompts) 4) การบอกใบ้ (Hints) 5) การแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาบางส่วน (Partial Solution) 6) การให้แบบอย่างในการคิด (Think-Aloud Model) และ 7) การชี้แนะโดยตรง (Direct Instruction)

โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ

ผู้สอนสร้างความสนใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเริ่มสังเกต
ตัวแบบ

ขั้นที่ 2 เรียนรู้ตัวแบบ

ผู้สอนแสดงตัวแบบให้ผู้เรียนจดจำ โดยให้ผู้เรียนสังเกตและถ่ายทอดสิ่งที่
ได้สังเกตออกมาผ่านการใช้ภาษา

ขั้นที่ 3 แสดงพฤติกรรม

ผู้สอนให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบที่สังเกต โดยการอ่านทำนองเสนาะ
พร้อมกันทั้งชั้นเรียนตามจำนวนบทที่ผู้สอนกำหนด จากนั้นลดขนาดของการแสดงพฤติกรรมลง

ขั้นที่ 4 สร้างความท้าทายในการเลียนแบบ

ผู้สอนสร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่องในการเลียนแบบ โดยเพิ่มระดับความยาก
ในการแสดงพฤติกรรม และคอยให้คำแนะนำและชี้จุดบกพร่องให้แก่ผู้เรียนระหว่างการแสดง
พฤติกรรม

ขั้นที่ 5 ให้ผลย้อนกลับ

ผู้สอนสะท้อนผลในอ่านทำนองเสนาะแก่ผู้เรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
ในชั้นเรียน และเสริมแรงแก่ผู้เรียนที่สามารถเลียนแบบได้อย่างถูกต้องเพื่อสร้างแรงจูงใจในการ
เรียนรู้จากตัวแบบแก่ผู้เรียนคนอื่น ๆ

2. การเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามแบบแผนการจัดการเรียนรู้
ที่ผู้สอนกำหนดและตามเนื้อหาของหลักสูตรสถานศึกษา ที่จัดทำขึ้นตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งแต่ละสถานศึกษาจะจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้อง
กับสภาวะปัญหาในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อ
การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ อีกทั้งจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ
ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

2.1 ชี้นำ

ผู้สอนอธิบายวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เชื่อมโยงความรู้ที่ผู้เรียนเคยเรียนรู้ และ
กระตุ้นความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

2.2 ชี้นำจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้สอนอธิบายหลักการและวิธีการอ่านทำนองเสนาะ จากนั้นผู้สอนทำให้ดู
เป็นตัวอย่างและให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม

2.3 ชั้นสรุป

ผู้สอนสรุปความรู้ให้แก่ผู้เรียน จากนั้นอธิบายแนวทางในการนำความรู้และทักษะที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

3. ความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ หมายถึง การอ่านออกเสียงอย่างมีจังหวะลีลา และความไพเราะตามแบบของบทหรือยกรองที่เป็นตัวกำหนดการออกเสียงที่ผู้อ่านต้องใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การเอื้อนเสียง และการทอดเสียงที่ผู้อ่านต้องอาศัยการฝึกฝน ซึ่งผู้อ่านต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา ฉันทลักษณ์และอารมณ์ของบทประพันธ์ จึงจะสามารถถ่ายทอดเสียงออกมาได้อย่างไพเราะและซาบซึ้งในบทประพันธ์ที่ได้อ่าน ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับแบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะจากสมชาย แก้วเจริญ (2555, น. 106-109) และ วิไล กาวิชัย (2557, น. 37-38) ประกอบด้วยรายการประเมินจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความถูกต้องตามอักขรวิธี 2) ความถูกต้องตามทำนอง 3) การสื่ออารมณ์ 4) ความไพเราะของน้ำเสียง และ 5) เทคนิคและวิธีการอ่าน

4. เจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งและพร้อมจะแสดงออกต่อสิ่งนั้นด้วยท่าทีหรือพฤติกรรมในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบวัดเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะที่ผู้วิจัยสร้างจากการศึกษาข้อมูลการวัดเจตคติแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้เลือกแนวทางในการจำแนกประเด็นในการวัดเจตคติตามแนวทางของชิตยา สุวรรณะชฎ (2545, น. 603-604) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ด้านความรู้ ความเข้าใจในการอ่านทำนองเสนาะ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อการอ่านทำนองเสนาะ

4.2 ด้านความรู้สึกต่อการอ่านทำนองเสนาะ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนที่มีต่อการอ่านทำนองเสนาะ

4.3 ด้านพฤติกรรมในการอ่านทำนองเสนาะ หมายถึง แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อการอ่านทำนองเสนาะ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องผลของการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดตามประเด็นต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากตัวแบบ
  - 1.1 ความหมายของการเรียนรู้จากตัวแบบ
  - 1.2 ประเภทของตัวแบบ
  - 1.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบ
  - 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากตัวแบบ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้
  - 2.1 ความหมายของกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้
  - 2.2 องค์ประกอบของกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้
  - 2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้
  - 2.4 แนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้
  - 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ
  - 3.1 ความหมายของการอ่านทำนองเสนาะ
  - 3.2 ความสำคัญของการอ่านทำนองเสนาะ
  - 3.3 หลักการอ่านทำนองเสนาะ
  - 3.4 การวัดและประเมินการอ่านทำนองเสนาะ
  - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านทำนองเสนาะ
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียน
  - 4.1 ความหมายของเจตคติ
  - 4.2 องค์ประกอบของเจตคติ
  - 4.3 หลักการวัดและการสร้างแบบวัดเจตคติ
  - 4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากตัวแบบ

1.1 ความหมายของการเรียนรู้จากตัวแบบ

ตัวแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบอย่างในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ถูกยึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติและก่อให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรม ซึ่งการเรียนรู้จากตัวแบบมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive learning theory) โดย Bandura ในปี ค.ศ.1977 ซึ่งเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึง การเรียนรู้ของมนุษย์ที่เกิดจากการสังเกตและเลียนแบบ กระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยในการเรียนรู้ในแต่ละครั้งจะต้องอาศัยปัจจัย ทั้ง 3 ประการที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน และเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ได้แก่ 1) ปัจจัยภายในตัวบุคคล (Personal factor) ได้แก่ ตัวผู้เรียน 2) ปัจจัยด้านพฤติกรรม (Behavioral factor) ได้แก่ พฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกเมื่อถูกกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อม และ 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environment factor) ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เกิดการแสดงพฤติกรรม โดย Bandura มีความเชื่อว่ามนุษย์สามารถเรียนรู้ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อม (Bandura, 1963, p. 68; 1977, pp. 10-29; Miller, 1977, pp. 16-36)

1.2 ประเภทของตัวแบบ

บันดูรา (Bandura, 1977, pp. 80-81) ได้กล่าวถึงประเภทของตัวแบบ ว่าสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ตัวแบบที่มีชีวิต (Live model) ซึ่งหมายถึง ตัวแบบที่สามารถแสดงพฤติกรรมต่อหน้าผู้เรียนและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนได้โดยตรง และ 2) ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic model) หมายถึง ตัวแบบที่ผู้สอนถ่ายทอดผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ แผนภาพ หนังสือ เป็นต้น ทั้งนี้ นักวิชาการการศึกษาของไทยได้อธิบายประเภทของตัวแบบที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้ สุขุมมาลย์ คำหวาน (2543, น. 14) ได้อธิบายถึงประเภทของตัวแบบว่า ตัวแบบแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ตัวแบบจากชีวิตจริง (Live model) หมายถึง ตัวแบบที่สามารถแสดงแบบอย่างของพฤติกรรมให้แก่ผู้เรียนได้ในสถานการณ์จริง อาจเป็นสถานการณ์หรือตัวบุคคลก็ได้ และ 2) ตัวแบบในรูปสัญลักษณ์ (Symbolic model) หมายถึง ตัวแบบที่ผู้สอนนำมาเป็นสื่อในการเลียนแบบของผู้เรียน ซึ่งตัวแบบดังกล่าวสามารถเก็บไว้ใช้ถ่ายทอดในครั้งต่อไปได้ในขณะเดียวกัน พระเล็ก ทองแสน (2550, น. 38) ได้กล่าวถึงประเภทตัวแบบไว้ว่า สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ตัวแบบจริง หมายถึง ตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียนมากที่สุด เพราะสามารถแสดงพฤติกรรมให้ผู้เรียนสังเกตได้โดยตรง 2) ตัวแบบสัญลักษณ์ หมายถึง ตัวแบบที่ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ รูปภาพ เป็นต้น และ 3) ตัวแบบ

ที่เป็นคำบอกเล่าหรือ สารบันทึก หมายถึง ตัวแบบที่ถ่ายทอดพฤติกรรมผ่านคำพูดหรือลายลักษณ์อักษร

จากการศึกษาประเภทของตัวแบบ สามารถสรุปได้ว่า ตัวแบบในการจัดการเรียนรู้สามารถแบ่งได้ 2 ประเภทโดยสังเขป ได้แก่ ตัวแบบที่เป็นบุคคล และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ ซึ่งในการเลือกใช้ตัวแบบ ผู้สอนต้องคำนึงถึงปัจจัยในการเรียนรู้ เช่น จุดประสงค์การเรียนรู้ว่าผู้สอนต้องการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ หรือคุณลักษณะด้านใด ตัวผู้เรียนมีความถนัดและความสนใจในเรื่องใด ตลอดจนสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมแก่ผู้เรียนและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบ

บันดูรา (Bandura, 1977, pp. 23-24) ได้อธิบายขั้นตอนการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 กระบวนการความใส่ใจ (Attention Processes) เป็นกระบวนการขั้นแรกที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ผู้สอนจึงต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถสร้างความสนใจของผู้เรียนเพื่อสร้างความใส่ใจในการสังเกตและเลียนแบบ

ขั้นที่ 2 กระบวนการจดจำ (Retention Processes) เป็นกระบวนการบันทึกสิ่งที่ผู้เรียนสังเกตจากตัวแบบไว้ในความจำเป็นภาพหรือสัญลักษณ์ ซึ่งผู้เรียนที่สามารถจดจำตัวแบบได้ จะสามารถอธิบายพฤติกรรมหรือที่เรียกว่าการเข้ารหัสด้วยถ้อยคำ (Verbal coding)

ขั้นที่ 3 กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวอย่าง (Reproduction Processes) เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนต้องแปรสภาพหรือถอดรหัสจากสิ่งที่จดจำออกมาเป็นพฤติกรรม ซึ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนจะแตกต่างกันไปตามศักยภาพ ผู้เรียนบางคนสามารถแสดงพฤติกรรมได้คล้ายคลึงกับตัวแบบ บางคนอาจแสดงพฤติกรรมได้เหมือนเพียงบางส่วน ดังนั้นในกระบวนการดังกล่าวต้องอาศัยผู้ที่เป็นตัวแบบหรือผู้สอนคอยให้คำแนะนำและให้ผลย้อนกลับแก่ผู้เรียน (Correcting feedback)

ขั้นที่ 4 กระบวนการการจูงใจ (Motivation Processes) เป็นกระบวนการที่สร้างความตระหนักให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการเลียนแบบ ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้สอนสามารถ จูงใจผู้เรียนได้หลากหลายวิธี อาทิ การเสริมแรงโดยการให้รางวัล การสร้างสถานการณ์เพื่อชี้ให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญของการเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าว

จากการศึกษาขั้นตอนการเรียนรู้จากตัวแบบ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบสามารถนำมาพัฒนาความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่าน

ทำนองเสนาะของผู้เรียนได้ เนื่องจากการอ่านทำนองเสนาะเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝน โดยการสังเกตจากต้นแบบ และหากสิ่งที่คุณสอนเลือกมาเป็นต้นแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการเลียนแบบให้แก่ผู้เรียนได้ ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่านทำนองเสนาะได้ ซึ่งแต่ละขั้นตอนในการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบนั้นสามารถนำมาจัดการเรียนรู้การอ่านทำนองเสนาะได้โดยเริ่มจากขั้นที่ 1 ใช้ตัวแบบที่น่าสนใจให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอยากอ่านทำนองเสนาะ เช่น การใช้ดนตรีประกอบ การใช้บุคคลที่น่าสนใจมาเป็นต้นแบบ ขั้นที่ 2 ให้ผู้เรียนสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบว่าใช้วิธีการอ่านแบบใด ขั้นที่ 3 ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามตัวแบบโดยการอ่านไปพร้อม ๆ กัน และขั้นที่ 4 ผู้สอนให้ผลย้อนกลับและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน และให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นสร้างปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนและเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของผู้เรียนต่อไป

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากตัวแบบ

งานวิจัยในประเทศ

ประภาพร มั่นเจริญ (2544, น. 60-69) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมพัฒนาความร่วมมือรู้สึกและใช้ตัวแบบสัญลักษณ์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมพัฒนาความร่วมมือรู้สึกและใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีเครื่องมือในการวิจัย คือ กิจกรรมพัฒนาความร่วมมือรู้สึก ตัวแบบสัญลักษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ แบบประเมินตนเองเรื่องความเอื้อเฟื้อเพื่อน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเรื่องความเอื้อเฟื้อเพื่อนโดยครูประจำชั้น และแบบประเมินให้คะแนนนักเรียนตามสถานการณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อก่อนการทดลองและหลังการทดลองด้วยการทดสอบค่า t-test dependent ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มกิจกรรมพัฒนาความร่วมมือรู้สึกและกลุ่มตัวแบบสัญลักษณ์มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อเฟื้อด้านประเมินตนเองและด้านอาสาสมัครพัฒนาโรงเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) นักเรียนกลุ่มกิจกรรมพัฒนาความร่วมมือรู้สึกและกลุ่มตัวแบบสัญลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อเฟื้อด้านประเมินพฤติกรรม และด้านอาสาสมัครพัฒนาโรงเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนด้านประเมินตนเองของทั้ง 3 กลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) นักเรียนกลุ่มกิจกรรมพัฒนาความร่วมมือรู้สึกมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อเฟื้อด้านประเมินตนเองและด้านอาสาสมัครพัฒนาโรงเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักเรียนกลุ่มตัวแบบสัญลักษณ์มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรม

เอื้อเพื่อ ด้านประเมินตนเองและด้านประเมินพฤติกรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนด้านอาสาสมัครพัฒนาโรงเรียนก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน และ 5) กลุ่มตัวแบบสัญลักษณ์และกลุ่มควบคุมมีจำนวนคนที่ แสดงเจตนาทำสิ่งของช่วงภายหลังการทดลองลดน้อยลงมาจากช่วงก่อนการทดลอง ระยะ ภายหลังการทดลอง กลุ่มกิจกรรมพัฒนาความรู้สึกและกลุ่มตัวแบบสัญลักษณ์มีจำนวนคนที่ทำ สิ่งของมาบริจาคจริงมากกว่ากลุ่มควบคุม

สุนิสา แสงอนันต์ (2548, น. 48-52) ได้ศึกษาการใช้ตัวแบบจากการเล่านิทาน เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการใช้ตัวแบบ จากการเล่านิทานต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมีเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม ก้าวร้าว แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน และสื่อประกอบการเล่านิทาน ได้แก่ รูปภาพประกอบ เนื้อเรื่อง นิทาน หนังสือนิทาน และวีดิทัศน์นิทานสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม ก้าวร้าวแยกเป็นรายด้าน ก่อนและหลังการทดลอง นำเสนอกราฟแสดงความถี่ของพฤติกรรม ก้าวร้าว และนำเสนอกราฟเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและทางภาษามีค่าเฉลี่ยลดลงในระยะ ที่ 2 และระยะที่ 3 และมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ

พระเล็ก ทองแสน (2550, น. 103-106) ศึกษาการใช้ตัวแบบและการฝึกสมาธิเพื่อ พัฒนาพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลการใช้ตัวแบบและการฝึกสมาธิที่มีต่อพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจตัวแบบ แบบวัดพฤติกรรมความมี ระเบียบวินัยของนักเรียน จำนวน 60 ข้อ แผนการฝึกสมาธิแบบวิปัสสนากรรมฐาน จำนวน 8 แผน แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนหลังการฝึกสมาธิตามแบบวิปัสสนากรรมฐานแผนที่ 1-8 แผนการนำเสนอตัวแบบ หลังการฝึกสมาธิแบบวิปัสสนากรรมฐาน แบบประเมินพฤติกรรมตนเอง หลังการนำเสนอตัวแบบ ในด้านการเรียนและด้านความประพฤติ ด้านละ 10 ข้อ และแบบสังเกต พฤติกรรมของนักเรียนหลังการฝึกสมาธิและการใช้ตัวแบบโดยอาจารย์ที่ปรึกษา วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test เพื่อเปรียบเทียบ พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยทั้งก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนพฤติกรรม ความมีระเบียบวินัยของนักเรียนที่ได้รับการฝึกสมาธิและการใช้ตัวแบบ หลังการทดลองสูงกว่า

นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิและการใช้ตัวแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) คะแนนพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนที่ได้รับการฝึกสมาธิและการใช้ตัวแบบหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปวรี กาญจนภี (2552, น. 65-69) ได้ศึกษาการใช้ตัวแบบมีชีวิตรและตัวแบบสัญลักษณ์เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และศึกษาความแตกต่างของผลการเรียนรู้จากตัวแบบมีชีวิตรและตัวแบบสัญลักษณ์ที่มีต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์ เครื่องมือในการวิจัย คือ กิจกรรมการเรียนรู้จากตัวแบบมีชีวิตร กิจกรรมการเรียนรู้จากตัวแบบสัญลักษณ์ และแบบวัดความมีน้ำใจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว จากผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับกิจกรรมการเรียนรู้จากตัวแบบมีชีวิตรและตัวแบบสัญลักษณ์มีความมีน้ำใจสูงกว่ากลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับกิจกรรมการเรียนรู้จากตัวแบบมีชีวิตรมีความมีน้ำใจสูงกว่าก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับกิจกรรมการเรียนรู้จากตัวแบบสัญลักษณ์มีความมีน้ำใจสูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) หลังการทดลองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับกิจกรรมการเรียนรู้จากตัวแบบสัญลักษณ์มีความมีน้ำใจมากกว่านักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการเรียนรู้จากตัวแบบมีชีวิตรแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีสาเหตุมาจากกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ ผู้สังเกตอาจไม่แสดงพฤติกรรมออกมาทันทีหลังจากสังเกต ตัวแบบ โดยนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมออกมาเมื่อเห็นว่าพฤติกรรมนั้นมีคุณค่า

อดิสรณ์ เรืองกิจจามันท์ (2559, น. 207-228) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการแนวความคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบร่วมกับแนวความคิดเขียนแบบเน้นกระบวนการเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิดไตร่ตรองของนักศึกษาปริญญาตรี มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการแนวความคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบร่วมกับแนวความคิดเขียนแบบเน้นกระบวนการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิดไตร่ตรองของนักศึกษาปริญญาตรี และเพื่อศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดยเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิดไตร่ตรองของนักศึกษาปริญญาตรีระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง และศึกษาพัฒนาการของความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิดไตร่ตรองของนักศึกษา

ปริญญาตรี โดยการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มาจาก การศึกษาปัญหาการเขียนของผู้เรียนระดับปริญญาตรี และการศึกษาแนวคิดที่นำมาใช้แก้ปัญหา ดังกล่าว ได้แก่ แนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ และแนวคิดการเขียนแบบเน้นกระบวนการ เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4 ประการ ได้แก่ 1.1) หลักการของการจัดการเรียนรู้ 1.2) วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ 1.3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 1.4) การวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และ 2) ผลของการ ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสามารถในการเขียนความเรียงสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

บันดูรา (Bandura, 1977) ได้ศึกษาการใช้ตัวแบบเพื่อฝึกการสร้างสัญลักษณ์ของ ผู้เรียนที่มีอายุ 6-8 ปี โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม โดยในแต่ละกลุ่มจะได้รับการ ฝึกฝนด้วยตัวแบบที่แตกต่างกัน กลุ่มที่ 1 ใช้ตัวแบบที่เป็นภาพยนตร์ที่มีการอธิบาย วิธีการใช้งานให้ทราบ กลุ่มที่ 2 ใช้ตัวแบบที่ให้นับตัวเลขพร้อมกับการชมภาพยนตร์ และกลุ่มที่ 3 ให้ชมภาพยนตร์เพียงอย่างเดียว จากการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 สามารถเลียนแบบ พฤติกรรมจากภาพยนตร์ได้ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โรเบิร์ต (Robert, 1977) ศึกษาการใช้ตัวแบบที่มีชีวิตร่วมกับตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของเด็กเล็กช่วงวัย 1-3 ปี โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ รายการโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อายุ 3 ปี เรียนรู้จากตัวแบบที่มีชีวิตได้ดีกว่าตัวแบบที่เป็น สัญลักษณ์ และกลุ่มตัวอย่างที่อายุต่ำกว่า 2 ปี จะแสดงพฤติกรรมภายหลังการทดลองได้ หลังจาก การเรียนรู้ไปแล้ว 2 วัน

วอล์เกอร์ (Walker, 2004) ศึกษาการใช้ตัวแบบเพื่อเสริมสร้างการแก้ปัญหา การสร้างแรงจูงใจ และพัฒนาทักษะด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษาเมืองเดอร์แฮม รัฐนอร์ทแคโรไลนา โดยมีเครื่องมือ ในการวิจัยคือ แบบวัดแรงจูงใจทางอารมณ์ และการประเมินตามสภาพจริงจากกิจกรรม การแก้ปัญหาประจำบทเรียน เพื่อวัดความแตกต่างระหว่างกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการแก้ปัญหา แรงจูงใจในการแก้ปัญหา และประเมินผลของการออกแบบในการแก้ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า

หลังการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีแรงจูงใจ และการจัดการปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนพฤติกรรมการแสดงออกในการแก้ปัญหา มีความแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งผลการศึกษานี้ยืนยันได้ว่า การสอนแก้ปัญหาด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบมีประสิทธิผลมากกว่าการสอนแบบปกติ

ริชาร์ด (Richard, 2007) ศึกษาการเรียนรู้จากตัวแบบที่เป็นบุคคลเพื่อพัฒนา เทคโนโลยีการสอนของผู้สอน จากผลการวิจัย พบว่า เทคโนโลยีที่พัฒนาโดยการเรียนรู้ จากตัวแบบที่เป็นบุคคลมีผลการประเมินประสิทธิภาพใกล้เคียงกับผลการประเมิน การจัดการเรียนรู้โดยผู้สอนด้วยวิธีปกติ

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากตัวแบบ สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบสามารถนำไปพัฒนาการเรียนรู้ในขั้นพื้นฐานตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา และสามารถจัดการเรียนรู้ได้ทั้งกับผู้เรียนปกติและผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนสามารถจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาได้ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และเจตคติ ของผู้เรียนได้ ผู้สอนต้องเลือกตัวแบบและวิธีการในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมแก่ผู้เรียนหรือ ผสมผสานวิธีการสื่ออื่น ๆ เพื่อสร้างทักษะด้านอื่น ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนา อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งในการนำตัวแบบมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน ทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะนั้นผู้สอนต้องเลือกขั้นในการนำตัวแบบไปใช้ ให้เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงให้ระยะเวลาแก่ผู้เรียนในการฝึกฝน เพราะเป็นการฝึกฝนด้านทักษะ จึงสามารถพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและ ด้านเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กันได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้

2.1 ความหมายของกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้

กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding Strategies) มีรากศัพท์มาจากคำว่า “Scaffold” หมายถึง นั่งร้าน (โครงร่างที่ทำด้วยไม้หรือโลหะ สำหรับนั่งหรือปีนป่ายในการก่อสร้าง สิ่งสูง ๆ) ซึ่งเปรียบได้กับการช่วยเหลือของผู้สอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้อยู่ในระดับ ที่สูงขึ้นและเป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้พัฒนามาจาก ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคม (Sociocultural Theory) ของ Vygotsky ในปี ค.ศ. 1978 ซึ่งเป็นแนวคิด ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การเรียนรู้ของมนุษย์ที่เรียกว่า ขอบเขตของการเรียนรู้ (The Zone of Proximal Development :ZPD) กล่าวถึง ช่วงห่างระหว่างระดับพัฒนาการทางสติปัญญา ในขณะนั้นหรือ ความรู้ความสามารถเดิมของผู้เรียนที่สังเกตจากปัญหาที่แก้ไขด้วยตนเอง กับระดับพัฒนาการทาง

สติปัญญาของผู้เรียนที่สังเกตได้จากปัญหาที่ยังไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเอง แต่สามารถแก้ไขได้ หากได้รับการแนะแนว (Guidance) และการร่วมงาน (Collaboration) กับผู้ใหญ่ และผู้ที่อยู่ในวัย เดียวกันที่มีศักยภาพสูงกว่า ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาทาง สติปัญญาขึ้นจนผู้เรียนแก้ปัญหาที่นั้นได้ด้วยตนเอง

จากแนวคิดข้างต้นจึงทำให้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ถูกนำมาเป็นแนวทาง ในการจัดการเรียนรู้ในกว้างขวาง โดยนักวิชาการและนักการศึกษาได้อธิบายความหมายของกลวิธี การเสริมต่อการเรียนรู้ไว้ในทิศทางเดียวกันว่า กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ หมายถึง การช่วยเหลือ ผู้เรียนให้บรรลุสู่เป้าหมายในการเรียนรู้ ซึ่งผู้ช่วยเหลือต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ มากกว่า อาจเป็นผู้สอนหรือเพื่อนร่วมชั้น เมื่อผู้เรียนสามารถเรียนรู้และแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง จึงค่อย ๆ ลดขนาดของการช่วยเหลือจนผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง (Eggen, 1997, p. 56; Larkin, 2001, pp. 30-34; Wood, 1976, p. 90; กมล โภธิเย็น, 2547, น. 79; สนิท เต็มเมืองซ้าย , 2552, น. 39) ขณะที่พงศธรันช แซ่จู่ (2554, น. 48-49) ได้กล่าวว่า กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ หมายถึง การช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ โดยมีผู้สอนคอยให้การช่วยเหลือหรือผู้เรียน ให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เรียนและผู้สอน สอดคล้อง กับสุจิตรา เขียวศรี (2550, น. 58) ที่กล่าวว่า กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ เป็นกระบวนการ ช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เรียน ผู้สอน หรือผู้ที่มีศักยภาพ มากกว่า ขณะที่ ไตซอน-คราธัส (Dixon-Krauss, 1996, p. 195) ได้ให้ความหมายที่แตกต่าง ออกไปว่า กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้สอนมอบหมายงานให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยมี การชี้แนะและสนทนาเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ นั้น ๆ นอกจากนี้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ ยังมีความหมายที่กล่าวถึงการสื่อความหมายของผู้เรียนผู้การแสดงออกและการใช้ภาษาเมื่อได้รับ การช่วยเหลือจากผู้สอนและผู้ที่มีศักยภาพมากกว่า (กิตตา ปรัตถจริยา, 2540, น. 63; จิราภรณ์ จันทา, 2543, น. 45; เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์, 2534, น. 41-42)

จากการศึกษาความหมายของกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ สรุปได้ว่า กลวิธี การเสริมต่อการเรียนรู้ หมายถึง เทคนิคและวิธีการที่ผู้สอนเลือกใช้เพื่อช่วยเหลือและพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนให้แสดงพฤติกรรมได้ตามเป้าหมายในการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนมีพัฒนาการ ในการเรียนรู้จึงค่อย ๆ ลดขนาดของการช่วยเหลือจนผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นได้ ด้วยตนเองและเป็นไปตามเป้าหมายในการเรียนรู้ครั้งนั้น

2.2 องค์ประกอบของกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้

นักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ ดังนี้

เกรฟส์ (Graves, 1994) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ไว้ในแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน ซึ่งเป็นขั้นตอนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. ความต้องการของผู้เรียน
2. ความสนใจของผู้เรียน
3. จุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นการนำไปใช้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนต้องนำสิ่งที่วางแผนไปดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. กิจกรรมต้นคาบ
2. กิจกรรมระหว่างคาบ
3. กิจกรรมท้ายคาบ

พันทัม เบ เก อร์ (Puntambedar, 2005, p. 189) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการเสริมต่อการเรียนรู้ไว้ 5 ประการ ได้แก่

1. การสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
2. การวิเคราะห์ระดับความเข้าใจของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามความก้าวหน้าของพัฒนาการของผู้เรียน
3. การช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
4. การมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน
5. การลดขนาดการช่วยเหลือ

จากการศึกษาองค์ประกอบของกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ พบว่า นักวิชาการได้จำแนกองค์ประกอบในการเสริมต่อการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับรายวิชาและเนื้อเรื่องที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ได้ 4 ประการ ได้แก่ 1) จุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดทิศทางและกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนั้น 2) ผู้เรียน กล่าวคือ ผู้สอนจะต้องศึกษาความต้องการ

ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ผู้สอนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินการสอนให้ไปสู่เป้าหมาย ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องวางบทบาทของตนให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในครั้งนั้น และเลือกใช้วิธีการสื่อสารกับผู้เรียนอย่างเหมาะสม เช่น บุคลิกภาพ การใช้สายตา การเคลื่อนไหว และการเลือกใช้คำพูดในการสอบถามและแนะนำผู้เรียน และ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย เนื้อหาสาระการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนการสร้างปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีดังกล่าว

2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารที่อธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ พบว่า นักวิชาการศึกษาได้อธิบายขั้นตอนของการเสริมต่อการเรียนรู้ไว้แตกต่างกัน ดังนี้

เวบสเตอร์ เบเวริดจ์ และรีด (Webster Alec, Beveridge, และ Reed, 1996, pp. 71-78) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ไว้ 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นการเชิญชวนให้เข้าร่วมและจัดระบบการทำงาน (Recruitment and management (to task))
2. ขั้นการทบทวนความเข้าใจในแนวทางการทำงาน (Representation and clarification (onto task))
3. การพิจารณางานด้วยความรอบคอบ (Elaborating (in task))
4. การสื่อความเข้าใจผ่านงานเขียนหรืองานพิมพ์ (Mediation through print/text (about task))
5. การหาข้อสรุปของงาน (Finish (after works))

คันทานา (Quintana, 2002, p. 359) ได้อธิบายขั้นตอนการเสริมต่อการเรียนรู้ไว้ 2 ลักษณะ โดยมีชื่อว่า “Top Down” และ “Bottom Up” โดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

วิธีการ Top Down มีกระบวนการทั้งสิ้น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. กระบวนการวิเคราะห์ความต่อสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อน เช่น การสืบสอบเชิงวิทยาศาสตร์
2. กระบวนการพิจารณาสาเหตุที่ทำให้งานนั้นยากสำหรับผู้เรียน โดยระบุความล้มเหลวและอุปสรรคที่ผู้เรียนจะต้องเผชิญเมื่อผู้เรียนทำงานนั้น

3. กำหนดชนิดของการช่วยเสริมศักยภาพที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนผ่านอุปสรรคเหล่านั้นไปได้

วิธีการ Bottom Up มีกระบวนการทั้งสิ้น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. กระบวนการพิจารณาตัวอย่างการช่วยเสริมศักยภาพ โดยอธิบายถึงวิธีการช่วยเสริมศักยภาพนั้นมีความสำคัญต่อผู้เรียนอย่างไร โดยอาจจำแนกเป็นชิ้นงานย่อย ๆ ให้แก่ผู้เรียน

2. กระบวนการจัดกลุ่มกลยุทธ์ในการช่วยเสริมศักยภาพที่คล้ายคลึงกัน เพื่อเป็นแนวทางช่วยเสริมศักยภาพที่ครอบคลุม เช่น การจัดโครงสร้างงานและการปฏิบัติงาน

3. กระบวนการจัดระบบแนวทางในการช่วยเสริมศักยภาพ ตามรูปแบบการสนับสนุนที่การช่วยเสริมศักยภาพนั้นทำ เช่น การช่วยจัดกระบวนการ การช่วยทำความเข้าใจ เป็นต้น

ธาร์ป และ กาลิมอร์ (Tharp R. G. และ Gallimore R., 1989) ได้อธิบายขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ไว้ 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นการให้ความช่วยเหลือโดยผู้มีประสบการณ์ ได้แก่ ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปกครอง และเพื่อน
2. ขั้นการช่วยเหลือตนเอง
3. ขั้นการคงระดับความสามารถไว้ด้วยตนเอง
4. ขั้นการถดถอยกลับไปยังขั้นที่ผ่านมา

นัททอลล์ (Nuttall, 2005) ได้อธิบายขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ไว้ 5 ขั้น ได้แก่

1. ขั้นการจูงใจ (Encouraging) เป็นขั้นตอนการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสนใจและเกิดความพยายามในการเรียนรู้ โดยมีผู้สอนคอยให้คำแนะนำในแนวทางการเรียนรู้
2. ขั้นการกระตุ้นการเรียนรู้ (Prompting) เป็นขั้นการกำหนด การชี้แนะ และการเตือนเพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม โดยอาจใช้เทคนิคการตั้งคำถามหรือมอบหมายภาระงานเสริมให้แก่ผู้เรียน
3. ขั้นการตรวจสอบ (Probing) เป็นขั้นการตรวจสอบความรู้เพื่อค้นหาสาเหตุของความผิดพลาดในการเรียนรู้และช่วยแก้ไขให้ผู้เรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
4. ขั้นการสร้างแบบจำลอง (Modeling) เป็นขั้นการให้ตัวแบบ เป็นแบบอย่างในการแสดงออกทางพฤติกรรมของผู้เรียน

5. **ขั้นการอธิบาย (Clarifying)** เป็นขั้นตอนการอธิบาย ยกตัวอย่าง ขยายความ สิ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้เกิดความกระจ่างชัดเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ต่อไป

จากการศึกษาขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ พบว่า นักวิชาการแต่ละท่านมีวิธีการกำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน แต่โดยภาพรวม พบว่ามีบางขั้นตอนที่คล้ายคลึงกัน โดยผู้วิจัยเลือกใช้ขั้นตอนการเสริมต่อการเรียนรู้ของ Nuttall (2005) เนื่องจากขั้นตอนดังกล่าวมีการอธิบายรายละเอียดไว้อย่างชัดเจนและครอบคลุม การจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่าน ทำนองเสนาะ สังกัดได้จาก ในแต่ละขั้นตอนล้วนเป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการฝึกฝน และมีความท้าทาย ซึ่งความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝน อีกทั้งแต่ละขั้นตอนมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ เป็นนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่จะสามารถปฏิบัติตามแต่ละขั้นตอนได้ จากขั้นตอนทั้ง 5 สะท้อนให้เห็นว่า ผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องมีการวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดีและพิจารณาความเหมาะสมและ ตรวจสอบความถูกต้องของทุกขั้นตอนอยู่เสมอเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการเรียนรู้ และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

2.4 แนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนนั้น ผู้สอนสามารถ ออกแบบกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย โดยต้องคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนอย่างเหมาะสม ซึ่งนักวิชาการได้อธิบายถึงแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ไว้ดังนี้

วูด (Wood, 1976, p. 98) ได้อธิบายแนวทางในการเสริมต่อการเรียนรู้ไว้ 6 วิธี ดังต่อไปนี้

1. การออกแบบกิจกรรม (Recruitment) เป็นขั้นตอนแรกของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับตัวผู้เรียน โดยการแจกแจง ประเด็นที่ผู้เรียนสนใจและเชื่อมโยงความสนใจนั้นให้เกิดขึ้นในชิ้นงานที่มอบหมายให้แก่ผู้เรียน

2. การลดขนาดของงานให้ย่อยลง (Reduction in Degree of Freedom) เป็นขั้นตอนการมอบหมายงานให้ผู้เรียนเป็นขั้นตอนย่อย ๆ ที่ไม่ซับซ้อน และลดขนาดของงานลง ให้มีลักษณะที่ง่ายขึ้น เพื่อสะดวกต่อการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียน และในระยะแรกผู้เรียน จะปฏิบัติงานในส่วนที่สามารถปฏิบัติได้และผู้สอน จะเป็นผู้ปฏิบัติในส่วนที่เหลือ

3. การสร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่อง (Direction Maintenance) เป็นการรักษาระดับความสนใจของผู้เรียนให้คงอยู่อย่างสม่ำเสมอ โดยสร้างความท้าทาย ให้ผู้เรียนทำงานที่ในระดับที่เหนือจากระดับที่ผู้เรียนเพิ่งทำงานได้สำเร็จ

4. การชี้จุดสำคัญ (Marking Critical Features) เป็นการชี้ให้เห็นถึงคุณสมบัติสำคัญที่แสดงให้เห็นว่างานนั้นสำเร็จหรือไปถูกทางแล้ว รวมถึงการบอกข้อบกพร่องหรือความคลาดเคลื่อนในงานที่ทำอยู่

5. การควบคุมความขงใจ (Frustration Control) ในการมอบหมายงานควรจะมีความยากหรือความเครียดอยู่ได้บ้าง ดีกว่าที่จะไม่มีความเครียดเลย ในการทำงานผู้สอนอาจคอยช่วยให้ผู้เรียนไม่รู้สึกริวิตกกังวลกับปัญหา ไม่ให้ผู้เรียนรู้สึกเสียหน้าจากความผิดพลาดของตนเอง ผู้สอนอาจเลือกส่วนที่ผู้เรียนพอใจมาเป็นประโยชน์ ซึ่งผู้สอนใช้วิธีการอื่น ๆ ที่จะช่วยลดความตึงเครียดของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญกว่า คือผู้สอนต้องระวังปัจจัยแทรกซ้อนที่จะเกิดจากการที่ผู้เรียนพึ่งพาผู้สอนมากเกินไปในระหว่างการทำกิจกรรม

6. การสาธิต (Demonstration) เป็นการแสดงตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่ผู้เรียนเผชิญอยู่ และรวมถึงการให้ผู้เรียนเกิดการเลียนแบบและสร้างเสริมคุณลักษณะเฉพาะตัวของผู้เรียน

โรห์เลอร์ (Roehler, 1996) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

1. การเสนอคำอธิบาย (Offering Explanation) คือ การอธิบายแนวทางในการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระจ่างในการเรียนรู้

2. การสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Inviting Students Participation) คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น เช่น การให้ผู้เรียนเล่าเรื่องจากประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนความรู้ในชั้นเรียน

3. การตรวจสอบความถูกต้องและความเข้าใจของผู้เรียน (Verify and Clarifying Student Understandings) คือ การตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน อาจทำได้ด้วยวิธีการตั้งคำถาม ทำแบบทดสอบ หรือประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้

4. การเป็นแบบอย่างของพฤติกรรมที่ผู้เรียนต้องการ (Modeling of Desiring Behaviors) คือการที่ผู้สอนแสดงแบบอย่างในการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเลียนแบบพฤติกรรมนั้น

5. การแสดงประเด็นชี้นำเพื่อสนับสนุนความคิด (Invite Students to Contribute Clues) คือการกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงประเด็นที่จะนำไปสู่การแสดงควมมีเหตุผลหรือการทำงานให้สำเร็จ โดยผู้สอนและผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนถึงประเด็นดังกล่าว

เบเยอร์ (Bayer, 1997) ได้เสนอเทคนิคการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน ที่เป็นเครื่องมือที่ช่วยเหลือการคิดของผู้เรียน ไว้ 3 วิธี ดังนี้

1. การใช้แบบตรวจสอบขั้นตอน (Procedural Checklist) เป็นเครื่องมือที่เห็นชัดเจนเป็นขั้นตอน การใช้แบบตรวจสอบในขั้นตอนการปฏิบัติช่วยให้ผู้เรียนวางแผนในการที่จะปฏิบัติให้สอดคล้องกับขั้นตอนในแบบตรวจสอบรายการ ขณะที่ผู้เรียนดำเนินการปฏิบัติงานตามแบบตรวจสอบขั้นตอนนั้น แบบตรวจสอบขั้นตอนจะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงขั้นตอนที่ผู้เรียนกำลังทำอยู่ และขั้นตอนนี้ต้องทำต่อไปหากผู้เรียนมีปัญหาในการปฏิบัติ แบบตรวจสอบขั้นตอนจะช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้ทำไปแล้ว และปรับขั้นตอนนั้นให้ถูกต้อง

2. การใช้คำถามแบบโครงสร้างกระบวนการ (Process-Structural Questions) เป็นการใช้คำถามที่ต้องการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามความคิด เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ คำถามอาจจะถามเป็นขั้นตอนคล้ายแบบตรวจสอบรายการที่เป็นขั้นตอน และเสนอคำถามในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนำเสนอด้วยแผ่นโปร่งใส โปสเตอร์ เป็นต้น

3. การใช้การจัดระบบผังภาพความคิด (Graphic Organizer) การใช้การจัดระบบผังภาพความคิด เป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับการสร้างหรือช่วยเหลือการคิด อย่างไรก็ตาม ระบบผังภาพความคิดจะแสดงให้เห็นภาพของขั้นตอนการคิดมากกว่าผลของการคิด ส่วนระบบผังภาพความคิดของผลการคิด เช่น ผังภาพมโนทัศน์ (Concept Web) ต้องการคิดเพื่อสร้างผังภาพนั้น ระบบผังภาพความคิดที่บอกขั้นตอนของการคิด จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการคิด โดยผ่านขั้นตอนต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ระบบผังภาพความคิด จะเสนอภาพที่ชัดเจนน้อยกว่าแบบตรวจสอบขั้นตอน เพราะแบบตรวจสอบขั้นตอนจะให้ขั้นตอนการใช้ทักษะและไม่ให้ผู้เรียนข้ามขั้นตอน หรือละเลยความรู้ที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่จำเป็นต้องปฏิบัติ

เอกเกน (Eggen, 1997, p. 58) ได้อธิบายถึงแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ไว้ 5 วิธีดังต่อไปนี้

1. การเป็นต้นแบบ (Modeling) คือ การแสดงวิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเลียนแบบในการแก้ไขปัญหา นั้น ๆ

2. การคิดดัง ๆ (Think-aloud) คือ การเป็นต้นแบบของกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้สอนต้องทำให้ผู้เรียนทราบถึงความคิดของผู้สอน ณ ขณะนั้น

3. การตั้งคำถาม (Question) การใช้คำถามเพื่อเจาะประเด็นความสนใจของผู้เรียนและแนะนำทางเลือกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

4. การปรับโครงสร้างการเรียนรู้ (Adaptive Instructional Material) คือ การปรับขนาดของกิจกรรมและภาระงานให้มีความง่ายขึ้นและจำแนกชิ้นงานให้ย่อยลง

5. การใช้สิ่งเตือนและชี้แนะ (Prompts and Clues) คือ การใช้วิธีการต่าง ๆ ในการช่วยผู้เรียนให้จัดการกับความคิดของตนก่อนปฏิบัติกิจกรรม

ฮานนาฟิน (Hannafin, 1999) ได้จำแนกเทคนิคการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน หรือฐานการช่วยเหลือ ไว้ดังนี้

1. การช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Scaffolding) คือ สิ่งที่ช่วยทำให้ผู้เรียนสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน แยกแยะความรู้ที่เป็นความคิดรวบยอดที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัญหา สร้างโครงสร้างที่จะทำโดยแยกไปสู่มุมมองของความคิดรวบยอด เช่น กลไกการจัดลำดับความสัมพันธ์โดยใช้ภาพกราฟิก (Graphic Organizer) แสดงความคิดเห็น แสดงเป็นเค้าโครง ของลักษณะที่เป็นส่วนย่อย สารสนเทศ หรือการบอกใบ้ (Hint) โดยผู้เชี่ยวชาญ แก่ผู้เรียน

2. การช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนด้านกลยุทธ์ (Strategic Scaffolding) คือ การสนับสนุนการคิดวิเคราะห์ วางแผนกลยุทธ์ การตัดสินใจระหว่างการเรียนรู้ เน้นวิธีการจำแนก และเลือกสารสนเทศที่ต้องการเชื่อมความรู้เดิม กับประสบการณ์ใหม่ กลยุทธ์นี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวกับเครื่องมือ และทรัพยากรที่อาจเป็นประโยชน์ภายใต้สถานการณ์นั้น แนะนำแนวทางที่ใช้ซึ่งอาจเป็นข้อคำถามที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พิจารณา

3. การช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนด้านการคิด (Metacognitive Scaffolding) คือ การแนะนำ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิธีการคิดในระหว่างการเรียนรู้โดยอาศัยหลักการ Metacognition กล่าวคือ การรู้เกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเอง คนที่มี Metacognition เปรียบเสมือนการที่มีผู้สอนคอยกระตุ้นเตือนอยู่ตลอดเวลา

4. การช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนด้านกระบวนการ (Procedural Scaffolding) คือ การช่วยแนะนำวิธีการใช้แหล่งทรัพยากรและเครื่องมือ และแนะนำผู้เรียนขณะเรียนรู้ ซึ่งอยู่ในรูปของการแนะนำการใช้เครื่องมือทางปัญญา

ฮาร์ทแมน (Hartman, 2002, p. 23) ได้อธิบายแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ไว้ 7 วิธีการดังนี้

1. การเป็นแบบอย่าง (Modeling)
2. การชี้แนะ (Cues)
3. การอธิบาย (Prompts)
4. การบอกใบ้ (Hints)
5. การแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาบางส่วน (Partial Solution)
6. การให้แบบอย่างในการคิด (Think-Aloud Model)
7. การชี้แนะโดยตรง (Direct Instruction)

จากการศึกษาแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ของ นักวิชาการ ผู้วิจัยเลือกใช้ แนวทางของฮาร์ทแมน (Hartman, 2002, p. 23) ทั้ง 7 วิธีการ เนื่องจาก แนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางที่มีวิธีการที่สอดคล้องกับกระบวนการในการเรียนรู้จากตัวแบบแต่ละ ขั้นตอน อีกทั้งยังเป็นวิธีการที่มีความหลากหลายและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการฝึกอ่าน ทำนองเสนาะให้แก่ผู้เรียน อาทิ การบอกใบ้ ซึ่งผู้วิจัยอาจทำได้โดยการให้ผู้เรียนสุมหยิบ คำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ที่มีคำในบางวรรคหายไป โดยให้เพื่อนร่วมชั้นหรือตัวผู้สอน เป็นผู้บอกใบ้ และสามารถสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้โดยการใช้คำที่กำลังอยู่ในประเด็นสังคม ขณะนั้นเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน วิธีการดังกล่าวนับเป็นการฝึกฝนที่ช่วยกระตุ้น การพัฒนาความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและยังเป็นการเสริมสร้างเจตคติต่อการอ่าน ทำนองเสนาะได้ และหนึ่งในวิธีการที่พบซ้ำในงานเขียนของนักวิชาการ นั่นคือการแสดงแบบอย่าง ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยเลือกนำมาใช้ร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อ การเรียนรู้ เพราะการแสดงแบบอย่างหรือการเป็นต้นแบบนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ที่จะ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเลียนแบบและแสดงพฤติกรรมนั้น การค้นพบดังกล่าวจึงเป็นแนวทางให้ผู้วิจัย สามารถนำวิธีการดังกล่าวไปปรับใช้และสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับการ จัดการเรียนรู้จากตัวแบบในลำดับต่อไป

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้

งานวิจัยในประเทศ

สุจิตรา เขียวศรี (2550, น. 178-192) ได้ศึกษา การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน แบบสืบสอบ บนเว็บวิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้การเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน แบบสืบสอบบนเว็บวิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้การเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา

ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบสืบสอบบนเว็บ วิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้การเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และเพื่อนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบสอบบนเว็บวิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้การเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ บทเรียนแบบสืบสอบบนเว็บวิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้การเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาซึ่งได้พัฒนาขึ้นในการวิจัยระยะที่ 1-3 และแบบสอบถามความคิดเห็นผู้เรียนเกี่ยวกับบทเรียนแบบสืบสอบบนเว็บ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนทักษะการแก้ปัญหาก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยวิเคราะห์ค่า t-test for dependent ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาก่อนการเรียนและคะแนนทักษะการแก้ปัญหาลงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาลงเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนทักษะการแก้ปัญหาลงเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาลงเรียนทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหา การระบุปัญหา การตรวจสอบการแก้ปัญหา และการเสนอวิธีแก้ปัญหา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 3) ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพทักษะการแก้ปัญหาก่อนเรียนและหลังเรียนตามเกณฑ์การประเมินผลของกรมวิชาการ พบว่า ก่อนเรียนกลุ่มตัวอย่างมีทักษะการแก้ปัญหายู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังเรียนอยู่ในระดับดี
- 4) ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบสอบบนเว็บของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมการเรียนการสอนแบบสืบสอบบนเว็บมีความเหมาะสมในระดับมาก

สนิท ตีเมืองซ้าย (2552, น. 114-122) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้อัจฉริยะ โดยใช้ปัญหาเป็นหลักที่มีการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อัจฉริยะโดยใช้ปัญหาเป็นหลักที่มีการเสริมต่อการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือรูปแบบ CoPBL มาเป็นต้นแบบในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า กลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้มีสาเหตุมาจาก บทเรียนคอมพิวเตอร์ดังกล่าว พัฒนาขึ้นจากการนำเอาหลักการเรียนแบบร่วมมือและการเสริมต่อ

การเรียนรู้มาเป็นแนวทางในการพัฒนา จึงทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการแก้ปัญหาและเกิดทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่ากลุ่มควบคุม

ภักจิรา รอดพัน (2553, pp. 93-101) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่มีการเสริมต่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่มีการเสริมต่อการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์สุโขทัยให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่มีการเสริมต่อการเรียนรู้ เรื่องประวัติศาสตร์สุโขทัยสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่มีการเสริมต่อการเรียนรู้ เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบมีโครงสร้างด้านบทเรียนแบบบทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่มีการเสริมต่อการเรียนรู้ และด้านเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สุโขทัย แผนจัดการเรียนรู้ เรื่องประวัติศาสตร์สุโขทัย ที่เรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่มีการเสริมต่อการเรียนรู้ บทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่มีการเสริมต่อการเรียนรู้ เรื่องประวัติศาสตร์สุโขทัยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่องประวัติศาสตร์สุโขทัย และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเรียนรู้โดยบทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่มีการเสริมต่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่มีการเสริมต่อการเรียนรู้ เรื่องประวัติศาสตร์สุโขทัย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความคิดต่อบทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่มีการเสริมต่อการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

พงศ์ธัญ แซ่จู่ (2554, น. 124-132) ได้ศึกษาการพัฒนาสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบเมตาคอกนิชันโดยใช้เทคนิคดาต้าไมนิ่งและสแคฟโฟลด์ดิง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบเมตาคอกนิชัน โดยใช้เทคนิคดาต้าไมนิ่งและสแคฟโฟลด์ดิง และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพของสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบ MLEDMS หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน หาความคงที่ของพฤติกรรมการเรียนรู้แบบเมตาคอกนิชันของผู้เรียนที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบเมตาคอกนิชัน และหาความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบ MLEDMS ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า 1) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลการหาความคงที่ของพฤติกรรมการเรียนรู้แบบเมตาคอกนิชันของผู้เรียนหลังจากการเรียนด้วยบทเรียนตามรูปแบบ MLEDMS

มากกว่า 80% และ 3) ผลการหาความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนตามรูปแบบ MLEDMS อยู่ในระดับมากที่สุด

อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์ (2554, น. 157-162) ได้ศึกษาการฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การเสริมต่อการเรียนรู้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การเสริมต่อการเรียนรู้และเพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า เมื่อผู้เรียนได้รับการเรียนรู้โดยชุดฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนทุกคนมีคะแนนใบงานในแต่ละชุดฝึกอยู่ในระดับผ่านขึ้นไปทุกใบงาน ทั้งนี้ ผู้เรียนจำนวน 5 คน ได้คะแนนส่วนใหญ่อยู่ในระดับผ่าน มีผู้เรียน 2 คน ที่ได้คะแนนใบงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี โดยเทียบเกณฑ์การประเมิน 3 ระดับ ได้แก่ ดี ผ่าน และต้องปรับปรุง และผู้เรียนแต่ละคนมีพฤติกรรมการเรียนที่แตกต่างกัน

กานต์รวี ศรีกลางค์ (2556, น. 77) ได้ศึกษาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์อ่าน (SRE-Scaffolding Reading Experience) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์อ่าน (SRE-Scaffolding Reading Experience) ก่อนเรียนและหลังเรียน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์อ่าน (SRE-Scaffolding Reading Experience) เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์อ่าน (SRE-Scaffolding Reading Experience) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์อ่าน (SRE-Scaffolding Reading Experience) ผลการวิจัย พบว่า 1) ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์อ่าน (SRE-Scaffolding Reading Experience) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

ด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์การอ่าน (SRE-Scaffolding Reading Experience) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

บีต (Beed, 1991) ได้ศึกษาการเสริมต่อการเรียนรู้ด้วยการพูด 5 ประเภท ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ยุทธศาสตร์ SWAT (Strategic Word Attack Technique) เพื่อหาคำศัพท์ที่ให้ความหมายในประโยค และตอบคำถามเพื่อคาดเดาเรื่องก่อนที่จะอ่าน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้สอนต้องใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ในระยะแรกในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ การพูดเป็นแบบอย่าง การพูดโน้มน้าว การพูดอธิบาย เพื่อเป็นแนวทางอย่างใดอย่างหนึ่ง การพูดเพื่อกระตุ้นให้ใช้ยุทธศาสตร์ทั่วไป และการพูดเพื่อชี้แนะ 2) ผู้เรียนสามารถใช้ยุทธศาสตร์ SWAT ในการตั้งคำถามและตอบคำถามเพื่อคาดเดาเรื่องในการอ่านได้ด้วยตนเอง

บอยเล (Boyle, 1990) ได้ศึกษาการเสริมต่อการเรียนรู้ด้วยวิธีการกำหนดกรอบผังข้อมูลของเรื่องที่ย่าน (Story map Frame work) โดยให้นักเรียนนำคำที่กำหนดให้ไปสรุปเรื่องที่ย่าน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองและนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความสามารถในการใช้ภาษาของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม อยู่ในระดับที่ดีขึ้น อีกทั้งวิธีการดังกล่าวยังช่วยพัฒนาความกระตือรือร้นและความสนุกสนานในการอ่านหนังสือ

คริส (Chris, 2002) ได้ศึกษาการใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อถ่วงถ่วงโครงสร้างเพื่อสิ่งแวดล้อมการพัฒนาซอฟต์แวร์โดยกลุ่มนักวิจัยและนักออกแบบ HCI เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และฝึกฝนการสร้างสรรคณวัตกรรม โดยการใช้งานของซอฟต์แวร์ดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประเมินจากสิ่งแวดล้อมของกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ในการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับเตรียมอุดมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการทดลองดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้สารสนเทศอันจะเป็นแนวทางในการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ต่อไป

ซิดนีย์ (Zydney, 2004) ได้ศึกษารูปแบบการเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อหาประสิทธิภาพว่าการเสริมต่อการเรียนรู้รูปแบบใดจะสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนขึ้นได้และศึกษาระยะเวลาในการชมวิดีโอของผู้เรียน โดยมีการจัดสภาพแวดล้อมให้อยู่ในพื้นที่ฐานของทฤษฎี Cognitive Flexibility Theory ที่มีการจัดกรณีตัวอย่างและการเสริมต่อการเรียนรู้ มีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 79 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น

4 กลุ่ม และแต่ละกลุ่มจะได้รับการเสริมศักยภาพที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า การเสริมต่อการเรียนรู้แบบผสม (แบบที่รวมทั้ง 2 วิธี) ไม่ช่วยให้เกิดผลดีเท่ากับการใช้การเสริมต่อการเรียนรู้วิธีใดวิธีหนึ่ง และระยะเวลาในการชมวีดิทัศน์ของผู้เรียนมีผลในการทำนายความสามารถของผู้เรียนได้

จากงานวิจัยที่ศึกษา พบว่า กลวิธีการเสริมต่อการเรียนเป็นกลวิธีที่ถูกนำไปใช้ในการวิจัยอย่างกว้างขวาง สามารถใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้กับทุกรายวิชาและทุกระดับชั้น อีกทั้งเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมสำเร็จรูปและนวัตกรรมต่าง ๆ ที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ โดยเฉพาะในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ในสาระการอ่าน และการเขียน พบว่า ผลการวิจัยส่วนใหญ่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรที่ผู้วิจัยศึกษา นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่ผู้วิจัยพบข้อจำกัดต่าง ๆ อาทิ การเลือกใช้วิธีแบบหนึ่งอาจไม่เหมาะสมกับผู้เรียนแบบหนึ่ง จะเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมแก่ผู้เรียนต่อไป

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านทำนองเสนาะ

3.1 ความหมายของการอ่านทำนองเสนาะ

การอ่านทำนองเสนาะ เป็นการอ่านประเภทหนึ่งของไทยที่มีมาแต่โบราณ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าเริ่มขึ้นตั้งแต่สมัยใด (ธิดา โมสิกรัตน์, 2527; นันทา ชุนภักดี, 2539) โดยคำว่า “ทำนองเสนาะ” มีความหมายว่า วิธีการอ่านออกเสียงอย่างไร้เพราะตามลีลาของบทร้อยกรองประเภทโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 569) ซึ่งการอ่านทำนองเสนาะนั้น เป็นหนึ่งในสาระของการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยเพราะในทุกช่วงชั้น ผู้เรียนต้องสามารถอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 31-34) นอกจากนี้ นักวิชาการยังได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านทำนองเสนาะไว้ในทิศทางเดียวกันว่า การอ่านทำนองเสนาะหมายถึง การอ่านออกเสียงสูง-ต่ำ หนัก-เบา ตามลีลาของบทร้อยกรอง มีการเคลื่อนไหวเสียงติดต่อกันในลักษณะ “เอื้อนเสียง-ทอดเสียง” เพื่อให้เกิดความไพเราะ น่าฟัง (กรมสามัญศึกษา, 2539, น. 3; กรรณิการ์ วิมลเกษม, 2529, น. 90; กำชัย ทองหล่อ, 2552, น. 724-725; กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ, 2527, น. 930-931; ธิดา โมสิกรัตน์, 2527, น. 451-452) ขณะที่สมพร มั่นตะสูตร แห่งพิพัฒน์ (2534, น. 16) กล่าวว่า การอ่านทำนองเสนาะ เป็นการอ่านบทร้อยกรองหรือกวีนิพนธ์ที่มีจุดมุ่งหมายสำคัญนอกจากจะเพื่อความไพเราะ ความถูกต้อง ลีลา จังหวะในการออกเสียงแล้ว จุดมุ่งหมายแฝงคือ การสร้างความซาบซึ้งให้เกิดขึ้นในสุนทรียรสแห่งภาษาเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสมร เจนจิระ (2528, น. 19-20) นอกจากถัมภูรุทฤษฎี อภินิษฐ์ธาดา (2556, น. 3)

ยังได้กำหนดศัพท์ขึ้นใช้ใหม่แทนคำว่า “ทำนองเสนาะ” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมถึงความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างวรรณกรรมกับทำนองว่า “คีตวรรณกรรม” โดยให้ความหมายไว้ว่า “ทำนองเสียงที่สัมพันธ์กับวรรณกรรม และ/หรือวรรณกรรมที่สัมพันธ์กับทำนองเสียง

จากการศึกษาความหมายของการอ่านทำนองเสนาะข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการอ่านทำนองเสนาะ หมายถึง การอ่านออกเสียงอย่างมีจังหวะ ลีลา และความไพเราะตามแบบของบทร้อยกรองที่เป็นตัวกำหนดการออกเสียงที่ผู้อ่านต้องใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การเอื้อนเสียง และการทอดเสียงที่ผู้อ่านต้องอาศัยการฝึกฝน ซึ่งผู้อ่านต้องศึกษาและเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาฉันท์ลักษณะและอารมณ์ของบทประพันธ์ จึงจะสามารถถ่ายทอดเสียงออกมาได้อย่างไพเราะและซาบซึ้งในบทประพันธ์ที่ได้อ่าน

3.2 ความสำคัญของการอ่านทำนองเสนาะ

การอ่านทำนองเสนาะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งนักวิชาการได้อธิบายความสำคัญของการอ่านทำนองเสนาะที่คล้ายคลึงกัน โดยสามารถสรุปเป็นรายชื่อได้ดังต่อไปนี้

1. การอ่านทำนองเสนาะทำให้ผู้อ่านได้ซึมซาบความไพเราะของบทประพันธ์
  2. การอ่านทำนองเสนาะทำให้ผู้อ่านได้สัมผัสถึงความงามของภาษา
  3. การอ่านทำนองเสนาะถือเป็นแนวทางในการฝึกอ่านออกเสียงอย่างหนึ่งที่จะทำให้อ่านออกเสียงอักขระชัดเจนและแบ่งวรรคในการอ่านได้ถูกต้อง
  4. การอ่านทำนองเสนาะทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินตามทำนองและเนื้อเรื่องในบทประพันธ์
  5. การอ่านทำนองเสนาะเป็นแนวทางให้ผู้อ่านสามารถฝึกแต่งคำประพันธ์ได้จากการอ่าน เนื่องจากการอ่านทำนองเสนาะแต่ละประเภท ผู้อ่านจะต้องอ่านจากบทประพันธ์ที่แต่งด้วยฉันท์ลักษณะประเภทต่าง ๆ
  6. การอ่านทำนองเสนาะทำให้ผู้อ่านเข้าใจและจดจำวรรณคดีหรือเนื้อเรื่องที่อ่านได้
  7. การอ่านทำนองเสนาะทำให้ผู้อ่านมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย
  8. การอ่านทำนองเสนาะถือเป็นการรักษาศิลปวัฒนธรรมไทยไว้ไม่ให้สูญหาย
- ในขณะเดียวกัน นันทา ชุนภักดี (2558, น. 127) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านทำนองเสนาะ โดยจำแนกออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้
1. ด้านประโยชน์ของการอ่านทำนองที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน

1.1 ทำให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเองเพราะนักเรียนศรัทธา กล่าวคือ หากผู้สอนที่ทำหน้าที่สอนอ่านทำนองเสนาะมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถอ่านได้โดยไม่ต้องใช้แถบเสียง ผู้เรียนจะศรัทธาในตัวครูผู้สอน

1.2 กระตุ้นความสนใจด้านการอ่านทำนองเสนาะแก่นักเรียน ช่วยให้เข้าและจำบทวรรณคดีกวีนิพนธ์ได้เร็วขึ้น

1.3 ชวนให้นักเรียนสนใจอยากอ่านบทอื่น ๆ ต่อไปอีก

1.4 ช่วยในการศึกษาและถ่ายทอดวรรณคดีให้กว้างขวางขึ้น

1.5 ช่วยสร้างความสนใจด้านการเรียนวรรณคดีให้มากยิ่งขึ้นในทุกระดับ

การศึกษา

1.6 ช่วยเสริมการแต่งคำประพันธ์ร้อยกรองให้ไพเราะยิ่งขึ้น และการอ่านทำนองเสนาะจะช่วยให้ผู้เรียนจำฉันทลักษณ์ได้แม่นยำเนื่องจากต้องรู้เรื่องของจังหวะของฉันทลักษณ์

1.7 ช่วยให้มีโอกาสได้รับชัยชนะเมื่อประกวดอ่านทำนองเสนาะ

2. ด้านประโยชน์ของการอ่านทำนองที่มีต่อบุคคลทั่วไป

2.1 ทำให้ได้รับรสไพเราะของทำนองเสนาะ

2.2 ช่วยเปลื้องความทุกข์แก่เหงา

2.3 สร้างความสนใจในการแต่งคำประพันธ์ร้อยกรอง

2.4 ช่วยกล่อมเกลาคิดใจให้อ่อนโยน นุ่มนวลจิตใจทั้งผู้อ่านผู้ฟังให้ผู้พบกับ

วรรณคดีไทย

2.5 ส่งเสริมความเข้าใจและความซาบซึ้งในวรรณคดีไทย อันนับเป็นการสร้างสรรค์ความเจริญทางปัญญาและทางจิตใจ

2.6 ช่วยให้มีความรู้เกี่ยวกับวิชาภาษาไทยและวิชาการด้านต่างๆ

2.7 ช่วยสร้างสิ่งใหม่ๆ ในการแสดงละครของไทย

2.8 ใช้อ่านบทประพันธ์เพื่อถวายเป็นมงคลเนื่องในมหามงคลสมัยหรือ

ในงานมงคลต่างๆ

นอกจากนี้ ญัฐฤกษ์ อภินิษฐ์ธาดา (2556, น. 18) ได้อธิบายคุณค่าของการอ่านทำนองเสนาะโดยจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณค่าที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาไทย

1.1 ทำให้ผู้เรียนจดจำบทเรียนได้ง่าย เพราะจังหวะและท่วงทำนอง จะก่อให้เกิดความรื่นรมย์ ประทับใจและติดตรึงอยู่ในความรู้สึกโดยไม่ต้องอาศัยการท่องจำ

1.2 ทำให้ผู้เรียนมีจิตใจหรรษา เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ให้สนุกสนานรื่นรมย์

1.3 ทำให้ผู้เรียนซึ่งค่าภาษาไทย ภาษาไทยเป็นวิชาที่ผู้เรียนต้องเกิด การเรียนรู้ระดับสูงทั้งในเนื้อหา เจตคติ และทักษะ จึงต้องใช้ความรู้สึกอันละเอียดอ่อนค่อนข้าง มากกว่าวิชาอื่นๆ คีตวรรณกรรมเป็นแนวการสอนซึ่งสื่อ “สาร” ไปสู่ผู้เรียนผ่านทำนองเสียง อันไพเราะ จึงทำให้ผู้เรียนซาบซึ้งถึงสุนทรีภาพ และเห็นคุณค่าภาษาไทย

1.4 ทำให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ การเรียนการสอนแนวใหม่ จะมุ่งเน้นบทบาทของผู้เรียนมากกว่าผู้สอน ต้องฝึกฝนทักษะภาษาการสนทนาภาษาไทย แนวคีตวรรณกรรมช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และได้แสดงความสามารถทางภาษา ทั้งในการอ่าน การเขียน และความสามารถด้านอื่น ๆ เช่น ฝึกอ่านทำนองเสนาะ ฝึกเขียนบทและ แสดงละคร ฝึกแต่งคำประพันธ์ แล้วสร้างทำนองขึ้นใหม่เพื่อสื่อคำประพันธ์ของตน

1.5 ทำให้ผู้เรียนเชื่อมั่นใจตนเอง การสอนภาษาไทยแนวคีตวรรณกรรม จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียน การที่ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ความสามารถ จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นใจตนเอง และมีบุคลิกภาพที่ดี

2. ด้านคุณค่าที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาอื่น

2.1 วิชาภาษาอังกฤษ ในหลักสูตรการเรียนการสอนของประเทศอังกฤษจะมี บทเพลงประกอบเพื่อชักนำเข้าสู่บทเรียนตามความเหมาะสมในแต่ละระดับชั้น บทเพลงเหล่านี้ จะใช้คำศัพท์ และผูกประโยคถูกต้องตามหลักไวยากรณ์พื้นฐาน หรือครุอาจใช้ถ้อยวลีต่าง ๆ ที่มีความหมายต่างจากพจนานุกรม ก็จะเป็นการสร้างความสนใจของนักเรียนได้มาก บทเพลงที่มี เนื้อร้องเป็นภาษาอังกฤษนับเป็นคีตวรรณกรรมเช่นเดียวกับของไทย

2.2 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาเหล่านี้มีผู้แต่งบทเพลง ไว้มากมาย เช่น เพลงอยุธยาเมืองเก่า กรุงศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี ศึกบางระจัน เป็นต้น

2.3 วิชาคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ ครูอาจใช้บทเพลงประกอบการเล่นเกม ต่างๆ หรือบางเวลาครูอาจเห็นว่านักเรียนเคร่งเครียดอาจมีวิธีผ่อนคลายด้วยบทเพลงที่ ผู้สอนสร้างขึ้นมา ถือเป็นนวัตกรรมการสอนซึ่งเป็นผลงานริเริ่มสร้างสรรค์ของคุณ

3. ด้านคุณค่าที่มีต่อสังคม ซึ่งที่สอดคล้องกับการอ่าน สรุปได้ดังนี้

คือวรรณกรรม หรือ ทำนองเสนาะ มีบทบาทอย่างยิ่งในการแสดงออกถึงคุณค่าทางด้านวัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อ และประเพณีต่างๆ เช่น พิธีทำขวัญนาจะมีการแห่สู่ขวัญนา ในเทศกาลงานบุญที่มีการละเล่นพื้นบ้านก็จะมีกรร้องเพลงเรือ เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เป็นต้น

จากการศึกษาความสำคัญของการอ่านทำนองเสนาะ สามารถสรุปได้ว่า การอ่านทำนองเสนาะนอกจากจะเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่ผู้เรียนทุกคนต้องฝึกปฏิบัติในรายวิชาภาษาไทยแล้ว ยังเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยพัฒนาให้ผู้อ่านเกิดทักษะอื่น ๆ ตามมา อีกทั้งเป็นการช่วยธำรงและรักษาศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ ผู้สอนในรายวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ในการอ่านทำนองเสนาะให้แก่ผู้เรียน จึงต้องหมั่นฝึกฝนและคิดหาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ สามารถอ่านทำนองเสนาะได้อย่างถูกต้องและมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านทำนองเสนาะได้

3.3 หลักการอ่านทำนองเสนาะ

การอ่านทำนองเสนาะเพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะนั้น ผู้อ่านต้องศึกษาหลักการอ่านที่ถูกต้อง

กำชัย ทองหล่อ (2519, น. 725) ได้อธิบายหลักการอ่านทำนองเสนาะ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้อ่านต้องรู้จักลักษณะบัญญัติของบทประพันธ์ เช่น คำเอก-คำโท คำครุ-คำหลุ คำเป็น-คำตาย เพื่อการออกเสียงที่ถูกต้อง
2. ผู้อ่านต้องรู้จักหวะและแบ่งวรรคตอนในการอ่านให้ถูกต้อง ในการอ่านบทประพันธ์ ผู้อ่านจะต้องศึกษาคำประพันธ์แต่ละประเภทว่ามีวิธีการแบ่งวรรคในการอ่านอย่างไรเพื่อการอ่านที่ถูกต้องและไพเราะ
3. ผู้อ่านต้องศึกษาการรับสัมผัสคำ โดยการทอดเสียงคำส่งสัมผัสไปยังคำรับสัมผัสเพื่อให้เกิดความไพเราะในการอ่าน
4. ผู้อ่านต้องรู้จักวิธีการเอื้อนเสียงที่ถูกต้อง เช่น ไม่เอื้อนเสียงคำหลุ
5. การอ่านวรรคที่มีจำนวนคำเกินกำหนด ให้ผู้อ่านอ่านรวบคำอย่างรวดเร็วและเบา
6. การอ่านคำที่มีเสียงวรรณยุกต์จัตวา ผู้อ่านต้องใช้วิธีการเปิดเสียงให้เสียงมีระดับสูงขึ้นและดังก้อง

7. ผู้อ่านต้องอ่านออกเสียงคำควบกล้ำให้ชัดเจนและถูกต้อง และต้องไม่อ่านสลับกัน เช่น เสียง /ร/ และ /ล/ หากอ่านผิดเสียง อาจทำให้ความหมายของคำและบทประพันธ์เปลี่ยนไปจากเดิม

8. ในการอ่านวรรณคดีทำยของบทจบ ผู้อ่านต้องเอื้อนเสียงและทอดจังหวะให้ช้าลงกระทั่งจบบท

กรมสามัญศึกษา (2526, น. 3) ได้อธิบายหลักการอ่านทำนองเสนาะ สามารถสรุปได้ว่า

1. ควบคุมกระแสเสียง โดยผู้อ่านจะต้องฝึกฝนการออกเสียงจากอวัยวะกำเนิดเสียงให้ถูกต้อง และเลือกใช้เสียงให้เหมาะสมกับบทประพันธ์

2. อ่านออกเสียงให้ถูกต้อง โดยผู้อ่านต้องอ่านออกเสียงตามรูปแบบของบทประพันธ์ต้องถูกต้องแม่นยำตามคณะและสัมผัสของบทประพันธ์แต่ละประเภท และควบคุมการออกเสียงให้เหมาะสม อาทิ เสียงสูง-ต่ำ เสียงหนัก-เบา

สมร เจริญ (2528, น. 18-19) ได้อธิบายหลักการอ่านทำนองเสนาะ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การเลือกสรร หมายถึง ผู้อ่านควรเลือกบทประพันธ์ให้เหมาะสมกับน้ำเสียงของผู้อ่าน และเป็นบทที่สามารถถ่ายทอดเสียงออกมาได้อย่างไพเราะและเข้าถึงผู้ฟังได้มากที่สุด

2. อ่านบททุกตัวอักษร ในการอ่านบทประพันธ์ ผู้อ่านควรศึกษาบทประพันธ์อย่างละเอียดและฝึกอ่านเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับบทประพันธ์และอ่านให้ครบถ้วนชัดเจน

3. ศึกษารายละเอียดของบทประพันธ์ ผู้อ่านควรทำความเข้าใจเนื้อหาในบทประพันธ์ ฉันทลักษณ์ และการแบ่งวรรคตอน เพื่อเป็นแนวทางในการอ่านที่ถูกต้อง

4. ฝึกหัดอ่าน หลักการข้อดังกล่าวเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก ผู้อ่านควรฝึกฝนอ่านบทประพันธ์ที่จะอ่านให้เกิดความชำนาญและหาข้อผิดพลาดในการอ่านเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. ฝึกหัดใส่อารมณ์ ในการอ่านทำนองเสนาะ นอกจากผู้อ่านจะต้องอ่านให้เกิดความไพเราะแล้ว ต้องรู้จักถ่ายทอดอารมณ์ให้เหมาะสมกับบทประพันธ์เพื่อสื่อสารอารมณ์ของบทประพันธ์ให้ผู้ฟังซาบซึ้งในอารมณ์ดังกล่าวและเข้าใจสิ่งที่ต้องการสื่อสารแก่ผู้ฟัง

วิมลนง บุญจักษ์ (2538, น. 28-29) ได้อธิบายหลักการอ่านทำนองเสนาะ สามารถสรุปได้ว่า แม้ผู้อ่านแต่ละคนจะมีลักษณะการอ่านที่เฉพาะตน เช่น บางคนใช้น้ำเสียงในแบบที่ตนถนัด บางคนเอื้อนเสียงได้ยาวและสื่ออารมณ์ได้ดีก็ยิ่ง หรือบางคนมีเทคนิควิธีการที่ซับซ้อน

แต่อย่างไรก็ตามผู้อ่านก็ควรมีแนวทางในการยึดถือและปฏิบัติตาม โดยสามารถสรุปเป็น 2 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. ความถูกต้องในการอ่าน ในที่นี้กล่าวถึงความถูกต้องของอักขระวิธี
ฉันทลักษณ์ จังหวะ-ทำนอง และความหมาย-อารมณ์ของบทประพันธ์

2. ความไพเราะในการอ่าน ในที่นี้กล่าวถึงการเลือกใช้เสียง ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญ
ที่สุดในการอ่านทำนองเสนาะ โดยผู้อ่านต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการออกเสียง
ดังต่อไปนี้

2.1 อาหาร ผู้อ่านต้องเลือกรับประทานอาหารที่ไม่ส่งผลเสียต่อการออกเสียง
ของตน

2.2 อวัยวะ ผู้อ่านต้องศึกษาฐานกรณ์ในการออกเสียงให้สมบูรณ์

2.3 สุขภาพ ผู้อ่านต้องดูแลสุขภาพสุขภาพเป็นอย่างดี พักผ่อนให้เพียงพอ
ไม่แสดงพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการออกเสียง เช่น การตะโกน

2.4 กลวิธีลีลาทางเสียง ผู้อ่านต้องเลือกใช้กลวิธีให้เหมาะสมกับ
การออกเสียง เช่น การครั้น การเคี้ยว การเอื้อน การโหน การทอด การหลบ และการกระทบ

2.5 การบริหารเสียงและลม ผู้อ่านต้องหมั่นฝึกการออกเสียงให้มีพลังและ
มีความกังวาน

2.6 ทักษะ ผู้อ่านต้องมีทักษะที่ดีในการอ่าน ไม่อ่านเสียงหลงหรือเสียงเพี้ยน
นนทา ขุนภักดี (2539, น. 36-43) ได้อธิบายถึงหลักการอ่านทำนองเสนาะเบื้องต้น
สามารถสรุปได้ดังนี้

1. อ่านให้ถูกอักขระวิธี โดยผู้อ่านต้องอ่านออกเสียงคำในแต่ละวรรคให้ถูกต้อง
ไม่สะกดพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ผิด รวมไปถึงการออกเสียงควบกล้ำ ร ล ว ต้องออกเสียง
ให้ชัดเจนและไม่ออกเสียงสลับกัน และในกรณีที่มีเครื่องหมายยัติภังค์ ผู้อ่านต้องอ่าน
เชื่อมคำที่อยู่ก่อนหน้ายัติภังค์กับคำที่อยู่หลังยัติภังค์เพื่อการสื่อความหมายที่ถูกต้อง

2. อ่านให้ถูกจังหวะ ผู้อ่านควรศึกษาฉันทลักษณ์ของบทประพันธ์ที่จะอ่านเพื่อ
เป็นแนวทางในการอ่านที่ถูกต้องตามจังหวะของบทประพันธ์นั้น อาทิ หากบทประพันธ์นั้น
เป็นคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ ในการแบ่งวรรคการอ่านให้ถูกจังหวะ ต้องอ่าน
โดยแบ่งวรรคเป็น วรรคแรก สอง/สาม วรรคที่สอง สาม/สาม ตามบทประพันธ์ต่อไปนี้

วิชา / เหมือนสินค้า

อันมีค่า / อยู่เมืองไกล

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความช้า-เร็วในการอ่าน ผู้อ่านต้องศึกษาบทประพันธ์ก่อนอ่านว่า วรรคใดควรลากเสียงเพื่อเอื้อนเสียงออกไปอย่างช้า ๆ วรรคใดควรอ่านติดกัน ซึ่งหากเป็นบทประพันธ์ที่แสดงอารมณ์โกรธ ผู้อ่านต้องเร่งจังหวะให้เร็วขึ้นตามอารมณ์ของบทประพันธ์

3. อ่านให้มีทำนอง คำประพันธ์แต่ละประเภทล้วนมีทำนองที่เฉพาะตัว ผู้อ่านจะต้องศึกษาให้ดี ว่าบทที่ตนอ่าน เป็นคำประพันธ์ประเภทใดและใช้ทำนองในการอ่านแบบใด ซึ่งสิ่งที่สำคัญในการอ่านให้ถูกต้องตามทำนองนั้น คือการเลือกใช้ระดับเสียงให้เหมาะสมกับทำนอง ถ้าขึ้นต้นบทประพันธ์ด้วยเสียงสูงเกินไปอาจทำให้อ่านไม่ได้ตลอดจนจบบท หรือหากอ่านโดยใช้เสียงต่ำเกินไป อาจทำให้มีเสียงในบางวรรคขาดหายไป ดังนั้นผู้อ่านจึงต้องศึกษาและเลือกใช้น้ำเสียงให้เหมาะสม

4. อ่านให้มีเสียงดัง ในการอ่านทำนองเสนาะ ผู้อ่านต้องอ่านออกเสียงให้เสียงดังฟังชัด แต่ไม่ใช่ในลักษณะของการตะโกน ผู้อ่านจึงต้องหมั่นฝึกฝนการอ่านเพื่อปรับระดับเสียงให้เกิดความพอดี

5. อ่านให้มีอารมณ์ ก่อนการอ่านทำนองเสนาะ ผู้อ่านควรศึกษาบทประพันธ์ที่จะอ่านให้ลึกซึ้งว่าในบทดังกล่าวสื่ออารมณ์ใด เพราะอารมณ์ในบทประพันธ์มีผลต่อการเลือกใช้น้ำเสียงเป็นอย่างมาก

ชัณด์ชัย อธิเกียรติ (2551, น. 34) ได้อธิบายหลักการอ่านทำนองเสนาะไว้ 6 ประการ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมความพร้อมในการอ่าน ผู้อ่านต้องเตรียมความพร้อมทั้ง 4 ด้านเพื่อการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1.1 ความพร้อมทางร่างกาย ผู้อ่านต้องดูแลสุขภาพของตนให้แข็งแรง โดยเฉพาะอวัยวะที่ใช้ออกเสียง

1.2 ความพร้อมด้านความรู้ ผู้อ่านจะต้องศึกษาคำประพันธ์แต่ละประเภทให้เข้าใจเพื่อเป็นแนวทางในการอ่านที่ถูกต้อง

1.3 ความพร้อมด้านจิตใจ ผู้อ่านจะต้องฝึกสมาธิก่อนอ่านเพื่อให้มีสมาธิจดจ่อต่อการอ่าน

1.4 ความพร้อมด้านทักษะ ผู้อ่านจะต้องฝึกการออกเสียงให้คล่องแคล่วและเรียนรู้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการออกเสียง

2. การทำความรู้จักเสียงของตน ผู้อ่านจะต้องฝึกฝนการอ่านและหมั่นคอยสังเกตน้ำเสียงของตนว่ามีลักษณะใด เพื่อเลือกใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับคำประพันธ์

3. การศึกษาบทประพันธ์ ผู้อ่านจะต้องอ่านทำความเข้าใจบทประพันธ์ว่ามีเนื้อหากล่าวถึงบุคคลใดหรือสิ่งใด การเข้าใจบทประพันธ์จะทำให้ผู้อ่านสามารถถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

4. การฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ การที่ผู้อ่านจะอ่านบทประพันธ์ใดก็ตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้อ่านควรฝึกฝนการอ่านบทประพันธ์ดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ

5. การเลือกใช้เสียงและทำนองของบทประพันธ์ เมื่อเลือกบทประพันธ์และทำความเข้าใจกับบทประพันธ์แล้ว ผู้อ่านต้องเลือกใช้เสียงให้เหมาะสมกับบทประพันธ์นั้น

6. การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ในการฝึกฝนนัยมพบข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา การอ่านทำนองเสนาะก็เช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้อ่านต้องหมั่นสังเกตข้อบกพร่องในการอ่านของตนและปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาไปสู่ความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะได้

จากการศึกษาหลักการอ่านทำนองเสนาะ พบว่า นักวิชาการได้อธิบายหลักการในบางประเด็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และหลักการที่ผู้วิจัยค้นพบในงานเขียนของนักวิชาการสามารถสรุปเป็นประเด็นหลัก ได้ดังต่อไปนี้ 1) การศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจต่อการอ่านทำนองเสนาะ ในการจะเริ่มฝึกฝนการอ่านทำนองเสนาะ ผู้อ่านต้องมีความรู้เบื้องต้นในการอ่าน อาทิ อักษรวิธี ฉันทลักษณ์ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในคำประพันธ์แต่ละประเภท ตลอดจนเทคนิคในการอ่าน 2) การเตรียมความพร้อมในการอ่าน ผู้อ่านจะต้องเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้านเพื่อการอ่านที่มีประสิทธิภาพ อาทิ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านทักษะ 3) การฝึกฝนซึ่งเป็นข้อสำคัญของการอ่านทำนองเสนาะเนื่องจากการอ่านทำนองเสนาะเป็นทักษะที่ไม่สามารถกระทำแล้วเห็นผลที่มีประสิทธิภาพได้ในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้นผู้อ่านจะต้องฝึกฝนและพัฒนาการอ่านของตนเพื่อให้เกิดความไพเราะและความถูกต้องในการอ่าน 4) การปรับปรุงแก้ไขเมื่อผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจและได้ฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอแล้ว สิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งในการอ่านทำนองเสนาะ คือการหาข้อบกพร่องในการอ่านเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาไปสู่การอ่านที่ดี จากข้อสรุปดังกล่าวจะเป็นแนวทางไปสู่การออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนอ่านทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามหลักการที่ได้ศึกษา ตลอดจนเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การวัดและประเมินผลต่อไป

3.4 การวัดและประเมินการอ่านทำนองเสนาะ

การวัดและประเมินผลการอ่านทำนองเสนาะนับเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพื่อที่จะให้ทราบถึงความสามารถในการอ่านของนักเรียน ซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอแนวทางในการวัดและการประเมินการอ่านทำนองเสนาะไว้ดังนี้

ธิดา โมสิกรัตน์ (2527, น. 454) กล่าวถึง เกณฑ์การตัดสินการพิจารณาให้คะแนนผู้อ่านทำนองเสนาะของกรมศิลปากร ไว้ดังนี้

1. บุคลิกภาพ ลักษณะกิริยามารยาท
2. ความไพเราะของน้ำเสียง
3. การอ่านถูกต้องตามหลักอักขรวิธี อ่านชัดเจน ไม่อ่านผิด ตู้อว ตก หรือเติมคำ
4. การแสดงอารมณ์ความรู้สึกเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อความของบทประพันธ์

ทำนองการอ่านถูกต้องตามแผนบังคับของคำประพันธ์

ชัตติยะ ไวยกุล (2529, น. 48) ได้อธิบายวิธีการประเมินผลทักษะการอ่านทำนองเสนาะไว้ว่า “อาจใช้วิธีให้น้ำหนักคะแนนในแต่ละองค์ประกอบย่อยต่างกัน เช่น การอ่านทำนองเสนาะของโคลงสี่สุภาพ จะเน้นเรื่องใดทำนองเป็นจุดใหญ่ จังหวะ เสียง หลักภาษา และอารมณ์ รองลงมาตามลำดับ จะกำหนดอัตราส่วนของคะแนนเป็น เสียง : จังหวะ : ทำนอง : อารมณ์ : หลักภาษา เท่ากับ 2 : 3 : 4 : 2 : 1 แล้วจึงกำหนดเป็นคะแนน เช่น คะแนนเต็ม 60 คะแนน จะแบ่งเป็นคะแนนเสียง 10 คะแนน คะแนนจังหวะ 15 คะแนน คะแนนทำนอง 20 คะแนน คะแนนอารมณ์ 5 คะแนน และคะแนนหลักภาษา 10 คะแนน เป็นต้น ควรให้ผู้ประเมินอย่างน้อย 3 คน เพื่อป้องกันลักษณะที่จะเป็นอัตวิสัย ผู้ประเมินต้องระลึกถึงความยุติธรรมในการตัดสิน จะทำให้การประเมินน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

ประศักดิ์ หอมสนิท และ อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2535, น. 207-233) ได้กล่าวถึง การวัดและประเมินผลการอ่านทำนองเสนาะ โดยจำแนกตามเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล สามารถสรุปได้ดังนี้

1. แบบสังเกต โดยผู้ประเมินสามารถวัดพัฒนาการในการอ่านทำนองเสนาะของผู้เรียนได้จากการสังเกตพฤติกรรมแล้วจดบันทึกข้อมูล โดยประเภทของแบบสังเกตนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม หมายถึง แบบสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สังเกต และแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม หมายถึง แบบสังเกตที่ผู้สังเกตเป็นเพียงบุคคลภายนอก ซึ่งในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในการอ่านทำนองเสนาะนั้น มีประเด็นในการสังเกตจำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ ความถูกต้องของอักขรวิธี ความถูกต้องของฉันทลักษณ์ ความคล่องแคล่วในการอ่าน และการแบ่งวรรคตอนในการอ่าน

2. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการสร้างแบบทดสอบนั้นมีขั้นตอนและกระบวนการดังต่อไปนี้

- 2.1 การศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ

- 2.2 การกำหนดเนื้อหาและหัวข้อของแบบทดสอบ
  - 2.3 การสร้างแบบทดสอบ
  - 2.4 การนำแบบทดสอบไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเป็นแนวทางในการปรับปรุงแบบทดสอบให้มีคุณภาพ
  - 2.5 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
  - 2.6 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์และจำแนกเป็นรายชื่อเพื่อคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความยาก
  - 2.7 จัดทำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริง
  - 2.8 จัดทำคู่มือการใช้แบบทดสอบ
  - 2.9 นำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ไปทดลองเพื่อหาค่าคุณภาพและค่าความเที่ยง
  - 2.10 ได้แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์
3. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนจะเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้
- 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น อาทิ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา
  - 3.2 ออกแบบคำถามให้สอดคล้องกับข้อมูล อาทิ การกำหนดข้อมูลโดยจำแนกออกเป็นด้านต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผู้ทำแบบสอบถามเป็นหลัก
  - 3.3 ร่างแบบสอบถามตามที่ได้ออกแบบไว้ โดยกำหนดหัวข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกัน
  - 3.4 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาปรับแก้ให้เกิดประสิทธิภาพและนำไปใช้ได้จริง

ในการวัดและประเมินการอ่านทำนองเสนาะนั้น จะต้องอาศัยกระบวนการในการวัดและประเมินอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการประเมินที่มีคุณภาพ ซึ่งจากการศึกษาการวัดและประเมินผลการอ่านทำนองเสนาะ สามารถสรุปประเด็นหลักในการวัดและประเมินผลการอ่านทำนองเสนาะได้ดังต่อไปนี้ 1) วิธีการในการวัดและประเมิน สามารถกระทำได้หลากหลายวิธี อาทิ การสังเกต การสอบถาม และการทดสอบ ทั้งนี้ผู้ประเมินต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างการวัดและประเมิน กิจกรรมการเรียนรู้ และตัวผู้เรียน 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมิน ต้องมีความสอดคล้องกับวิธีการที่เลือกและมีกระบวนการสร้างเครื่องมือ

ที่เป็นไปตามหลักการที่ถูกต้องเพื่อนำไปสู่การวัดและประเมินที่มีคุณภาพ 3) ประเด็น/หัวข้อในการวัดและประเมิน ผู้ประเมินจะต้องกำหนดประเด็นในการวัดและประเมินที่ชัดเจนและสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด ซึ่งประเด็นที่นักวิชาการส่วนใหญ่ใช้ในการวัดและประเมินผลการอ่านทำนองเสนาะ ได้แก่ ความถูกต้องของอักขระวิธี ความถูกต้องของการแบ่งวรรค การอ่านและทำนอง ความไพเราะของน้ำเสียง อารมณ์ และบุคลิกภาพ และ 4) ผู้วัดและประเมินในการวัดและประเมินผลการอ่านทำนองเสนาะที่มีคุณภาพ จะต้องเป็นผู้วัดและประเมินอย่างน้อย 3 คน เพื่อลดอัตวิสัยหรือมุมมองความคิดเห็นส่วนบุคคล และผู้วัดประเมินควรเป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในการอ่านทำนองเสนาะ

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านทำนองเสนาะ

ศิริมาศ ชีวะบุตร (2545, น. 72-85) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านทำนองเสนาะของครูภาษาไทยและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ผลการวิจัยสรุปได้เป็น 2 ประเด็น ประเด็นแรก คือ ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนการอ่านทำนองเสนาะ พบว่าครูภาษาไทยส่วนใหญ่มีกลวิธีการสอน ตามหลักการอ่านทำนองเสนาะทั่วไป คือ เริ่มจากการอ่านเป็นร้อยแก้ว ธรรมชาติ อ่านแบ่งวรรคตอนและอ่านทำนอง ตามลำดับ ครูภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นผู้สริตการอ่านทำนองเสนาะเอง เวลาในการเรียนมีน้อย สื่อมีไม่เพียงพอ นักเรียนจึงขาดความสนใจ ขาดความกล้าแสดงออก และเห็นว่าการอ่านให้ถูกต้องนั้นเป็นเรื่องยาก ประเด็นถัดมา คือ แนวทางการจัดการเรียนการสอน ควรมีการสนับสนุนให้ครูภาษาไทยได้เข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมที่เอื้อต่อพัฒนาการการอ่านทำนองเสนาะ เช่น การจัดประชุมสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่วนการฝึกอ่านทำนองเสนาะนั้นควรให้นักเรียนมีความพร้อมด้านทักษะ การอ่านออกเสียงก่อน จึงค่อยอ่านใส่ทำนอง และเพิ่ม สื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจ

ขวัญนภา สุขกริต (2546, น. 53-54) ได้ศึกษาการสร้างแบบประเมินการอ่านทำนองเสนาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบประเมินการอ่านทำนองเสนาะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และเพื่อหาคุณภาพของแบบประเมินการอ่านทำนองเสนาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินการอ่านทำนองเสนาะ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์แบบประเมินการอ่านทำนองเสนาะ จำนวน 5 ข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากผู้ประเมิน

คนที่ 1 เท่าผู้ประเมินคนที่ 2 และ 2) ผลการวิเคราะห์แบบประเมินการอ่านทำนองเสนาะ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงมาก

พรจกมล สุขสนาน (2551, น. 63-68) ได้ศึกษาคุณค่าในบทอาขยานภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อวิเคราะห์คุณค่าที่ปรากฏในบทอาขยานภาษาไทยระดับประถมศึกษา จากหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย บทอาขยานภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 – ช่วงชั้นที่ 4 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผลการวิจัย พบว่า จากการวิเคราะห์คุณค่าในบทอาขยานภาษาไทยระดับประถมศึกษา พบว่า บทหลักพบคุณค่า 7 ด้าน บทเลือกพบคุณค่า 8 ด้าน ได้แก่ คุณค่าทางสติปัญญา คุณค่าทางศีลธรรม คุณค่าทางอารมณ์ คุณค่าทางประสบการณ์ คุณค่าทางจินตนาการ คุณค่าทางอักษรศาสตร์ คุณค่าทางวัฒนธรรม และคุณค่าทางความรู้แจ้งเห็นจริง

สมชาย แก้วเจริญ (2555, น. 123-129) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการใช้สื่อประสม โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อสร้างสื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดลำตะเคียน (วิริยศึกษา) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านทำนองเสนาะก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อประสมของนักเรียน และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสื่อประสมประเภทคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เครื่องมือในการวิจัยคือ สื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทักษะด้านการอ่านทำนองเสนาะ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อสื่อประสมประเภทคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test dependent เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยสื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสื่อประสมเพื่อพัฒนา

ความสามารถด้านการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนด้วยสื่อประสมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างมาก

วิไล กาวิชัย (2557, น. 52) ได้ศึกษาการอ่านทำนองเสนาะโดยใช้เทคนิคการขับร้อง เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านทำนองเสนาะ และเปรียบเทียบผลการประเมินการอ่านทำนองเสนาะระหว่างก่อนกับหลังการใช้เทคนิคการขับร้อง โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนห้องสอนศึกษา จำนวน 36 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคการขับร้องเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านทำนองเสนาะมีความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะสูงขึ้นระดับดี และมีผลการประเมินการอ่านทำนองเสนาะหลังการใช้เทคนิคการขับร้องพัฒนาความสามารถการอ่านทำนองเสนาะสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้เทคนิคการขับร้อง ช่วยพัฒนาการอ่านทำนองเสนาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการใช้เทคนิคการขับร้องพัฒนาการอ่านทำนองเสนาะสามารถพัฒนาการอ่านทำนองเสนาะของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านทำนองเสนาะ สะท้อนให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการอ่านทำนองเสนาะนั้น สามารถออกแบบได้อย่างหลากหลาย จากงานวิจัยที่ศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ นักวิจัยจะเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรม อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะนั้น ผู้สอนคือบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุด สังเกตได้จากบางงานวิจัยใช้ตัวผู้สอนเป็นบุคคลที่ถ่ายทอดการอ่านทำนองเสนาะด้วยตนเอง จากข้อค้นพบข้างต้นเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยเลือกจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทั้งสื่อการเรียนรู้และผู้สอนในการถ่ายทอดทักษะดังกล่าว นอกจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าของการอ่านทำนองเสนาะซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการศึกษารับทำนองเสนาะนั้น ไม่เพียงแต่เป็นการพัฒนาทักษะของผู้เรียน แต่ยังเป็นการทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญและความงดงามในภาษาไทย ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของผู้ที่เป็นครูภาษาไทยที่ควรดำรงไว้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนในรายวิชาภาษาไทยต่อไป

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียนรู้

4.1 ความหมายของเจตคติ

เจตคติมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “Attitude” จากการศึกษา พบว่า นักวิชาการและนักวิจัยได้กำหนดคำที่มีความหมายสอดคล้องกับคำว่า Attitude ไว้หลายคำ อาทิ ทักษะคติ (เรียบม ศรีทอง, 2542; ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคณะ, 2542; เสรี วงษ์มณฑา, 2542)

ทรรศนะ (นพมาศ ธีรวะดิน, 2539; อดุลย์ จาตุรงค์กุล, 2542) และเจตคติ (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2549; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2552; แสงสุวี วาดวิจิตร, 2554)

ในขณะเดียวกัน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของคำว่า ทศนคติ หมายถึง แนวความคิดเห็น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 562) คำว่า ทรรศนะ หมายถึง ความเห็น, การเห็น, เครื่องรู้เห็น, สิ่งที่เห็น, การแสดง, ทศนะ ก็ใช้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 542) และคำว่า เจตคติ หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 332) เมื่อพิจารณาจากความหมายแล้ว คำที่มีความหมายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยมากที่สุด คือคำว่า “เจตคติ” เพราะในกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาแต่เพียงความคิดเห็นหรือแนวคิดของผู้เรียน หากแต่จะต้องศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน จึงเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า เจตคติ ในการวิจัยครั้งนี้

จากการศึกษาความหมายของคำว่า เจตคติ พบว่า มีนักวิชาการให้ความหมายคำดังกล่าวไว้ในทิศทางเดียวกัน สามารถสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือสภาพจิตใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ว่าจะ เป็นบุคคล สถานที่ สิ่งของ สถานการณ์ หรือแนวคิด อันก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น (Gleitman Henry, 1992, p. 309; Norman L. Munn, 1971, p. 71; มะลิวรรณ ศรีชัยปัญญา, 2550, น. 26; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2552, น. 246; แสงสุวี วาดวิจิตร, 2554, น. 56-57) ขณะที่ ออลพอร์ต กอร์ดอน (Allport Gordon W., 1979) อธิบายความหมายของคำว่าเจตคติอีกนัยหนึ่งว่า เจตคติ หมายถึง สภาพความพร้อมทางจิตใจของบุคคลที่ตอบสนองโดยการแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของเคลเลอร์ (Kendler Howard H., 1971) และ กู๊ด (Good Carter V., 1973, p. 48) ขณะที่ กิบสัน (Gibson Paul J., 2000, p. 102) ได้ให้ความหมายที่แตกต่างกับนักวิชาการท่านอื่นว่า เจตคติ หมายถึง สิ่งที่ตัดสินพฤติกรรม แบ่งเป็น เชิงบวกและเชิงลบ ที่พร้อมจะส่งผลกระทบต่อตอบสนองของบุคคลนั้น นอกจากนี้ ฮิลการ์ด (Hilgrad, 1962, pp. 583-584) ได้อธิบายถึงเจตคติไว้ว่า เป็นพฤติกรรมหรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นครั้งแรกที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความคิด หรือสถานการณ์ ในทางเข้าชิดหรือออกห่าง และพร้อมจะตอบสนองในครั้งต่อไปที่เอนเอียงในลักษณะเดิม

สรุปได้ว่า เจตคติ มีความหมายว่า ความรู้สึกและความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และพร้อมจะแสดงออกต่อสิ่งนั้นด้วยท่าทีหรือพฤติกรรมในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

4.2 องค์ประกอบของเจตคติ

แม็คไกวอร์ (McGuire W.J., 1969, pp. 155-156) ได้อธิบายองค์ประกอบของเจตคติสามารถสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางความรู้ หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในตัวบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า เพื่อเป็นแนวทางในการสรุปว่าบุคคลนั้นมีความเชื่อและเจตคติต่อสิ่งเร้านั้นอย่างไร

2. องค์ประกอบทางความรู้สึกหรืออารมณ์ หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก หรืออารมณ์ของตัวบุคคลกับสิ่งเร้า โดยพิจารณาจากความพึงพอใจ ไม่พึงพอใจ ความต้องการและไม่ต้องการของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า

3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม หมายถึง องค์ประกอบทางการแสดงออกหรือแนวโน้มที่บุคคลจะตอบสนองสิ่งเร้าในทิศทางต่าง ๆ ทั้งนี้การตอบสนองจะขึ้นอยู่กับความเชื่อของบุคคลที่แสดงออกมาให้สอดคล้องกับความรู้สึกภายในจิตใจ

ล้วน สายยศ (2543, น. 59) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติ โดยพิจารณาจากจำนวนองค์ประกอบของเจตคติ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. เจตคติองค์ประกอบเดียว โดยองค์ประกอบดังกล่าวมีความหมายถึงความรู้สึกที่เกิดจากปัจจัยเพียงด้านเดียว กล่าวคือ การมองเจตคติจากการประเมินว่ารู้สึกอย่างไร

2. เจตคติสององค์ประกอบ ตามแนวคิดนี้ พิจารณาเจตคติประกอบจาก 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้สึก (Affective) และด้านสติปัญญา (Cognitive)

3. เจตคติสามองค์ประกอบ ตามแนวคิดนี้มองเจตคติประกอบ 3 องค์ประกอบ หรือ 3 ส่วน ได้แก่ 1) ด้านสติปัญญา ได้แก่ ความเข้าใจและความเชื่อที่บุคคลหนึ่งแสดงออกเป็นเจตคติ 2) ด้านความรู้สึก ได้แก่ อารมณ์และความรู้สึกของบุคคลหนึ่งที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งด้วยวิธีการประเมินว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างไร และ 3) ด้านพฤติกรรม ได้แก่ การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรม เจตคติเป็นพฤติกรรมที่ซ่อนเร้น ซึ่งในด้านพฤติกรรมนั้นเป็นการแสดงแนวโน้มของการกระทำต่อเจตคติเท่านั้นยังไม่แสดงออกจริงในขั้นนี้เป็นแนวโน้มที่จะกระทำอยู่ภายในใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, น. 58) ได้ศึกษาองค์ประกอบของเจตคติสามารถสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านสติปัญญา (Cognitive Component) หมายถึง องค์ประกอบเกี่ยวกับความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่มากกระตุ้น เพื่อช่วยในการประเมินค่าสิ่งเร้า นั้น ๆ

2. องค์ประกอบด้านความรู้และอารมณ์ (Affective Component) หมายถึง องค์ประกอบด้านอารมณ์และความรู้สึกของบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเร้า และเป็นผลต่อ เนื่องมาจากการประเมินค่าสิ่งเร้าแล้วพบว่า พอใจหรือไม่พอใจ ดีหรือเลว ต้องการหรือไม่ ต้องการ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของการแสดงออก หรือแนวโน้มที่บุคคลที่บุคคลจะ ประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่สนับสนุน หรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อ หรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้รับจากการประเมินค่าให้สอดคล้องกับความรู้สึกที่มีอยู่

จิตยา สุวรรณะชฎ (2545, น. 603-604) ได้ศึกษา องค์ประกอบของเจตคติและ จำแนกออกเป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของเจตคติด้านความรู้ (Cognitive Component) กล่าวคือ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา หรือมีแนวคิดต่อสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบของเจตคติด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective Component) กล่าวคือ ความรู้สึกชอบ-ไม่ชอบ พอใจ-ไม่พอใจ ฯลฯ

3. องค์ประกอบของเจตคติด้านแนวโน้มการกระทำ (Active Tendency Component) ได้แก่ แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในแนวทางที่ตนเองชอบ หรือละเว้นที่จะแสดง พฤติกรรมเมื่อเขา ไม่ชอบ เป็นต้น

องค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกหรือ อารมณ์ รวมถึงการแสดงและไม่แสดงพฤติกรรมของบุคคลด้วย ดังนั้น องค์ประกอบของเจตคติทั้ง 3 ด้าน เป็นสิ่งที่ผู้สอนมองข้ามไม่ได้เลย ในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม ควรสนอง องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านของผู้เรียน

จากการศึกษาองค์ประกอบของเจตคติ พบว่า นักวิชาการศึกษาได้อธิบายและ จำแนกองค์ประกอบของเจตคติไว้อย่างใกล้เคียงกัน ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ นั้น ล้วนเป็นปัจจัยที่อยู่ ภายในตัวมนุษย์ที่ส่งผลให้เกิดเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยผู้วิจัยได้เลือกแนวทางของ จิตยา สุวรรณะชฎ (2545, น. 603-604) ที่ได้จำแนกองค์ประกอบของเจตคติไว้ 3 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective Component) และองค์ประกอบด้านแนวโน้มการกระทำ (Active Tendency Component) มาปรับใช้ในการจำแนกด้านของเจตคติของผู้เรียนในงานวิจัยต่อไป

4.3 หลักการวัดและการสร้างแบบวัดเจตคติ

ในการศึกษาเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้นั้น ผู้สอนจะต้องกำหนดรูปแบบในการวัดประเมินและสร้างแบบวัดเจตคติขึ้นมาเพื่อรายงานผลการวัดเจตคติจากการศึกษาเอกสารของนักวิชาการพบว่า การวัดเจตคติของบุคคลนั้น มีวิธีการวัดที่หลากหลายซึ่งนักวิชาการแต่ละท่านได้อธิบายถึงวิธีการดังกล่าวไว้ดังนี้

เอ็ดเวิร์ด (Jones Edward E., 1967, pp. 3-16) ได้จำแนกวิธีการวัดเจตคติดังต่อไปนี้

1. การสัมภาษณ์หรือซักถามโดยตรง วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีสะดวก เนื่องจากผู้สัมภาษณ์จะได้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยตรง แต่ข้อจำกัดของวิธีนี้ คือ ผู้สัมภาษณ์อาจไม่ได้รับคำตอบที่แท้จริงจากผู้ถูกสัมภาษณ์ เพราะผู้ถูกสัมภาษณ์อาจจะบิดเบือนคำตอบ เนื่องจากอาจเกิดความเกรงกลัวต่อการแสดงความคิดเห็น แต่สามารถแก้ไขได้ โดยผู้สัมภาษณ์ต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกว่าเป็นอิสระและสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ถูกสัมภาษณ์ว่าคำตอบนั้นจะเป็นความลับ

2. การสังเกตพฤติกรรม ทำได้โดยการเฝ้าสังเกตดูพฤติกรรมของผู้ที่ต้องการสังเกตซึ่ง ข้อจำกัดของวิธีนี้ คือ ผู้สังเกตอาจไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมของบุคคลได้ทุกคน หากเป็นการสังเกตพฤติกรรมของคนกลุ่มใหญ่ นอกจากนี้ในการตัดสินพฤติกรรมของบุคคลจะพิจารณาจากเจตคติเพียงอย่างเดียวไม่ได้ และในขณะเดียวกันก็ไม่สามารถตัดสินเจตคติจากพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมาได้

3. การสร้างข้อความที่แฝงแง่คิดเห็นต่อสิ่งเร้าที่ต้องการวัดเจตคติ โดยวิธีการดังกล่าว ต้องอาศัยเครื่องมือในการวัดที่เรียกว่า แบบวัดเจตคติ ซึ่งนิยมจะใช้ในการศึกษาและการวิจัยเพราะเป็นวิธีการที่สะดวกและรวดเร็วในการสรุปหาค่าเฉลี่ยของเจตคติในบุคคลกลุ่มใหญ่

วรรณดี แสงประทีปทอง (2544, น. 15-18) ได้อธิบายถึงวิธีการต่าง ๆ ในการวัดเจตคติดังต่อไปนี้

1. การสังเกต หมายถึง การเฝ้ามองและจดบันทึกพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีแบบแผนซึ่งเป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่มีมาอย่างยาวนาน ซึ่งในการวัดเจตคติด้วยวิธีการดังกล่าว ผู้สังเกตจะต้องอนุมานเจตคติของผู้ถูกสังเกตจากพฤติกรรมที่ผู้ถูกสังเกตแสดงออก โดยมีหลักการที่ควรคำนึง 3 ประการ ได้แก่ 1) ผู้สังเกตต้องไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ว่ากำลังถูกสังเกตอยู่ 2) ผู้สังเกตต้องไม่ขอความร่วมมือจากผู้ถูกสังเกตในกิจกรรมใดก็ตาม และ 3) ผู้สังเกตต้องไม่เปลี่ยนแปลงบริบทที่ต้องการวัดเพื่อลดความคลาดเคลื่อนในการสังเกต

2. การสัมภาษณ์ หมายถึง การสอบถามผู้ที่ต้องการวัดเจตคติด้วยการตอบปากเปล่าโดยผู้สัมภาษณ์อาจใช้วิธีการจดบันทึกหรือบันทึกเสียงของผู้ถูกสัมภาษณ์ไว้เพื่อนำคำตอบมาวิเคราะห์ในภายหลัง ซึ่งวิธีการดังกล่าวมีข้อจำกัดที่คล้ายคลึงกับวิธีการสัมภาษณ์ที่เอดเวิร์ด (Edward, 1967: 3-16) ได้อธิบายไว้ กล่าวคือ ผู้ถูกสัมภาษณ์อาจไม่มีอิสระในการตอบ จึงเป็นหน้าที่ของผู้สัมภาษณ์ที่จะต้องมีการเตรียมพร้อมและวางแผนให้เป็นอย่างดี

3. การใช้มาตราวัดเจตคติ หมายถึง การวัดเจตคติด้วยเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยระเบียบวิธีที่มีการศึกษาวิจัยกันมาแล้ว ซึ่งวิธีการดังกล่าวสามารถกระทำได้กับผู้ที่ต้องการวัดเจตคติกลุ่มใหญ่ ผู้ตอบสามารถตอบคำถามได้อย่างอิสระ แต่ในทางกลับกัน วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่ต้องอาศัยระยะเวลาและกระบวนการสร้างมากกว่าวิธีการอื่น

จากการศึกษาวิธีการใช้มาตราวัด พบว่า วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมในการนำมาใช้วัดเจตคติเป็นอย่างมาก ซึ่งพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2541, น. 112-115) ได้อธิบายถึงประเภทของการใช้มาตราวัดเจตคติไว้ 3 วิธี สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

3.1 วิธีการของเทอร์สโตน (Thurstone Type) หรือวิธีการวัดช่วงที่เท่ากัน (Equal Appearing Interval Scale) เป็นวิธีการวัดที่ต้องสร้างแบบวัดจากความคิดเห็นของบุคคลกลุ่มหนึ่งที่มีความน่าเชื่อถือได้เป็นเกณฑ์ โดยกำหนดเรื่องที่จะวัดข้อความตามโครงสร้างเป็นทั้งข้อความเชิงบวก เชิงลบ และเชิงเป็นกลางให้มีจำนวนมากที่สุด จากนั้นพิมพ์ข้อความลงบนบัตรจำนวนข้อความละ 1 ใบ จำแนกกลุ่มผู้ตัดสินข้อความออกเป็น 11 กลุ่ม โดยเรียงจากกลุ่มข้อความที่ไม่ชอบเลยไปจนกระทั่งกลุ่มที่ชอบที่สุดจาก A-K โดย A เป็นข้อความที่ต่อต้านคุณลักษณะที่ต้องการจะวัด กลุ่ม B C D E เป็นข้อความที่มีการต่อต้านน้อยลงไปตามลำดับ กลุ่ม F เป็นข้อความที่เป็นกลาง กล่าวคือ ไม่สนับสนุนหรือต่อต้าน กลุ่ม G H I J K เป็นกลุ่มข้อความที่ส่งเสริมข้อความที่จะวัดมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งผู้ตัดสินข้อความนั้น จะมีหน้าที่เพียงตัดสินกลุ่มข้อความว่าสนับสนุนหรือต่อต้านมาน้อยเพียงใด

3.2 วิธีการของลิเคิร์ต (Likert) หรือ วิธีประมาณค่าร่วม (Summated Rating Scale) เป็นการวัดเจตคติที่ใช้แบบวัดความรู้สึกและความเชื่อของบุคคลทั้งในทางบวกและทางลบ โดยการกำหนดช่วงความรู้สึกของบุคคล แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนการตอบแต่ละตัวเลือกเป็น 5 4 3 2 1 สำหรับข้อความทางบวก และ กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนการตอบ 1 2 3 4 5 สำหรับข้อความทางลบ ซึ่งต้องประกอบด้วยข้อความที่แสดงความรู้สึกที่ดีและไม่ดีต่อสิ่งที่ต้องการจะวัดในจำนวนข้อที่พอ ๆ กัน โดยอาจมีข้อความประมาณ 18-20 ข้อความ

3.3 วิธีการของออสกู๊ด (Osgood) เทคนิคนี้จำแนกหรือการแตกความหมายของคำ (Semantic Differential Technique) เป็นการทำให้บุคคลที่ต้องการศึกษาเจตคติแสดงความหมายผ่านภาษา เพื่อศึกษามโนทัศน์ของสิ่งของ สถานที่ เหตุการณ์ หรือบุคคล โดยการกำหนดคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกันเรียงจากด้านหนึ่งไปยังอีกด้านหนึ่ง ทั้งสิ้น 7 อันดับ ซึ่งในการวัดเจตคติด้วยวิธีการนี้ จะพิจารณาจากองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) การประเมินค่า 2) ศักยภาพ และ 3) การเคลื่อนไหว

จากวิธีการในการใช้มาตรวัดเจตคติ ทำให้สามารถสรุปขั้นตอนในการสร้างแบบวัดเจตคติได้ดังต่อไปนี้ (พิรุณโพรย สำโรงทอง, 2554, น. 37-40)

1. ขั้นตอนการกำหนดประเด็นในการศึกษา ในการศึกษาเจตคติต่อสิ่งใดก็ตาม ผู้ศึกษาจะต้องกำหนดประเด็นว่าจะศึกษาในขอบเขตใดบ้าง เช่น เจตคติด้านความรู้ เจตคติด้านพฤติกรรม เป็นต้น

2. ขั้นตอนการตั้งคำถามและเลือกคำถาม เมื่อกำหนดประเด็นต่าง ๆ ที่จะศึกษาได้แล้ว ผู้ศึกษาจะต้องตั้งคำถามที่สอดคล้องกับประเด็นเหล่านั้น โดยคำถามต้องเป็นคำถามที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบออกมาให้ได้มากที่สุด

3. ขั้นตอนการสร้างข้อความครอบคลุมคุณลักษณะทั้ง 2 ทาง ได้แก่ ข้อความทางลบและข้อความทางบวก ในการตั้งคำถาม ผู้ศึกษาจะต้องพิจารณาให้ดีว่าคำถามดังกล่าวเป็นไปในทิศทางใด

4. ขั้นตอนการกำหนดตัวแปรของเจตคติ เมื่อกำหนดคำถามและพิจารณาข้อคำถามเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ศึกษานำคำถามเหล่านี้มากำหนดค่าเจตคติว่ามีค่าตั้งแต่เท่าใดถึงเท่าใด โดยพิจารณาและยึดหลักการของลิเคิร์ต (Likert) หรือ วิธีประมาณค่าร่วม (Summated Rating Scale) ที่ได้อธิบายไปข้างต้น

5. ขั้นตอนการเลือกคำถาม คำถามที่ถูกสร้างขึ้นทุกข้อจะต้องถูกนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและทดสอบกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มที่จะศึกษาเพื่อนำมาพิจารณาหาข้อบกพร่องและวิเคราะห์ข้อคำถามด้วยการทดสอบค่าอำนาจจำแนกหรือการใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อ

4. การสะท้อนภาพ หมายถึง การวัดเจตคติด้วยวิธีการถามตรง ๆ เพื่อแสดงเจตนาของผู้ถามว่าต้องการศึกษาประเด็นใดจากผู้ถูกถาม ซึ่งการสะท้อนภาพมี 3 วิธี ได้แก่

4.1 วิธีการต่อให้จบประโยค (Sentence completion) คือ วิธีการที่ผู้สอบถามจะให้ประโยคมาส่วนหนึ่ง ซึ่งประโยคดังกล่าวจะเป็นประโยคที่กระตุ้นให้ผู้ถูกถามเกิด

การตอบสนองโดยการแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาจนต่อให้จบประโยค วิธีการดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดเจตคติที่อยู่เบื้องลึกภายในจิตใจ

4.2 วิธีการโยงสัมพันธ์ของคำต่าง ๆ (Word association) คือ วิธีการที่ผู้สอบถามกำหนดคำแทนข้อความ จากนั้นให้ผู้ถูกถามตอบถึงสิ่งที่ผู้ตอบนึกถึงเป็นครั้งแรก เมื่อได้ยินคำนั้น โดยวิธีการดังกล่าวมีวิธีการวัดเจตคติ 2 ลักษณะ ได้แก่ เนื้อหา (คำตอบที่ผู้ถูกถามตอบมา) และระยะเวลา ที่ใช้ในการคิดคำตอบ

4.3 วิธีการเล่าเรื่องราวจากภาพ (Story telling) คือ วิธีการที่ผู้สอบถามจะใช้ภาพเป็นปัจจัยในการกระตุ้นการตอบสนองของผู้ตอบ โดยคำบอกเล่าจากภาพจะเป็นสิ่งสะท้อนเจตคติของผู้ถูกถาม

5. การวัดร่องรอยความรู้สึกหรือ และร่องรอยของการกระทำ หมายถึง การเก็บข้อมูลโดยการวัดจากร่องรอยต่าง ๆ ที่ปรากฏของผู้ที่ต้องการศึกษาเจตคติ อาทิ รอยทางเดิน รอยมือ รอยเท้า เป็นต้น ซึ่งวิธีการดังกล่าวใช้ได้ง่าย และสามารถเลือกวัดได้อย่างหลากหลาย แต่ในขณะเดียวกัน วิธีการดังกล่าวมีข้อจำกัด กล่าวคือ บางร่องรอยอาจมีความคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง

6. การวัดทางสรีระ หมายถึง การใช้เครื่องมือไฟฟ้า หรือเครื่องมืออื่น ๆ ในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของร่างกายของผู้ที่ต้องการศึกษา เนื่องจากเจตคติที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ความรู้สึกต่อสิ่งนั้นและความรู้สึกนี้อาจรุนแรงมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับเรื่องราวและตัวบุคคล หากใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ก็จะสามารถตรวจสอบและค้นพบการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้

ซูชีรา ภัทรายุตวรรัตน์ (2545, น. 145) ได้เสนอวิธีการวัดเจตคติ สรุปได้ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการที่ใช้ศึกษาพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วนำข้อมูลดังกล่าว ไปหาข้อสรุปว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นอย่างไร

2. การรายงานตนเอง (Self-report) เป็นวิธีการศึกษาเจตคติของบุคคลโดยให้ผู้ที่ต้องการศึกษาเจตคติเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นมา โดยให้รายงานผลออกมาในลักษณะรู้สึกชอบ-ไม่ชอบ เห็นว่าดี-ไม่ดี สิ่ง que แสดงออกมา จะเป็นตัวกำหนดค่าเจตคติ

ธีรวิมล เอกะกุล (2549, น. 19-20) ได้อธิบายวิธีการวัดเจตคติได้ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการที่สะดวกและตรงไปตรงมา ซึ่งผู้สัมภาษณ์จะต้องเตรียมข้อคำถามไว้ โดยเน้นคำถามที่สามารถวัดเจตคติได้ตรงเป้าหมายของ

ผู้ศึกษา แต่ในวิธีการดังกล่าวกลับมีข้อจำกัด ที่พบว่า ผู้ศึกษาอาจไม่ได้คำตอบที่ต้องการทั้งหมด เนื่องจากผู้ตอบคำถามอาจมีความเกรงกลัวต่อการแสดงความคิดเห็น ข้อจำกัดดังกล่าว จึงเป็นหน้าที่ให้ผู้ศึกษาต้องสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้ตอบคำถามเกิดความรู้สึกผ่อนคลายและเป็นกันเอง

2. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการที่ใช้การจดบันทึกพฤติกรรมของบุคคล อย่างมีระเบียบแบบแผน ซึ่งผู้สังเกตสามารถสังเกตความเชื่อ อุปนิสัยได้อย่างคร่าว ๆ แต่ในวิธีการดังกล่าวมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ได้แก่ การวัดอาจมีความไม่เป็นกลางเนื่องจากการสังเกตบางครั้งผู้สังเกตอาจสังเกตโดยมีความรู้สึกหรือมีอคติปะปน หรือบางครั้งผู้สังเกตอาจสังเกตได้อย่างไม่ทั่วถึงจึงต้องอาศัยการสังเกตซ้ำ ๆ จึงจะได้ข้อมูลในการวัดเจตคติที่มีคุณภาพ

3. การรายงานตนเอง (Self-Report) เป็นวิธีที่ผู้ถูกวัดแสดงความรู้สึกของตนเองตามสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม หากสิ่งเร้านั้นเป็นข้อคำถาม ก็จะทำให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกออกมาอย่างตรงไปตรงมา โดยแบบทดสอบหรือมาตรวัดที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการวัด ได้แก่ มาตรวัดของเทอร์สโตน (Thurstone) กัทท์แมน (Guttman) ลิเคิร์ต (Likert) และออสกู๊ด (Osgood)

4. เทคนิคการจินตนาการ (Projective Techniques) เป็นวิธีการที่ต้องอาศัยสถานการณ์เพื่อทดสอบเจตคติของผู้ถูกวัด อาจเป็นสถานการณ์ที่ไม่สมบูรณ์ที่ผู้ถูกวัดเห็นเหตุการณ์ดังกล่าวแล้วจินตนาการออกมาด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งเพื่อนำไปตีความต่อไป

5. การวัดทางสรีระภาพ (Physiological Measurement) เป็น การวัดที่ใช้เครื่องมือไฟฟ้าที่ถูกสร้างขึ้นมาเฉพาะการวัดความรู้สึก โดยทำให้พลังไฟฟ้าในร่างกายเปลี่ยนแปลง เช่น หากร่างกายรู้สึกอย่างหนึ่ง เข็มที่ปรากฏบนหน้าปัดของเครื่องจะชี้ไปในทิศทางหนึ่ง แต่ด้วยข้อจำกัดหลายประการ เช่นในเรื่องของงบประมาณ จึงทำให้วิธีการดังกล่าวไม่ค่อยได้รับความนิยมในการวัดเจตคติ

จากการศึกษาหลักการวัดและการสร้างแบบวัดเจตคติ พบว่า ในการวัดเจตคตินั้น ต้องเลือกวิธีการวัดที่เหมาะสมกับประเด็นที่ผู้วิจัยศึกษา ตลอดจนกระบวนการสร้างแบบวัดที่ต้องสร้างขึ้นอย่างมีระเบียบแบบแผน ซึ่งวิธีการวัดที่พบเป็นจำนวนมากในการศึกษาเจตคติของนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ วิธีการสัมภาษณ์ วิธีการสังเกต วิธีการรายงานตนเอง และวิธีการสร้างข้อความ/ข้อคำถาม/แบบวัด โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการใช้แบบวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert) หรือ วิธีประมาณค่าร่วม (Summated Rating Scale) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยศึกษา

มีจำนวนมาก ซึ่งไม่อาจกระทำการวัดได้จากการสังเกตหรือสอบถาม อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัย อยู่ในสถานะระหว่างผู้เรียนและผู้สอน อาจทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่กล้าที่จะตอบคำถาม โดยการสัมภาษณ์โดยตรง การใช้แบบวัดเจตคติจึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการวิจัยครั้งนี้

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียน

วรภรณ์ เร่งทอง (2550, น. 71-76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอน โดยการเรียนแบบร่วมมือประเภทแบ่งกลุ่มผลประโยชน์กับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุทัยวิทยาคม จ.อุทัยธานี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน และกลุ่มควบคุม 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวัดเจตคติคือแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มาตราส่วนประมาณค่า ตามแนวทางของลิเกิร์ต (Likert) ชนิด 4 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า เจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือประเภทแบ่งกลุ่มผลประโยชน์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือประเภทแบ่งกลุ่มผลประโยชน์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

แสงสุวี วาดวิจิตร (2554, น. 95) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนหลักภาษาไทยโดยการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) กับคู่มือครู ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มีจุดมุ่งหมายในการวิจัย คือ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนหลักภาษาไทย เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนหลักภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการเรียนหลักภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเจตคติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิวาพัชร ลิ้มสุธาพัฒน์ (2559, น. 76-81) ได้ศึกษาเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยและ ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ กลวิธีสแกนแอนดร์รันกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเดิม โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ

เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีสแกนแอนด์รีนก่อนและหลังการทดลอง และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีสแกนแอนด์รีนกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเดิม เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แผนการสอนโดยใช้กลวิธีสแกนแอนด์รีน แผนการสอนแบบเดิม แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการอ่านภาษาไทย ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียว (One-way MANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีสแกนแอนด์รีนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีสแกนแอนด์รีนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทวิช อัครวตระกูลวงศ์ (2561, น. 93-98) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ในการเขียนความเรียงและเจตคติต่อการเขียนความเรียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนความเรียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับกลวิธี RAFT และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนความเรียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับกลวิธี RAFT กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับกลวิธี RAFT แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ แบบวัดความสามารถในการเขียนความเรียงและเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนความเรียง และแบบวัดเจตคติต่อการเขียนความเรียง ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียว (One-way MANOVA) และ Hotelling's T2 จากการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับกลวิธี RAFT มีความสามารถในการเขียนความเรียงและเจตคติต่อการเขียนความเรียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ

ร่วมกับกลวิธี RAFT มีความสามารถในการเขียนความเรียงและเจตคติต่อการเขียนความเรียงสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียน พบว่า การจัดการเรียนรู้ของผู้สอนสามารถส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการเรียนของผู้เรียนได้ ดังนั้นในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องไม่เพียงแต่คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่เพียงอย่างเดียว แต่ผู้สอนจะต้องสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย ดังที่ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข (2558, น. 133-135) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่าผู้สอนนั้น มีหน้าที่สำคัญในการจัดการชั้นเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศเชิงบวกเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตที่ดีและไม่เกิดอคติต่อการเรียน และจากการศึกษาวิจัย พบว่า เจตคติที่ผู้วิจัยส่วนใหญ่เลือกศึกษา คือเจตคติที่มีต่อการอ่าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านการอ่านนั้นยังต้องอาศัยวิธีการเพื่อพัฒนาเจตคติของผู้เรียนให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้ที่เป็นการศึกษาเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ โดยแนวทางต่าง ๆ ที่ค้นพบในงานวิจัยที่ศึกษาจะเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่านทำนองเสนาะต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 6 ห้องเรียน รวม 200 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 73 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากนั้นเลือกกลุ่มทดลองด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.3 จำนวน 36 คน และกลุ่มควบคุมอีก 1 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.4 จำนวน 37 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 4.1 แผนการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้และ จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ รวม 12 คาบ
- 4.2 แผนจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ รวม 12 คาบ
- 4.3 แบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ
- 4.4 แบบสอบถามเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ

ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับ กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้สำหรับกลุ่มทดลอง

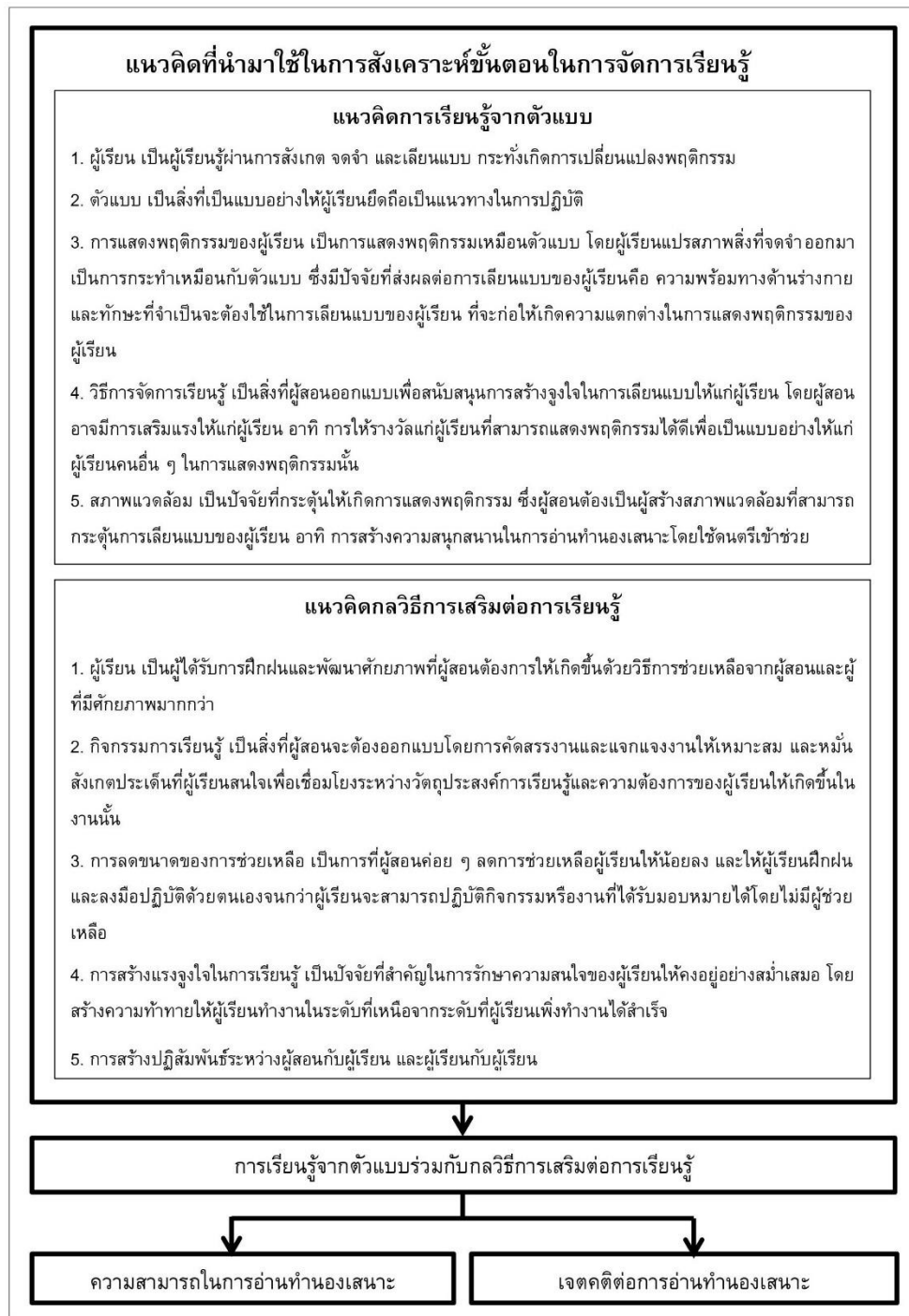
การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน รวม 12 คาบ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา ตัวชี้วัด และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับ ความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อนำมากำหนด โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และกำหนดบทประพันธ์ที่จะใช้อ่านทำนองเสนาะ

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากตัวแบบและกลวิธี การเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อทำความเข้าใจความหมาย แนวคิด หลักการ และวิธีการที่จะนำ การเรียนรู้จากตัวแบบและกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มาพัฒนาความสามารถในการอ่าน ทำนองเสนาะของผู้เรียน

3. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านทำนองเสนาะเพื่อทำความเข้าใจ ต่อการอ่านทำนองเสนาะให้มากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เหมาะสมแก่ผู้เรียน

4. กำหนดกรอบแนวคิดและสาระสำคัญของการเรียนรู้จากตัวแบบและกลวิธี การเสริมต่อการเรียนรู้ ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหา และกำหนดแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่าน ทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แนวคิดที่นำมาใช้ในการสังเคราะห์ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้

5. กำหนดขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดของการเรียนรู้ จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ

ผู้สอนสร้างความสนใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเริ่มสังเกตตัวแบบ

ขั้นที่ 2 เรียนรู้ตัวแบบ

ผู้สอนแสดงตัวแบบให้ผู้เรียนจดจำ โดยให้ผู้เรียนสังเกตและถ่ายทอดสิ่งที่ได้สังเกตออกมาผ่านการใช้ภาษา

ขั้นที่ 3 แสดงพฤติกรรม

ผู้สอนให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบที่สังเกต โดยการอ่านทำนองเสนาะพร้อมกันทั้งชั้นเรียนตามจำนวนบทที่ผู้สอนกำหนด จากนั้นลดขนาดของการแสดงพฤติกรรมลงด้วยการมอบหมายงานน้อยลง โดยเน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติในส่วนที่ต้องการเน้น และลดการช่วยเหลือจากผู้สอน

ขั้นที่ 4 สร้างความท้าทายในการเลียนแบบ

ผู้สอนสร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่องในการเลียนแบบ โดยเพิ่มระดับความยากในการแสดงพฤติกรรม และคอยให้คำแนะนำและชี้จุดบกพร่องให้แก่ผู้เรียนระหว่างการแสดงพฤติกรรม

ขั้นที่ 5 ให้ผลย้อนกลับ

ผู้สอนสะท้อนผลในอ่านทำนองเสนาะแก่ผู้เรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน และเสริมแรงแก่ผู้เรียนที่สามารถเลียนแบบได้อย่างถูกต้องเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้จากตัวแบบแก่ผู้เรียนคนอื่น ๆ

ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้จากตัวแบบและกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ ดังภาพประกอบ 3

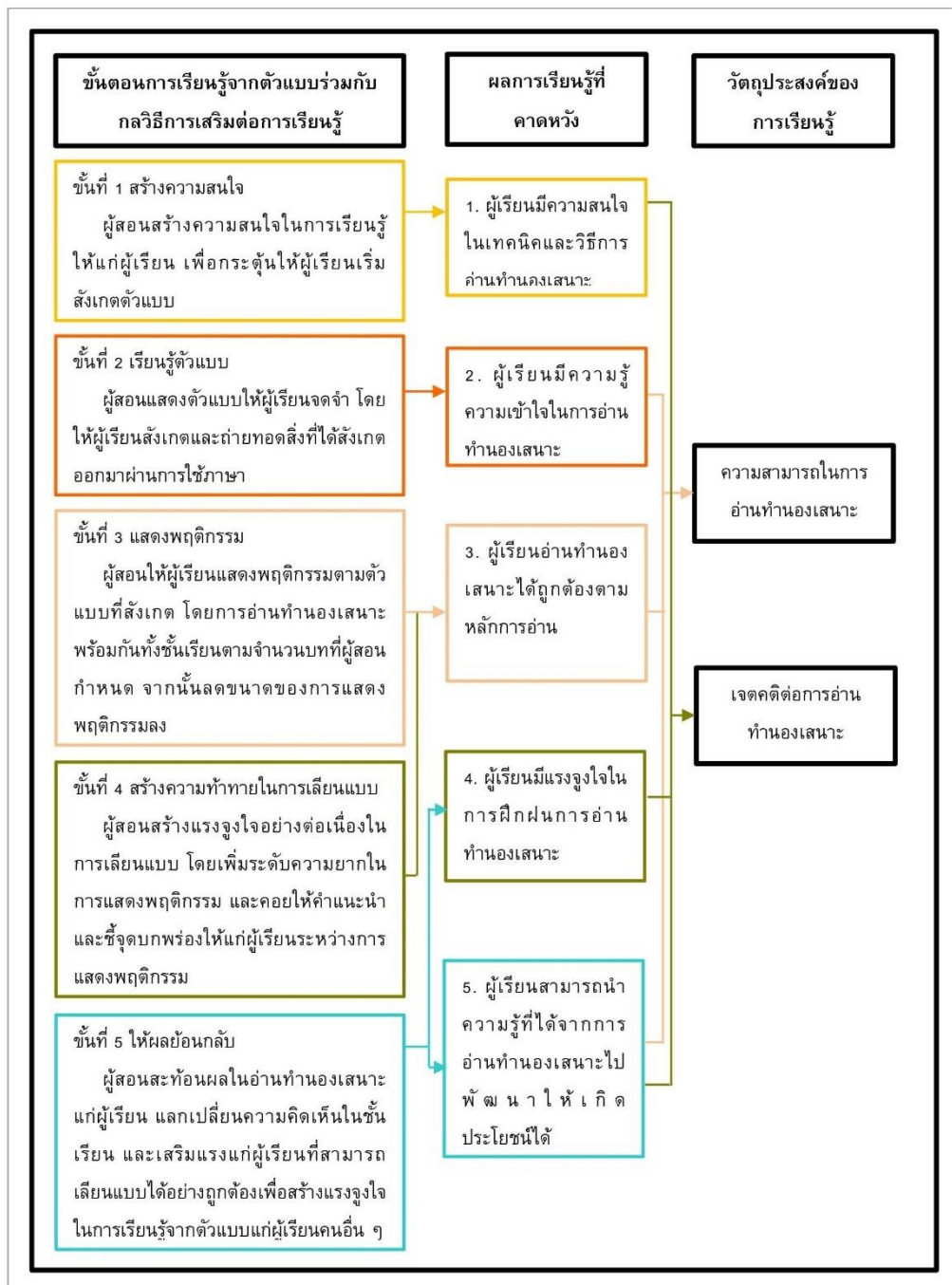

ภาพประกอบ 3 การสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้

จากภาพประกอบ 3 แสดงถึงการสังเคราะห์สาระสำคัญของการเรียนรู้จากตัวแบบ และกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ สรุปได้ว่า ขั้นตอนการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) สร้างความสนใจ 2) เรียนรู้ตัวแบบ 3) แสดงพฤติกรรม 4) สร้างความท้าทายในการเลียนแบบ และ 5) ให้ผลย้อนกลับ

6. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากหลักการและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ได้แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ 1) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 2) เพื่อส่งเสริมเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ความสัมพันธ์ของขั้นตอนของการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

7. กำหนดเนื้อหาและคัดเลือกบทประพันธ์ที่จะใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่เนื้อหาจากหนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของกระทรวงศึกษาธิการ และจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

8. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน เรื่อง การอ่านทำนองเสนาะ โดยใช้การเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ และแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ โดยคัดเลือกเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จากบทประพันธ์ที่ปรากฏอยู่ในบทอาขยานตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551 และในบทเรียนรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ กำหนดให้ผู้เรียน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 1 เนื้อหาและจำนวนคาบเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหา	จำนวนคาบ
หน่วยที่ 1 การอ่านกลอน	<p>1. การอ่านกลอนสุภาพ</p> <p>- บทอาขยานบทเลือก ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย</p> <p>เรื่อง สวรรค์ชั้นกวี</p> <p>2. การอ่านกลอนบทละคร</p> <p>- บทอาขยานบทหลัก ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เรื่อง อิเหนา ตอน ศีกะหมังกุหนิง</p> <p>3. การอ่านกลอนนิราศ</p> <p>- บทอาขยานบทเลือก ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เรื่อง นิราศพระบาท</p>	3
หน่วยที่ 2 การอ่านร่าย	<p>การอ่านร่ายยาว</p> <p>- บทอาขยานบทหลัก ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี</p>	2
หน่วยที่ 3 การอ่านโคลง	<p>การอ่านโคลงสองสุภาพ โคลงสามสุภาพ และโคลงสี่สุภาพ</p> <p>- บทประพันธ์จากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย</p>	2
หน่วยที่ 4 การอ่านฉันท์	<p>1. การอ่านฉันท์เวียงฉันท์ 11</p> <p>2. การอ่านฉันท์ดิลกฉันท์ 14</p>	3

ตาราง 1 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหา	จำนวนคาบ
หน่วยที่ 4 การอ่านฉันท (ต่อ)	3. การอ่านสาลินีฉันท 11 - บทประพันธ์จากเรื่อง มัทนะพาธา	
หน่วยที่ 5 การอ่านคำประพันธ์ ประเภทอื่น ๆ	1. การอ่านลิลิต - บทประพันธ์จากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย 2. การอ่านกาพย์ห่อโคลง - บทประพันธ์จากเรื่อง กาพย์เห่เรือ	2
รวม		12 คาบ

9. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหา ความสอดคล้องของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผลการประเมินอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

10. เมื่อได้รับผลการตรวจสอบแล้วผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะดังนี้

10.1 เพิ่มการอธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แต่ละขั้นให้ชัดเจน

10.2 ปรับการใช้ภาษาให้เหมาะสม

10.3 ปรับวิธีการวัดประเมินจากการสังเกตเพียงอย่างเดียว สามารถเปลี่ยนเป็นวิธีการใช้คำถามกระตุ้นความคิดของผู้เรียนได้

10.4 การเลือกบทประพันธ์มาเป็นตัวอย่าง ต้องมีความสอดคล้องกับประเภทของบทประพันธ์ที่จะอธิบายให้แก่ผู้เรียน

11. นำไปทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง เพื่อตรวจสอบหาความเหมาะสมของเวลากับกิจกรรม จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อยก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองต่อไป

ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติสำหรับกลุ่ม

ควบคุม

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 5 แผน รวม 12 คาบ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา ตัวชี้วัด และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และกำหนดบทประพันธ์ที่จะใช้อ่านทำนองเสนาะ

2. ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติจากแผนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สาคิดมหาวิทยาลัยนเรศวรเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการทำแผนจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มควบคุม โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อไปนี้

2.1 ขั้นนำ

ผู้สอนอธิบายวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เชื่อมโยงความรู้ที่ผู้เรียนเคยเรียนรู้ และกระตุ้นความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

2.2 ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้สอนอธิบายหลักการและวิธีการอ่านทำนองเสนาะ จากนั้นผู้สอนทำให้ดูเป็นตัวอย่างและให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม

2.3 ขั้นสรุป

ผู้สอนสรุปความรู้ให้แก่ผู้เรียน จากนั้นอธิบายแนวทางในการนำความรู้และทักษะที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

3. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านทำนองเสนาะเพื่อทำความเข้าใจต่อการอ่านทำนองเสนาะให้มากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมแก่ผู้เรียน

4. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน เรื่อง การอ่านทำนองเสนาะ โดยใช้การเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ โดยแบ่งหน่วยการเรียนรู้ออกเป็น 5 หน่วย หน่วยละ จำนวน 1 แผน รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 แผน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 2 เนื้อหาและจำนวนคาบเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหา	จำนวนคาบ
หน่วยที่ 1 การอ่านกลอน	1. การอ่านกลอนสุภาพ - บทชยานบทเลือก ระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย เรื่อง สวรรค์ชั้นกวี 2. การอ่านกลอนบทละคร - บทอาชยานบทหลัก ระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย เรื่อง อิเหนา ตอน คีตกะหมังกุหนิง 3. การอ่านกลอนนิราศ - บทอาชยานบทเลือก ระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย เรื่อง นิราศพระบาท	3
หน่วยที่ 2 การอ่านร้อย	การอ่านร้อยยาว - บทอาชยานบทหลัก ระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี	2
หน่วยที่ 3 การอ่านโคลง	การอ่านโคลงสองสุภาพ โคลงสามสุภาพ และ โคลงสี่สุภาพ - บทประพันธ์จากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย	2
หน่วยที่ 4 การอ่านฉันท์	1. การอ่านอินทวิเชียรฉันท์ 11 2. การอ่านวสันตดิถีฉันท์ 14 3. การอ่านสาลินีฉันท์ 11 - บทประพันธ์จากเรื่อง มัทนะพาธา	3
หน่วยที่ 5 การอ่านคำประพันธ์ ประเภทอื่น ๆ	1. การอ่านลิลิต - บทประพันธ์จากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย 2. การอ่านกาพย์ห่อโคลง - บทประพันธ์จากเรื่อง กาพย์เห่เรือ	2
	รวม	12 คาบ

5. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหา ความสอดคล้องของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผลการประเมินอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

6. เมื่อได้รับผลการตรวจสอบแล้วผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะดังนี้

- 6.1 เพิ่มการอธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แต่ละขั้นให้ชัดเจน
- 6.2 ปรับการใช้ภาษาให้เหมาะสม
- 6.3 ตัดตัวชี้วัดที่ไม่เกี่ยวข้องออก
- 6.4 การเลือกบทประพันธ์มาเป็นตัวอย่าง ต้องมีความสอดคล้องกับประเภทของบทประพันธ์ที่จะอธิบายให้แก่ผู้เรียน

7. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับแก้เรียบร้อยแล้วไปใช้จัดการเรียนรู้กับกลุ่มควบคุม

ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ

การสร้างแบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะเพื่อประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินและการตรวจสอบคุณภาพเกณฑ์การประเมินจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ

2. สร้างแบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ โดยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ประเมินการปฏิบัติ (Performance assessment) ซึ่งผู้วิจัยปรับแบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะจากสมชาย แก้วเจริญ (2555, น. 106-109) และวิไล กาวิชัย (2557, น. 37-38) โดยมีรายการประเมินจำนวน 5 ข้อ ได้แก่

2.1 ความถูกต้องตามอักขรวิธี หมายถึง ความสามารถในการออกเสียงพยัญชนะสระ และวรรณยุกต์ ตลอดจนการออกเสียงคำถูกต้องและชัดเจน 5 คะแนน

2.2 ความถูกต้องตามทำนอง หมายถึง ความสามารถในการอ่านที่ถูกต้องตรงตามทำนองของบทประพันธ์ มีการแบ่งวรรคและอ่านตามลักษณะบังคับของบทประพันธ์ เช่น คำเป็น-คำตาย คำเอก-คำโท คำครุ-คำลหุ ได้อย่างถูกต้อง 5 คะแนน

2.3 การสื่ออารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการสื่ออารมณ์ได้สอดคล้อง
บทประพันธ์และใช้น้ำเสียงในการถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างลึกซึ้งกินใจ 4 คะแนน

2.4 ความไพเราะของน้ำเสียง หมายถึง ความสามารถในการอ่านบทประพันธ์
ด้วยน้ำเสียงที่ไพเราะ 3 คะแนน

2.5 เทคนิคและวิธีการอ่าน หมายถึง ความสามารถใช้เทคนิคในการอ่าน เช่น
การเอื้อนเสียง การครุ่นเสียง การหลบเสียง ได้เหมาะสมกับบทประพันธ์ 3 คะแนน

ตาราง 3 เกณฑ์การประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ

รายการประเมิน	เกณฑ์	ระดับคะแนน
1. ความถูกต้องตาม อักขรวิธี	- อ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ชัดเจน	5
	- อ่านออกเสียงคำถูกต้อง	
	- อ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ไม่ชัดเจน 1-2 คำ	4
	- อ่านออกเสียงคำผิด 1-2 คำ	
	- อ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ไม่ชัดเจน 3-4 คำ	3
	- อ่านออกเสียงคำผิด 3-4 คำ	
	- อ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ไม่ชัดเจน 5-6 คำ	2
- อ่านออกเสียงคำผิด 5-6 คำ		
2. ความถูกต้องตาม ทำนอง	- อ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ไม่ชัดเจน 7 คำ ขึ้นไป	1
	- อ่านออกเสียงคำผิด 7 คำขึ้นไป	
	- อ่านออกเสียงไม่ชัดเจน	0
2. ความถูกต้องตาม ทำนอง	- อ่านถูกต้องตามทำนองของบทประพันธ์ประเภท	5
	- แบ่งวรรคในการอ่านได้ถูกต้อง	
	- อ่านถูกต้องตามลักษณะบังคับของบทประพันธ์ เช่น คำเป็น-คำตาย คำเอก-คำโท คำครุ-คำลหุ	
	- อ่านผิดทำนองของบทประพันธ์ 1-2 วรรค	4
- แบ่งวรรคในการอ่านผิด 1-2 ครั้ง		

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์	ระดับคะแนน
2. ความถูกต้องตาม ทำนอง (ต่อ)	- อ่านผิดจากลักษณะบังคับของบทประพันธ์ 1-2 ครั้ง	4
	- อ่านผิดจากทำนองของบทประพันธ์ 3-4 วรรค	
	- แบ่งวรรคในการอ่านผิด 3-4 ครั้ง	3
	- อ่านผิดจากลักษณะบังคับของบทประพันธ์ 3-4 ครั้ง	
	- อ่านผิดจากทำนองของบทประพันธ์ 5-6 วรรค	2
	- แบ่งวรรคในการอ่านผิด 5-6 ครั้ง	
	- อ่านผิดจากลักษณะบังคับของบทประพันธ์ 5-6 ครั้ง	1
	- อ่านผิดจากทำนองของบทประพันธ์ 7 วรรคขึ้นไป	
	- แบ่งวรรคในการอ่านผิด 7 ครั้งขึ้นไป	
	- อ่านผิดจากลักษณะบังคับของบทประพันธ์ 7 ครั้งขึ้นไป	
- อ่านไม่ถูกต้องตามทำนองและลักษณะบังคับของบทประพันธ์	0	
3. การสื่ออารมณ์	- สื่ออารมณ์ได้สอดคล้องกับบทประพันธ์	4
	- ใช้น้ำเสียงในการถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างลึกซึ้งกินใจ	
	- สื่ออารมณ์ไม่สอดคล้องกับบทประพันธ์ 1-2 วรรค	3
	- ใช้น้ำเสียงในการถ่ายทอดอารมณ์ได้ดี แต่ยังขาดความเป็นธรรมชาติในการใช้น้ำเสียงเล็กน้อย	
	- สื่ออารมณ์ไม่สอดคล้องกับบทประพันธ์ 3-4 วรรค	2
	- ใช้น้ำเสียงในการถ่ายทอดอารมณ์ได้ในระดับปานกลาง	
	- สื่ออารมณ์ไม่สอดคล้องกับบทประพันธ์ 5-6 วรรค	1
	- ใช้น้ำเสียงในการถ่ายทอดอารมณ์ได้เพียงเล็กน้อย	
	- สื่ออารมณ์ไม่สอดคล้องกับบทประพันธ์	0
	- ขาดการใช้น้ำเสียงในการถ่ายทอดอารมณ์	
4. ความไพเราะของ น้ำเสียง	- น้ำเสียงมีความไพเราะน่าฟัง	3
	- น้ำเสียงมีความไพเราะ แต่ยังมีวรรคที่อ่านเพี้ยน 1-2 วรรค	2
	- น้ำเสียงมีความไพเราะ แต่ยังมีวรรคที่อ่านเพี้ยน 3-4 วรรค	1

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์	ระดับคะแนน
4. ความไพเราะของน้ำเสียง (ต่อ)	- ขาดความไพเราะในน้ำเสียง	0
5. เทคนิคและวิธีการอ่าน	- ใช้เทคนิคการอ่าน เช่น การเอื้อนเสียง การครั่นเสียง การหลบเสียง ได้เหมาะสมกับบทประพันธ์	3
	- ใช้เทคนิคการอ่านไม่เหมาะสมกับบทประพันธ์ 1-2 วรรค	2
	- ใช้เทคนิคการอ่านไม่เหมาะสมกับบทประพันธ์ 3-4 วรรค	1
	- ไม่มีการใช้เทคนิคในการอ่าน	0
	รวมทั้งสิ้น	20

3. นำแบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและนำไปปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยจำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลจำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องเนื้อหาว่าสามารถวัดได้ตรงกับเนื้อหาที่ผู้วิจัยใช้ในการทดลองหรือไม่

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 35 คน จากนั้นนำผลการประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะมาถ่ายสำเนาและตรวจให้คะแนนโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ตามแบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะที่สร้างขึ้น แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าคุณภาพของเกณฑ์การประเมินการอ่านทำนองเสนาะ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบัค (Cronbach) ค่าเท่ากับ 0.89 และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r_{xy}) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของการให้คะแนน ความเชื่อมั่นและความปรนัยของเกณฑ์ที่มีค่าเท่ากับ 0.83

ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพแบบวัดเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ

การสร้างแบบวัดเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาการสร้างแบบวัดเจตคติจากการวัดเจตคติมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

2. วิเคราะห์เนื้อหาการอ่านทำนองเสนาะที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้และนำมาเรียบเรียงเป็นรายด้าน รวม 3 ด้าน เพื่อนำมาใช้วัดเจตคติได้ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านความรู้ ความเข้าใจในการอ่านทำนองเสนาะ

2.2 ด้านความรู้สึกต่อการอ่านทำนองเสนาะ

2.3 ด้านพฤติกรรมในการอ่านทำนองเสนาะ

3. สร้างแบบวัดเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีรายละเอียดของข้อความสอดคล้องกับเจตคติทั้ง 3 ด้านที่กำหนด โดยมีเกณฑ์การให้ระดับความคิดเห็นดังนี้

3.1 คำถามเป็นทางบวก มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	(5)	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
มาก	(4)	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
ปานกลาง	(3)	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
น้อย	(2)	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
น้อยที่สุด	(1)	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

3.2 คำถามเป็นทางลบ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	(1)	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
มาก	(2)	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
ปานกลาง	(3)	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
น้อย	(4)	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
น้อยที่สุด	(5)	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

เมื่อนำคะแนนมาแปลผลแล้วจะสามารถจำแนกระดับเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้เป็น 4 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.01 – 5.00 หมายถึง มีระดับเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย	3.01 – 4.00	หมายถึง	มีระดับเจตคติต่อการอ่าน
ทำนองเสนาะมาก			
คะแนนเฉลี่ย	2.01 – 3.00	หมายถึง	มีระดับเจตคติต่อการอ่าน
ทำนองเสนาะปานกลาง			
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.00	หมายถึง	มีระดับเจตคติต่อการอ่าน
ทำนองเสนาะน้อย			

4. นำแบบสอบถามที่สร้างไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามว่ามีเนื้อหาครบถ้วนตามนิยามปฏิบัติการหรือไม่ ภาษาและสำนวนของข้อความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างหรือไม่

5. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ไว้เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ คือ ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) และคัดเลือกข้อที่มีคุณภาพ คือ ข้อที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวกและมีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการคัดเลือกจากข้อ 2 ไปเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) โดยใช้แบบแผนการวิจัย pretest – posttest control group design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2541, น. 62)

ตาราง 4 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน	การทดลอง	สอบหลัง
E	O ₁	X ₁	O ₂
C	O ₁	X ₂	O ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

E แทน กลุ่มทดลอง

C แทน กลุ่มควบคุม

O₁ แทน การประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะก่อนการทดลอง

O₂ แทน การประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะหลังการทดลอง

X₁ แทน การเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้

X₂ แทน การจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและแบบสอบถามเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ ใช้เวลาทำแบบทดสอบในคาบเรียนที่ 1

2. ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับชั้นที่ได้วางไว้ตามแผนจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านทำนองเสนาะ โดยใช้การเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 12 คาบ ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้คาบละ 50 นาที

3. ทดสอบหลังเรียน (Posttest) กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ และแบบสอบถามเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

4. ตรวจสอบแบบประเมินและแบบสอบถาม แล้วจึงนำคะแนนไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

5. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6. เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ และ เจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและ หลังการทดลอง โดยใช้ t – test for Dependent Samples

7. เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ และ เจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t – test for Independent Samples

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

8.1 สถิติพื้นฐาน

8.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

8.1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

8.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

8.2.1 เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ และเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t – test for Independent Samples ตามสมมติฐานข้อ 1 และ 3

8.2.2 เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ และเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการทดลองและหลังการทดลองภายใน กลุ่มเดียวกัน โดยใช้ t – test for Dependent Samples ตามสมมติฐานข้อ 2 และ 4

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องผลของการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 วิเคราะห์ผลได้ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียน
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน ดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

รายการ	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			t	p
	n	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.		
ความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ	36	12.64	2.045	36	15.11	2.327	10.567	.000

จากตาราง 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะก่อนการทดลองเท่ากับ 12.64 และหลังการทดลอง เท่ากับ 15.11 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

รายการ	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม			t	p
	n	$\bar{x}$	S.D.	n	$\bar{x}$	S.D.		
ความสามารถในการอ่าน ทำนองเสนาะ	36	15.11	2.327	37	13.22	1.931	3.790	.000

จากตาราง 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ กลุ่มทดลอง เท่ากับ 15.11 และกลุ่มควบคุม เท่ากับ 13.22 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน ดังตาราง 7

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

รายการ	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			t	p
	n	$\bar{x}$	S.D.	n	$\bar{x}$	S.D.		
เจตคติต่อการอ่าน ทำนองเสนาะ	30	3.25	.418	30	4.22	.468	12.455	.000

จากตาราง 7 พบว่า ค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ ก่อนการทดลอง เท่ากับ 3.25 และหลังการทดลอง เท่ากับ 4.22 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

รายการ	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม			t	p
	n	$\bar{x}$	S.D.	n	$\bar{x}$	S.D.		
เจตคติต่อการอ่าน ทำนองเสนาะ	30	4.22	.468	30	3.87	.438	3.011	.004

จากตาราง 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ กลุ่มทดลอง เท่ากับ 4.22 และกลุ่มควบคุมเท่ากับ 3.87 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สรุปสาระสำคัญและผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองเพื่อศึกษาผลของการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สมมติฐานข้อที่ 1 และ ข้อที่ 2

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ มีผลทำให้ความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอดิสรณ์ เรืองกิจจันนท์ (2559, น. 213) ที่พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวความคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบร่วมกับแนวความคิดเขียนแบบเน้นกระบวนการมีความสามารถในการเขียนเรียงความในภาพรวมและจำแนกตามองค์ประกอบสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับผลการวิจัยของประภรณ์ วิไล (2542, น. 117) ที่พบว่า นักศึกษาที่ได้รับตัวแบบมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ความคิดในการออกแบบของตนเองเพิ่มขึ้นก่อนได้รับตัวแบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่ใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้พัฒนาทักษะของผู้เรียนดังเช่นงานวิจัยของกานต์วี ศรีกลางค์ (2556, น. 73) ที่พบว่า คะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์การอ่าน (SRE-Scaffolding Reading Experience) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี ธนวุฒิศิทธิวรกุล (2541, น. 72) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอ่านด้วยกลวิธี K-W-L Plus ประกอบกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู

จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะได้ อันเนื่องมาจากเหตุผล 3 ปัจจัย ได้แก่

1. ตัวแบบที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้มีผลทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการอ่านทำนองเสนาะ จากการใช้ตัวแบบที่เป็นบุคคล ซึ่งเป็นตัวแบบที่ผู้เรียนสามารถเลียนแบบได้จากพฤติกรรม สีหน้าท่าทาง และน้ำเสียง และสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับตัวแบบได้โดยตรง นอกจากนี้ยังมีตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ที่เป็นสื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้และจดจำ จึงมีผลทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเทคนิคและวิธีการอ่านทำนองเสนาะได้มากขึ้น ดังที่ บันดูรา (Bandura, 1963) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน ซึ่งตัวแบบนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิตเท่านั้น แต่อาจเป็นตัวแบบสัญลักษณ์ที่ช่วยเก็บความจำระยะยาวให้แก่ผู้เรียนได้

2. กระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการสังเกต จุดจำ แสดงพฤติกรรม และเกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้สังเกต ทั้งนี้ ปัจจัยที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการอ่านทำนองเสนาะ คือ แรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยแรงจูงใจที่สำคัญในวิธีการดังกล่าว ได้แก่ ตัวแบบที่สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน บรรยากาศในการเรียนรู้ ความท้าทายในการเลียนแบบ และการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน จึงทำให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ใกล้เคียงกับ ตัวแบบ และส่งผลให้ความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่ากลุ่มควบคุม ดังที่ บันดูรา (Bandura, 1977, pp. 80-81) ได้กล่าวว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวจากการกระทำในเรื่องเรื่องหนึ่งย่อมมีผลต่อการรับรู้ความสามารถของผู้สังเกตในเรื่องนั้นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากตัวแบบนั้นมีลักษณะหรืออยู่ในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับผู้สังเกตมากเท่าใด ก็ยังมีอิทธิพลมากขึ้น การที่ได้สังเกตตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนและได้รับผลลัพธ์ที่พึงพอใจก็ทำให้ผู้สังเกตรู้สึกว่าเขาจะสามารถที่จะทำใหตนเองไปถึงยังจุดมุ่งหมายได้หากมีความเพียรพยายาม ตั้งใจไม่ท้อถอย ซึ่งสอดคล้องกับ คำกล่าวของ Larkin (2001, pp. 30-34) ที่กล่าวว่า การช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนคือการช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถทำงานให้สำเร็จ เมื่อผู้เรียนต้องเรียนรู้สิ่งใหม่หรือสิ่งที่ยาก ผู้เรียนอาจจะต้องความช่วยเหลือมากขึ้น และเมื่อผู้เรียนเริ่มจะทำงานนั้นได้สำเร็จ การช่วยเหลือสนับสนุนนั้นจะค่อย ๆ ลดลง จนกระทั่งผู้เรียนสามารถรับผิดชอบหรือทำงานนั้นได้ด้วยตนเอง

3. ตัวผู้เรียน การเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ สังเกต และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยพิจารณาความต้องการของผู้เรียนและผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ ซึ่งแตกต่างจากวิธีการสอนแบบเดิมที่เน้นให้ผู้เรียนจดจำจากสิ่งที่ผู้สอนถ่ายทอด และเมื่อวิเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้จะพบว่า ผู้เรียนต้องเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และเมื่อได้รับผลสะท้อนหรือแรงเสริมจากผู้สอน ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจและมีเจตคติที่ดีต่อการแสดงพฤติกรรมดังกล่าว จึงเป็นเหตุผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ยัง (Young, 1993, as cited in Dabbagh, 2003) ที่กล่าวไว้ว่า การให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความต้องการของผู้เรียนและเมื่อผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานนั้น ๆ แล้ว จะมีการลดความช่วยเหลือทีละน้อยเพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง การลดความช่วยเหลือในการช่วยเสริมศักยภาพนี้สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองและนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่มีความมั่นใจในตนเองได้ในที่สุด

2. สมมติฐานข้อที่ 3 และ ข้อที่ 4

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีผลทำให้เจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรสาล ผาสุข (2546, น. 84) ที่พบว่า เจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ภายหลังการทดลองปฏิบัติการการใช้ตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ดี นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่ใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีผลต่อเจตคติของผู้เรียนดังที่ปรากฏในงานวิจัยของ กานต์วี ศรีกลางค์ (2556, น. 77) ที่พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากการเรียนรู้อ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์อ่าน (SRE-Scaffolding Reading Experience) อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี ธนวุฒิติวรกุล (2541, น. 75) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธี K-W-L Plus ประกอบกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ มีความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู

จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้สามารถช่วยพัฒนาเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะได้ อันเนื่องมาจากเหตุผล 2 ประการ

1. การเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีแนวคิดสำคัญร่วมกันประการหนึ่งคือการช่วยเหลือผู้เรียนจากผู้ที่มีศักยภาพมากกว่าและการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน โดยการที่ผู้สอนมอบหมายภารกิจหรือสถานการณ์จำลองปัญหาให้ผู้เรียนแก้ไข ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความรู้สึกถูกทอดทิ้งเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา และเมื่อผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายหรือสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้ในครั้งนั้น ดังคำกล่าวของอดัม (Adams, 1990, p. 33) ที่ว่าการจะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหา มากกว่าการให้นักเรียนแก้ปัญหาเพียงลำพังคนเดียวและการประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหา จะสามารถนำนักเรียนไปสู่การมีเจตคติที่ดีได้

2. การสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในครั้งแรกของการจัดการเรียนรู้สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในครั้งต่อไป จากผลการวัดเจตคติของผู้เรียนที่พบว่าหลังเรียนผู้เรียน มีเจตคติที่สูงกว่าก่อนเรียน มีเหตุผลมาจาก ในการเรียนรู้แต่ละคาบ

มีบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ผ่อนคลายและไม่น่าเบื่อ จากการใช้ตัวแบบในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน ได้แก่ เครื่องดนตรี และสื่อวีดิทัศน์ที่ที่บุคคลในวัยใกล้เคียงกับผู้เรียนมาเป็นแบบอย่าง จึงทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของบันดูรา (Bandura, 1977, pp. 80-81) ที่กล่าวว่า ตัวแบบที่ทำให้บุคคลมีการสังเกตนั้นจะมีลักษณะเด่นชัดทำให้ผู้สังเกตเกิดความพึงพอใจพฤติกรรมที่แสดงออกไม่ซับซ้อน มีความเป็นไปได้ ดึงดูดใจให้ปฏิบัติตามและมีคุณค่าในการใช้ประโยชน์ และฮิลการ์ด (Hilgrad, 1962, pp. 583-584) ที่กล่าวว่า ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในครั้งแรกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทำให้ผู้นั้นพร้อมจะตอบสนองต่อสิ่งนั้น เอนเอียงไปในลักษณะเดิมในครั้งต่อไป

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้สามารถส่งเสริมความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนจากตัวแบบที่สังเกตและจดจำตัวแบบในลักษณะต่าง ๆ อีกทั้งการเสริมต่อการเรียนรู้ของผู้สอนด้วยวิธีการต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมออกมาเป็นการอ่านที่ถูกต้องตามทำนอง ออกเสียงอักขระชัดเจน และมีความไพเราะ ซึ่งทักษะดังกล่าวทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาไปสู่ทักษะการอ่านด้านอื่น ๆ ตลอดจนการที่ผู้เรียนได้ฝึกฝนร่วมกันในชั้นเรียนและได้เรียนรู้ตัวแบบที่สามารถดึงดูดความสนใจ ส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านทำนองเสนาะ เมื่อผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ก็จะส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อรายวิชาได้ด้วย ซึ่งแนวทางดังกล่าวสามารถเป็นแนวทางในการนำวิธีการจัดการเรียนรู้ข้างต้นไปพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ในรายวิชาภาษาไทยต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าผลของการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของผู้เรียนได้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้าในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้

1.1 การจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะของผู้เรียน ผู้สอนต้องศึกษากลวิธีที่หลากหลาย หลายครั้งอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายได้

1.2 ผู้วิจัยควรเลือกใช้ตัวแบบที่เข้าใจง่ายและใกล้ตัวผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

1.3 ผู้วิจัยควรให้ระยะเวลาในการฝึกฝนให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากการอ่านทำนองเสนาะเป็นทักษะที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการฝึกฝน ผู้เรียนจึงจะสามารถพัฒนาทักษะดังกล่าวได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยจากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ส่งผลต่อการอ่าน จึงสามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านด้านอื่น ๆ ได้ เช่น การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว เป็นต้น

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรติดตามผลการประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะเป็นระยะเพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

บรรณานุกรม

- Adams, D. N. H., M.E. (1990). *Cooperative Learning-Critical thinking and collaboration across the curriculum*. Springfield, IL: Charles C Thomas.
- Allport Gordon W. (1979). *The nature of prejudice* (Unabridged, 25th anniversary ed). Reading, Mass: Addison-Wesley.
- Bandura. (1963). *Social learning and personality development*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Bandura. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs: N.J. : Prentice Hall.
- Bayer, B. K. i. (1997). *Student Thinking. A comprehensive Approach*. America: Allyn and Bacon.
- Beed. (1991). Power of Scaffolded instruction. *The Reading Teacher*, 44(9), 648-655.
- Boyle, O. a. S. P. (1990, November). Literacy Scaffolds : Strategies for First and Second Language Readers and Writer. *The Reading Teacher*, 44(3), 194-200.
- Chris, Q., Joseph, K & Elliot, S. (2002). A Case Study to Distill Structural Scaffolding Guidelines for Scaffolded Software Environments, Structure and flow. *CHI2002: Changing the world, changing ourselves*, 4(1), 81-88.
- Dabbagh, N. (2003). Scaffolding: An important teacher competency in online learning. *Tech Trends*. *Tech Trends*, 47(2), 39-44.
- Dixon-Krauss, L. (1996). *Vygotsky in the classroom: Mediated literacy instruction and assesment*. New York: Longman.
- Eggen, P. K., D. (1997). *Educational Psychology : Windows on Classroom* (3rd ed.). New Jersey Upper Saddle River: Prentice-Hall.
- Gibson Paul J. (2000). *Introductory remote sensing : principles and concepts*. London: Routledge.
- Gleitman Henry. (1992). *Basic psychology* (3rd ed..). New York: Norton.
- Good Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill Book.
- Graves, M. F., Bonnei, B., & Graves. (1994). *Scaffolding Reading Experiencess*. U.S.A: Christopher-Gordon.

- Hannafin, M. (1999). Learning in open-ended environments: Tools and technologies for the next millennium.
- Hartman, H. (2002). "Scaffolding & Cooperative Learning" *Human Learning and Instruction*. New York: City College of City University of New York, 2002.
- Hilgard, E. R. (1962). *Introduction to Psychology*. New York: Harcourt Brace.
- Jones Edward E. (1967). *Foundations of social psychology*. New York: Wiley.
- Kendler Howard H. (1971). *Basic psychology : brief edition*. New York: Appleton-Century-Crofts.
- Larkin, M. J. (2001). Providing support for student independence through scaffolded instruction. *Teaching Exceptional Children*, 30-34.
- McGuire W.J. (1969). *The Nature of attitude and attitude change : The handbook of social psychology*. Massachusetts: Addison-Wesley.
- McLoughlin, C. (2002). Learner Support in Distance and Networked Learning Environment: Ten Dimensions for Successful Design. *Distance Education*, 23(2), 150-160.
- Miller, W. L., and McDougall, D. (1977). The structure of empathy during middle childhood and its relationship to prosocial behavior. *Genetic, Social & General Psychology Monographs*, 123(3), 303-325.
- Norman L. Munn. (1971). *The evolution of the human mind*. Boston: Houghton Mifflin.
- Nuttall, C. (2005). *Teaching Reading Skills in a Foreign Language*. Oxford: Macmillan Education.
- Puntambedar, S., & Kolodner, J. L. (2005). Toward implementing distributed scaffolding: Helping students learn science from design. *Journal of Research in Science Teaching*, 42(2), 185-217.
- Quintana, C., Krajcik, J., & Soloway, E. (2002). A Case study to distill structural scaffolding guidelines for scaffolded software environment. *CHI*, 4(1), 81-88.
- Richard, E. C., R. (2007). Benefits and challenges of using live modeling to help preservice teachers transfer technology integration principles. *Journal of Computing in Teacher Education*. <http://search.ebscohost.com>
- Robert, B., Ross, D./ & Robert, D. (1977). Imitation of live and televised models by children

- one to three year of age. Available from : <http://search.ebscohost.com>
- Roehler, L. R. C., D.J. (1996). Scaffolding : A Powerful Tool in Social Constructivist Classroom. <http://ed.web3educ.msu.eduliteracy/papers/paperlr2.htm>
- Tharp R. G., และ Gallimore R. (1989). *Rousing minds to life: Teaching, learning, and schooling in social context*. New York: Cambridge University Press.
- Vygotsky, L. S. (1987). *Instructional Implication, and Applications of Social Stoical Psychology*. New York: Cambridge University Press.
- Walker, W. A. (2004). *Pediatric gastrointestinal disease : pathophysiology, diagnosis, management* (4th ed..). Hamilton, Ont. Lewiston, NY: BC Decker.
- Webster Alec, Beveridge, M., และ Reed, M. (1996). *Managing the Literacy Curriculum: How school can Become Communities of Readers and Writers*. London: Routledge.
- Wood, D., Bruner, J., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem-solving. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 17(2), 89-100.
- Zydney, J. M. (2004). The effect of different types of scaffolding in a multimedia program on students' problem finding. <http://wwwlib.umi.com/dissertations> [2002, Nov11]
- กมล โพธิเย็น. (2547). รูปแบบการพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างเสริมความสามารถด้านทักษะการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้แนวคิดทฤษฎีไตรอาร์ซิก และวิธีการแบบสแกฟโฟลด์. (วิทยานิพนธ์ (ค.ด.)). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กรมศิลปากร. (2533, มิถุนายน). 90 ปีครุมนตรี ตราไมท "ศิลปินแห่งชาติ" ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย กรมศิลปากร. *ศิลปวัฒนธรรม*, 11(8), 24-27
- กรมสามัญศึกษา. (2526). ภาษาไทย เอกลักษณะไทย : ร่วมฉลอง 700 ปี ลายสีไทย ธันวาคม 2526. กรุงเทพฯ: กรม.
- กรมสามัญศึกษา. (2539). เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2539. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กวรรณิการ์ วิมลเกษม. (2529). "การอ่านทำนองเสนาะ" ใน ภาษากับการสื่อสาร. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กานต์รวี ศรีกลางค์. (2556). ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์การอ่าน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน).

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

กำชัย ทองหล่อ. (2519). หลักภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

กำชัย ทองหล่อ. (2552). หลักภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

กิตดา ปรัดถจวิทยา. (2540). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ เจตคติต่อการอ่าน และการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอด (*Top-Level Structure*) ประกอบกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ (*Scaffolding*) กับการสอนอ่านตามคู่มือครู. (วิทยานิพนธ์ (กศ.ม.) วิชาเอกการมัธยมศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. (2527). "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง" ภาษาไทย 5 - การอ่าน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ขวัญนภา สุขภกริต. (2546). การสร้างแบบประเมินการอ่านทำนองเสนาะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ขันธ์ชัย อธิเกียรติ. (2551). การอ่านบทประพันธ์และเพลงพื้นบ้าน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชัตติยะ ไวยกุล. (2529). การสร้างสื่อประสมเพื่อสอนเสริมการอ่านทำนองเสนาะของ "โคลงสี่สุภาพ" วิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

จิราภรณ์ จันทา. (2543). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอบตามคู่มือครู. (วิทยานิพนธ์ (กศ.ม.) วิชาเอกการมัธยมศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

จิตยา สุวรรณชะฎ. (2545). การกำหนดกรอบความคิดทฤษฎีกระบวนการวิจัยวิทยาศาสตร์ สังคม. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิต.

ณัฐกฤษฏี อภิษฐ์ธาดา. (2556). ทำนองเสนาะ : ทางสู่สุนทรีย์ภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทวิช อัครวระกุลวงศ์. (2561). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้น

- กระบวนการร่วมกับกลวิธี RAFT ที่มีต่อความสามารถในการเขียนความเรียงและะเจตคติต่อการเขียนความเรียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. (ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธิดา โมสิกรัตน์. (2527). การอ่านทำนองเสนาะ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2549). การวัดเจตคติ = *Measurement of attitude*. อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นพมาศ ธีรเวคิน. (2539). จิตวิทยาสังคมกับชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นันทา ชุนภักดี. (2539). รายงานการวิจัยลักษณะเฉพาะของการอ่านทำนองเสนาะ (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นันทา ชุนภักดี. (2558). การอ่านทำนองร้อยกรองไทย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.
- ประภรณ์ วิไล. (2542). ผลของการใช้ตัวแบบที่มีต่อการคิดในการออกแบบของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประภาพร มั่นเจริญ. (2544). ผลของการใช้กิจกรรมพัฒนาความร่วมมือผู้ฝึกและการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ประศักดิ์ หอมสนธิ, และ อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2535). วิธีเก็บรายงานข้อมูลการวิจัยด้านการสังเกต. นนทบุรี: สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- ปวีร์ กาญจนภี. (2552). การพัฒนาความมั่นใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์ โดยใช้ในการเรียนรู้จากตัวแบบมีชีวิตและตัวแบบสัญลักษณ์. (วิทยานิพนธ์ (ค.ม.)). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พงศ์ธัญ แซ่จู้. (2554). การศึกษาพฤติกรรม และความคิดเห็นของนักศึกษาปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา ต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านสังคมเครือข่ายเฟสบุ๊ค. *The Eleventh National Conference on Computing and Information Technology*, 11, 511-516.
- พรจงกล สุขสนาน. (2551). คุณค่าในบทอาขยานภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ ศศ.).

- ม. (สาขาวิชาภาษาไทย). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- พระเล็ก ทองแสน. (2550). ผลการฝึกสมาธิและการใช้ตัวแบบที่มีต่อพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา).
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2541, พฤษภาคม-สิงหาคม). การวิเคราะห์ข้อสอบอิงเกณฑ์. วารสารการวัดผลการศึกษา, 20(58), 15-20.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และ เพียว ยินดีสุข. (2558). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 2 (ฉบับเพิ่มเนื้อหา)..). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้จัดจำหน่าย.
- พิรุณโปรย สำโรงทอง. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู. (ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาคจิรา รอดพัน. (2553). การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่มีฐานความช่วยเหลือทางการเรียนเรื่องประวัติศาสตร์สุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มะลิวรรณ ศรีชัยปัญญา. (2550). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับสถานการณ์ในชีวิตจริง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ (ค.ม.)). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พ. 2). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- เรียม ศรีทอง. (2542). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน = *Human behavior and self development* : ศาสตร์แห่งการพัฒนาชีวิต. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- ล้วน สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2544). เจตคติ : แนวคิด วิธีการวัดและมาตรฐานวัด. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วราภรณ์ เร่งทอง. (2550). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือประเภท

- แบ่งกลุ่มผลลัพธ์สัมฤทธิ์กับการสอนแบบปกติ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา
หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- วิวัฒน์ บุญจับ. (2538). การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงและการอ่านทำนองเสนาะ. กรุงเทพฯ:
กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร.
- วิไล กาวิชัย. (2557). การใช้เทคนิคซ้ำร้องเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านทำนองเสนาะของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้องสอนศึกษา. (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการสอนภาษาไทย)). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ศิริมาศ ชีวะบุตร. (2545). แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านทำนองเสนาะสำหรับ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.
(วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการสอนภาษาไทย)).
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคณะ. (2542). การวิจัยตลาด : ฉบับมาตรฐาน. กรุงเทพฯ: บริษัท ธรรมสาร
จำกัด.
- ศิวาพัชร ลิ้มสุธาพัฒน์. (2559). ผลของการสอนโดยใช้กลวิธีสแกนแอนดริ้น ที่มีต่อความสามารถใน
การอ่านจับใจความและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่
6. (ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้)). มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ.
- สนิท ดีเมืองซ้าย. (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ที่มีการช่วย
เสริมศักยภาพทางการเรียนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์. (วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต
สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.
- สมชาย แก้วเจริญ. (2555). การใช้สื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านทำนองเสนาะ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย)). มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- สมพร มั่นตะสูตร แห่งพิพัฒน์. (2534). การอ่านทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 2..). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมร เจนจิระ. (2528). ปัญหาการสอนวรรณคดีระดับมัธยมศึกษา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุชุมาลย์ คำหวาน. (2543). การลดพฤติกรรมก้าวร้าวโดยเทคนิคตัวแบบและการเสริมแรงทางสังคม

- กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุจิตรา เขียวศรี. (2550). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบสอบบนเว็บวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้การช่วยเสริมศักยภาพเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ (ค.ด.)). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุชีรา ภัทรายุทธวรรณ. (2545). คู่มือการวัดทางจิตวิทยา = *Manual of psychological testing*. กรุงเทพฯ: เมติคัล มีเดีย.
- สุนิสา แสงอนันต์. (2548). การใช้ตัวแบบจากการเล่านิทานเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- สุมาลี ธนวุฒิติวรรกุล. (2541). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน การเขียน และความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านด้วยกลวิธี *K-W-L Plus* ประกอบกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุรสาธ ผาสุข. (2546). การศึกษาความสามารถและการคิดเกี่ยวกับการใช้ตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์และผลในด้านเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. (วิทยานิพนธ์ กศ.ด.). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2552). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2534). การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเล่ม 2. กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์จำกัด.
- แสงสุรี วาตวิจิตร. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนหลักภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการการศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) กับคู่มือครู. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- อดิสรณ์ เรืองกิจจามันท์. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบร่วมกับแนวคิดการเขียนแบบเน้นกระบวนการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิดไตร่ตรองของนักศึกษาปริญญาตรี. (วิทยานิพนธ์ (ค.ด.)). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2542). หลักการตลาด = *Principles of marketing* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้จัดจำหน่าย.
- อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์. (2554, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ดิ้ง. วารสารหลักสูตรและการสอนทักษิณ, 6(1), 131-138.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแนะนำและแก้ไขเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแนะนำและแก้ไขเครื่องมือ ด้านแผนการจัดการเรียนรู้

1. ผศ.สมเกียรติ คูทวีกุล ภาควิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
อ.บ. ภาษาไทย
ค.ม. การสอนภาษาไทย
2. อาจารย์ ดร.สันติวัฒน์ จันทร์โต โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
3. ดร.ประเสริฐ ตันติเสนาะ โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร
รักษาการในตำแหน่ง รองผู้อำนวยการงานวิชาการ
ผู้อำนวยการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ปร.ด. หลักสูตรและการสอน
ศศ.ม. ภาษาไทย
ศศ.บ. ภาษาไทย
ศษ.บ. การแนะแนว
ศษ.บ. การวัดและประเมินผลการศึกษา

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแนะนำและแก้ไขเครื่องมือ
ด้านเกณฑ์การประเมินการอ่านทำนองเสนาะ

1. ผศ.สมเกียรติ คู่ทวีกุล   ภาควิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
อ.บ. ภาษาไทย
ค.ม. การสอนภาษาไทย
2. ผศ.ดร.พิมลศักดิ์ อุ่สุวรรณธรรม   ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
3. อาจารย์ประภาพร ธิ่มจิตสมบูรณ์   ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ศศ.บ. ภาษาไทย
ศษ.บ. ภาษาไทย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแนะนำและแก้ไขเครื่องมือ
ด้านแบบวัดเจตคติ

1. ผศ.ดร.อรอุมา เจริญสุข	หัวหน้าภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผศ.ดร.มนตา ตูลย์เมธากา	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผศ.ดร.พาสนา จุลรัตน์	ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 1	
วิชาภาษาไทย 4 ภาษาไทยพื้นฐาน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านกลอน	จำนวน 3 คาบ
ผู้สอน นางสาวเกศแก้ว คงคล้าย	ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ม.5/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน

มาตรฐาน ท 5.1 ม.5/6 ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และ บทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ และนำไปใช้อ้างอิง

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

กลอนเป็นคำประพันธ์ที่มีความโดดเด่นด้านฉันทลักษณ์ ประกอบด้วย กลอนสุภาพ กลอนดอกร้อย กลอนบทละคร กลอนเสภา และกลอนนิราศ โดยมีการสัมผัสคำ การกำหนดคณะ เพื่อให้เกิดความไพเราะ ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องศึกษาวิธีการอ่านคำประพันธ์ประเภทดังกล่าว ให้ถูกต้องตามหลักการอ่านทำนอง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ (พุทธิพิสัย/K)

3.1.1 ผู้เรียนอธิบายลักษณะคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ กลอนบทละครและกลอนนิราศได้

3.1.2 ผู้เรียนอธิบายวิธีการอ่านทำนองเสนาะของคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ กลอนบทละคร และกลอนนิราศได้

3.2 ด้านทักษะ (ทักษะพิสัย/P)

3.2.1 ผู้เรียนสามารถอ่านทำนองเสนาะของคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ กลอนบทละคร และกลอนนิราศได้ถูกต้อง

3.3 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์/ค่านิยม/คุณธรรมจริยธรรม (จิตพิสัย/A)

3.3.1 ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียน

3.3.2 ผู้เรียนเห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

4. สารการเรียนรู้

- 4.1 การอ่านกลอนสุภาพ
- 4.2 การอ่านกลอนบทละคร
- 4.3 การอ่านกลอนนิราศ

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 5.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 5.2 ความสามารถในการคิด

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 6.1 ใฝ่เรียนรู้
- 6.2 รักความเป็นไทย
  - 6.2.1 เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

7. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คาบเรียนที่ 1 การอ่านกลอนสุภาพ

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (5 นาที)

- ผู้สอนสร้างความสนใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเริ่มสังเกต ตัวแบบ

1. ผู้สอนเปิดวีดิทัศน์เพลง “นี่ฉันเอง” ของศิลปินวง Lipta ให้ผู้เรียนฟัง โดยให้ผู้เรียนสังเกตการใช้คำและลักษณะการแต่งของบทเพลง

2. ผู้สอนตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบและร่วมกันอภิปราย ดังนี้

“นักเรียนคิดว่าจุดเด่นของเพลงนี้คืออะไร?”

คำตอบ “มีเนื้อร้องที่เป็นท่อนแร็ปที่คูลหุ”

3. ผู้สอนแสดงแสดงเนื้อเพลงดังกล่าว จากนั้นอธิบายถึงประเด็นของเพลงแร็ปในปัจจุบัน
 นั้น มีลักษณะการแต่งที่คล้ายเคียงกับบทประพันธ์ของไทย กล่าวคือ มีการส่งสัมผัส-รับสัมผัส
 สามารถอ่านโดยแบ่งวรรคได้ และมีการเลือกใช้คำที่สละสลวย ลึกซึ้งกินใจ ซึ่งบทประพันธ์ของไทย
 สามารถร้องเป็นทำนองได้เช่นกัน ดังที่เรียกว่า การอ่านทำนองเสนาะ ซึ่งผู้เรียนเคยฝึกฝนการอ่าน

ทำนองเสนาะมาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาในรายวิชาภาษาไทยแล้ว หากแต่ในวันนี้ ผู้เรียนจะได้
อ่านทำนองเสนาะในรูปแบบที่มีทำนองคล้ายคลึงกับเพลงไทย-สากลในยุคปัจจุบัน

4. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงประเด็นข้างต้น โดยสุ่มถาม
ผู้เรียน 2-3 คน

ขั้นที่ 2 เรียนรู้ตัวแบบ (15 นาที)

- ผู้สอนแสดงตัวแบบให้ผู้เรียนจดจำ โดยให้ผู้เรียนสังเกตและถ่ายทอดสิ่งที่ได้สังเกต
ออกมาผ่านการใช้ภาษา

1. ผู้สอนอ่านบทประพันธ์ เรื่อง สวรรค์ชั้นกวี ซึ่งเป็นบทขยาน บทเลือก ระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลายให้ผู้เรียนฟังเป็นทำนองเสนาะและให้ผู้เรียนร่วมกันสังเกตวิธีการอ่าน
(ตัวแบบที่เป็นบุคคล)

2. ผู้สอนตั้งคำถามแก่ผู้เรียนและร่วมกันอภิปรายถึงคำตอบ ดังนี้

“จากการฟังบทประพันธ์ดังกล่าว นักเรียนพบข้อสังเกตใดบ้าง”

คำตอบ “การอ่านของผู้สอนข้างต้นเป็นการอ่านบทประพันธ์ที่มีทำนอง มีเทคนิค
การเอื้อนเสียง มีวิธีการออกเสียงที่มีลักษณะเฉพาะ บทที่อ่านมีคำสัมผัสคล้องจองกัน”

3. ผู้สอนอธิบายหลักการอ่านคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ (กลอนแปด) โดยอธิบาย
ประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทกลอน 2) ทำนองในการอ่านกลอน
3) การแบ่งวรรคในการอ่านกลอน และ 4) เทคนิคในการอ่านกลอน

4. ผู้สอนอ่านบทประพันธ์บทเดิมเป็นทำนองเสนาะโดยการเล่นกีตาร์เพื่อเพิ่มทำนอง
ในการอ่าน โดยให้ผู้ฟังร่วมกันหาข้อสังเกตอีกครั้งหนึ่ง (ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์)

5. ผู้สอนตั้งคำถามเดิมแก่ผู้เรียนและร่วมกันอภิปรายถึงคำตอบ ดังนี้

“เมื่อฟังบทประพันธ์ข้างต้น นักเรียนพบข้อสังเกตใดบ้าง”

คำตอบ “การอ่านของผู้สอนข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าทำนองเสนาะซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรม
อย่างหนึ่งของไทยมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับดนตรีสากล กล่าวคือ มีจังหวะและท่วงทำนองที่
สามารถนำมาผสมผสานกับดนตรีสากลได้ เนื่องจาก คำประพันธ์ 1 วรรค เท่ากับ ห้องดนตรี
1 ห้อง หรือ 4 จังหวะนั่นเอง”

ขั้นที่ 3 แสดงพฤติกรรม (10 นาที)

- ผู้สอนให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบที่สังเกต โดยการอ่านทำนองเสนาะพร้อมกัน ทั้งชั้นเรียนตามจำนวนบทที่ผู้สอนกำหนด จากนั้นลดขนาดของการแสดงพฤติกรรมลง

1. ผู้สอนอ่านบทประพันธ์ข้างต้นไปพร้อมเล่นกีตาร์อีกครั้ง แต่ในครั้งนี้นำให้ผู้เรียนทุกคนลองอ่านตามไปด้วย

2. ผู้สอนเริ่มอ่านบทประพันธ์เบาลงเพื่อให้ได้ยินเพียงเสียงของผู้เรียน เมื่อสังเกตว่าผู้เรียนสามารถจับจังหวะในการอ่านได้แล้ว ให้ผู้เรียนอ่านบทประพันธ์ต่อไปโดยหยุดเล่นกีตาร์ โดยผู้สอนคอยอ่านนำจนกว่าผู้เรียนจะอ่านถูกต้อง

3. แบ่งผู้เรียนเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันฝึกอ่านบทประพันธ์ดังกล่าวและให้ผู้เรียนที่สามารถอ่านได้ถูกต้องแล้ว คอยให้คำแนะนำแก่เพื่อนในกลุ่มของตน

ขั้นที่ 4 สร้างความท้าทายในการเลียนแบบ (15 นาที)

- ผู้สอนสร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่องในการเลียนแบบ โดยเพิ่มระดับความยากในการแสดงพฤติกรรม และคอยให้คำแนะนำและชี้จุดบกพร่องให้แก่ผู้เรียนระหว่างการแสดงพฤติกรรม

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มอ่านบทประพันธ์ให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง โดยมีเงื่อนไขให้ผู้เรียนแข่งกันครั้งละ 2 กลุ่ม เพื่อหา 3 ทีมสุดท้ายที่จะได้แข่งรอบสุดท้าย และกลุ่มที่ชนะการแข่งขันจะได้รับสิทธิ์ในการจับสลากใบสั่งในตอนท้ายคาบ ซึ่งใบสั่งจะมีข้อความที่เป็นคำสั่งให้กลุ่มที่แพ้การแข่งขันต้องทำตามคำสั่งดังกล่าว เช่น ออกมาเต้นหน้าชั้น ร้องเพลงให้เพื่อนฟัง 1 เพลง เป็นต้น

2. เมื่อผู้เรียนอ่านบทประพันธ์จนครบทุกกลุ่ม ผู้สอนให้ผู้เรียนร่วมกันตัดสินเพื่อหาผู้ชนะของแต่ละคู่การแข่งขัน

3. ผู้สอนอธิบายกติกาการแข่งขันในขั้นต่อไปว่า ในรอบต่อไปจะให้ทุกกลุ่มอ่านบทประพันธ์เช่นเดิม แต่จะไม่ใช้บทประพันธ์ที่อ่านไปเมื่อสักครู่ และจะให้แข่งขันกันระหว่าง 3 กลุ่มที่แพ้ในรอบที่แล้ว และ 3 กลุ่มที่ชนะในรอบที่แล้ว เพื่อค้นหา 2 กลุ่มที่เป็นผู้ชนะที่มีสิทธิ์จับใบสั่งและผู้แพ้ที่ต้องโดนลงโทษจากใบสั่ง

4. ผู้สอนเปลี่ยนบทประพันธ์เป็นบทใหม่ ซึ่งเป็นบทประพันธ์ที่มาจากวรรณคดีเรื่อง อิเหนา ตอน ศีกะหมังกุหนิง ซึ่งเป็นบทอาชยานบทหลัก ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และเป็นวรรณคดีเรื่องที่คุณเรียนเคยศึกษามาแล้วในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งบทประพันธ์ข้างต้น เป็นบทประพันธ์ประเภทกลอนบทละครที่ผู้สอนจะใช้ในการอธิบายในคาบเรียนต่อไป แต่ในคาบเรียนนี้เป็นการให้คุณเรียนได้ลองฝึกอ่านบทประพันธ์อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากบทที่ฝึกร่วมกันกับผู้สอนเพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจที่มีในการอ่านทำนองเสนาะของผู้เรียน

5. ระหว่างที่คุณเรียนฝึกอ่าน ผู้สอนเดินดูแต่ละกลุ่มเพื่อคอยให้คำแนะนำ

6. ผู้สอนให้คุณเรียนแต่ละกลุ่มอ่านบทประพันธ์ข้างต้น โดยเลือกอ่านกลุ่มละจำนวน 1 บท และอ่านเรียงต่อกันไปจนจบบท

ขั้นที่ 5 ให้ผลย้อนกลับ (5 นาที)

- ผู้สอนสะท้อนผลในอ่านทำนองเสนาะแก่ผู้เรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน และเสริมแรงแก่ผู้เรียนที่สามารถเลียนแบบได้อย่างถูกต้องเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้จากตัวแบบแก่ผู้เรียนคนอื่น ๆ

1. ผู้สอนให้คุณเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิพากษ์การอ่านทำนองเสนาะของเพื่อน โดยมีผู้สอนคอยให้คำแนะนำในตอนท้าย จากนั้นผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันตัดสินผู้แพ้และผู้ชนะ

2. ผู้เรียนกลุ่มที่ชนะออกมาจับสลากใบสั่งเพื่อให้กลุ่มที่แพ้กระทำตามคำสั่งในใบสั่ง

3. ผู้สอนทบทวนบทเรียนและให้กำลังใจผู้เรียนทั้งกลุ่มที่ชนะและกลุ่มที่แพ้ รวมถึงกลุ่มอื่น ๆ ด้วย

8. สื่อการเรียนรู้

1. วีดิทัศน์เพลง นิน้อง ของศิลปิน Lipta
2. Power point ประกอบการสอน
3. กี่ตาร์ท

9. กระบวนการวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการวัด	เครื่องมือการวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. ด้านความรู้ (K) 1.1 ผู้เรียนอธิบาย ลักษณะคำประพันธ์ ประเภทกลอนได้ 1.2 ผู้เรียนบอกวิธีการ อ่านทำนองเสนาะของคำ ประพันธ์ประเภทกลอนได้	การตอบคำถาม ของผู้เรียน การตอบคำถาม ของผู้เรียน	แบบสังเกต พฤติกรรมกรเรียนรู้อ แบบสังเกต พฤติกรรมกรเรียนรู้อ	ระดับคุณภาพ 3 ถือว่าผ่านเกณฑ์ ระดับคุณภาพ 3 ถือว่าผ่านเกณฑ์
2. ด้านทักษะ (P) 2.1 ผู้เรียนสามารถอ่าน ทำนองเสนาะของคำ ประพันธ์ประเภทกลอนได้ ถูกต้อง	การสังเกต พฤติกรรมของ ผู้เรียน	แบบสังเกต พฤติกรรมกรเรียนรู้อ	ระดับคุณภาพ 3 ถือว่าผ่านเกณฑ์
3. ด้านคุณลักษณะ (A) 3.1 ผู้เรียนมีความตั้งใจ ในการเรียน	การประเมิน คุณลักษณะ	แบบประเมิน คุณลักษณะ	ระดับคุณภาพ 3 ถือว่าผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน

ระดับคุณภาพ 4	หมายถึง	ดีมาก
ระดับคุณภาพ 3	หมายถึง	ดี
ระดับคุณภาพ 2	หมายถึง	พอใช้
ระดับคุณภาพ 1	หมายถึง	ปรับปรุง

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

10.1 สรุปผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

10.2 แนวทางในการแก้ไขพัฒนา

.....

.....

.....

10.3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวเกศแก้ว คงคล้าย)

เอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 1
การอ่านกลอน

Power point ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

นี่ฉันเอง - Lipta

วันนั้นวันวาเลนไทน์เธอได้ดอกไม้จนเต็มมือ
แต่ฉันหลบอยู่หลังเสายื่นมองเป็นไอป้อ
ตอนเธอสบตาดันเอาแต่ยื่นแข็งทื่อ
เธอยิ้มแล้วจากไปเลยไม่ได้ให้ดอกไม้ในมือ
ฉันเก็บมันใส่สมุดทับมันมาหลายปี
จนมันแห้งติดกระดาษและเอาใส่จดหมายไปด้วย
ถึงบางใบมันอาจจะหลุดแต่อย่างน้อยในที่สุด
มันก็ถึงมือเธอคนที่ฉันรักมาเสมอ

นี่ฉันเอง - Lipta

รูปแบบการประพันธ์เรื่บ

ฉันทลักษณ์กลอนสุภาพ

●	●	●	●
●	●	●	●
●	●	●	●
●	●	●	●

สวรรณคดีชั้นกวี

<p style="text-align: center;">↑ N</p> <p style="text-align: center;">สร้างสวรรณคดีชั้นกวีจุลจิรทัศน์</p> <p>พริ้งไพเราะเสนาะกรรณวันฉันทนา อิมอารมณ์ชมสถานวิมานมาศ รัตติมีเสียงเพียงดนตรี รเมียรไม่ไปโบกสุโนคเกาะ โผต้นนั้นผันตนไปต้นโน้น เสียงนกร้องคล้อยคำลำน่าขับ ไปรยประทีนกลิ่นผกาสุราลัย บังคมคัลลัญชุลีกวีเทพ ฦภาพโน้นในสวรรณคดีชั้นกวี</p>	<p>ผ่องประภักดิ์รพลอยทิวพราวเวหา สมสมญาแห่งสวรรณคดีชั้นกวี ฯ อันโอภาศแผ่ผายพรายรังสี ประทีปที่มรั้สละจังหวะโยน สุดเสนาะเสียงนกซึ่งผกโฉน จังหวะใจนส่งจับรั้งกันไป ดุริยศัพท์สำนึกเมื่อพฤษภาหิว เป็นคลื่นในเวทาคหยาดยินดีฯ ซึ่งสุขเสวยสำราญมาณศรี แลภาพนี้ในถ้อยที่ร้อยกรอง</p>
--	--

พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์

สวรรณค์ชั้นกวี

<p>F#m</p> <p>สรวางสวรรณค์ชั้นกวีรุจิรัตน์</p> <p>A</p> <p>พริ้งไพเราะเสนาะกรรณวันฉันทนา</p> <p>F#m</p> <p>อ้อมอารมณ์ชมสถานวิมานมาศ</p> <p>A</p> <p>รัศมีมีเสียงเพียงดนตรี</p>	<p>F#m</p> <p>ผ่องประภคร์พลอยหาพราวเวหา</p> <p>F#m</p> <p>ส่มสมญาแห่งสวรรณค์ชั้นกวี ฯ</p> <p>F#m</p> <p>อันโอภาคนแผ่ผายพรายรังสี</p> <p>F#m</p> <p>ประทีปที่ขมรัลสะจิงหระโยน</p>
--	--

พระราชาวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์

อิเหนา ตอน คีตกะหมังกุหนิง

<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> </div> <p>ว่าพลางทางชมคนนางก</p> <p>เบญจวรรณจับวัลย์ชาติ</p> <p>นางนวลจับนางนวลนอน</p> <p>จากพราภักจับจากจ้านรรจา</p> <p>แขกเต้าจับเต้าร้างร้อง</p> <p>นกแก้วจับแก้วพาทิ</p> <p>ตระเวนไฟรอร้องระแวงไฟ</p> <p>เค้าโหมงจับโหมงอยู่เอกา</p> <p>คับแค้นจับแค้นโศษเดียว</p> <p>ขมิพคนกไม่ไปตามทาง</p>	<p>โผนผกจับไม้อึ้งมี</p> <p>เหมือนวันพี่ไกลสามสุดามา</p> <p>เหมือนพี่แนบนวลสมจรจินตะหรา</p> <p>เหมือนจากนางสการะวาทิ</p> <p>เหมือนร้างห้องมาหยารัศมี</p> <p>เหมือนแก้วพี่ทิ้งสามสิ่งความมา</p> <p>เหมือนเวรใดให้นิราศเล่นหา</p> <p>เหมือนพี่นับโหมงมาเมื่อไกลนาง</p> <p>เหมือนเปล่าเปลี่ยวคับใจในไฟรกว้าง</p> <p>คะนึ่งนางพลางรับโยธี</p>
--	---

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 4	
วิชาภาษาไทย 4 ภาษาไทยพื้นฐาน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านฉันท	จำนวน 3 คาบ
ผู้สอน นางสาวเกศแก้ว คงคล้าย	ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- มาตรฐาน ท 1.1 ม.5/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
- มาตรฐาน ท 5.1 ม.5/6 ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และ บทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ และนำไปใช้อ้างอิง

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

คำประพันธ์ประเภทฉันทเป็นคำประพันธ์ที่มีลักษณะเฉพาะในการอ่าน มีลักษณะเด่น คือ การอ่านคำหนัก(ครุ) และคำเบา(ลหุ) และคำที่ถูกนำมาใช้แต่งคำประพันธ์ประเภทฉันทเป็น คำที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต ผู้อ่านจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในฉันทลักษณ์ การแบ่งวรรค และท่วงทำนองในการอ่านเพื่อเป็นแนวทางในการฝึกฝนการอ่านทำนองเสนาะ ประเภทฉันทให้เกิดความไพเราะและถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ (พุทธิพิสัย/K)

- 3.1.1 ผู้เรียนอธิบายลักษณะคำประพันธ์ประเภทอินทรวีเชียรฉันท 11 วสันตติลกฉันท 14 และวิชชุมมาลาฉันท 8 ได้
- 3.1.2 ผู้เรียนอธิบายวิธีการอ่านทำนองเสนาะของคำประพันธ์ประเภท อินทรวีเชียรฉันท 11 วสันตติลกฉันท 14 และวิชชุมมาลาฉันท 8 ได้

3.2 ด้านทักษะ (ทักษะพิสัย/P)

- 3.2.1 ผู้เรียนสามารถอ่านทำนองเสนาะของคำประพันธ์คำประพันธ์ประเภท อินทรวีเชียรฉันท 11 วสันตติลกฉันท 14 และวิชชุมมาลาฉันท 8 ได้ถูกต้อง

3.3 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์/ค่านิยม/คุณธรรมจริยธรรม (จิตพิสัย/A)

3.3.1 ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียน

3.3.2 ผู้เรียนเห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การอ่านอินทรวีเชียรฉันท์ 11

4.2 การอ่านวสันตดิถีฉันท์ 14

4.3 การอ่านวิชชุมาลาฉันท์ 8

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.2 ความสามารถในการคิด

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ใฝ่เรียนรู้

6.2 รักความเป็นไทย

6.2.1 เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

7. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คาบเรียนที่ 1 การอ่านอินทรวีเชียรฉันท์ 11

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (5 นาที)

- ผู้สอนสร้างความสนใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเริ่มสังเกต ตัวแบบ

1. ผู้สอนเปิดวีดิทัศน์เพลง “เสริมสุขซานมิตร สาธิตสามัคคี” เพลงประกอบการแข่งขัน กีฬาสีสามัคคี ครั้งที่ 43 “เสลาเกมส์” ประพันธ์เนื้อร้องโดย อาจารย์ ดร.ประสรวรค์ ตันติเสนาะ และประพันธ์ทำนองโดย อาจารย์เฉลิมชัย ไกลทุกข์ ซึ่งเป็นเพลงที่ผู้เรียนคุ้นเคยเนื่องจาก ในปีการศึกษาที่ผ่านมา โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวรได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพ กีฬาสีสามัคคี ครั้งที่ 43 “เสลาเกมส์” โดยให้ผู้เรียนสังเกตการใช้คำและลักษณะการแต่ง ของบทเพลง

2. ผู้สอนตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบและร่วมกันอภิปราย ดังนี้

“นักเรียนทราบหรือไม่ว่าเพลงดังกล่าวมีความพิเศษอย่างไร?”

คำตอบ “เนื้อเพลงถูกประพันธ์ด้วยคำประพันธ์ประเภทวิหขุมมาลาฉันท์ 8”

3. ผู้สอนแสดงเนื้อเพลงดังกล่าว จากนั้นอธิบายถึงคำประพันธ์ประเภทฉันท์
ในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทฉันท์ 2) ทำนองในการอ่านฉันท์
3) การแบ่งวรรคในการอ่านฉันท์ และ 4) เทคนิคในการอ่านฉันท์

4. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงประเด็นข้างต้น โดยสุ่มถาม
ผู้เรียน จำนวน 2-3 คน

ขั้นที่ 2 เรียนรู้ตัวแบบ (15 นาที)

- ผู้สอนแสดงตัวแบบให้ผู้เรียนจดจำ โดยให้ผู้เรียนสังเกตและถ่ายทอดสิ่งที่ได้สังเกตเห็น
ออกมาผ่านการใช้ภาษา

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนยกตัวอย่างประเภทของฉันท์ที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่อง มัทนะพาธา
ที่ผู้เรียนได้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

“ฉันท์ที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่อง มัทนะพาธา องค์กรที่ 1 ในหนังสือวรรณคดีวิจักษ์ ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ วิหขุมมาลาฉันท์ 8 จิตรปทาฉันท์ 8 อินทวิเชียรฉันท์ 11 สาลินีฉันท์ 11
อินทวงส์ฉันท์ 12 กมลฉันท์ 12 และวสันตดิถีฉันท์ 14”

2. ผู้สอนตั้งคำถามแก่ผู้เรียนว่า “นักเรียนคุ้นเคยกับฉันท์ประเภทใดมากที่สุด”

คำตอบ “อินทวิเชียรฉันท์ 11 เนื่องจาก เป็นคำประพันธ์ที่เคยเรียนมาแล้วในระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 ในวรรณคดีเรื่อง “นมาสการมาตาปิตุคุณและนมาสการอาจริยคุณ” จากนั้นผู้สอน
ตั้งคำถามแก่ผู้เรียนต่อไปว่า “คำประพันธ์ดังกล่าวมีฉันทลักษณ์คล้ายกับคำประพันธ์ใดที่นักเรียน
เคยเรียนมาในระดับชั้นก่อนหน้านี้”

คำตอบ “อินทวิเชียรฉันท์ 11 มีฉันทลักษณ์คล้ายคลึงกับกาพย์ยานี 11”

3. ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติมว่า แม้อินทวิเชียรฉันท์ 11 และกาพย์ยานี 11 จะมีฉันทลักษณ์
ที่คล้ายคลึงกัน แต่สิ่งหนึ่งที่ทำให้ 2 คำประพันธ์นี้ต่างกัน ได้แก่ การบังคับคำครุ (คำหนัก) และคำ
ลหุ (คำเบา) ในคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการอ่านฉันท์ที่ผู้สอนอธิบาย
ไปในต้นคาบ

4. ผู้สอนให้ผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะออกมาอ่านบทประพันธ์
เรื่อง วิชาเหมือนสินคำ ที่ประพันธ์โดยใช้กาพย์ยานี 11 และบทประพันธ์จากวรรณคดีเรื่องมัทนะ

พาดำ โดยเลือกบทที่ประพันธ์ด้วยอินทวิเชียรฉันท์ 11 เป็นทำนองเสนาะให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ สังเกต และเปรียบเทียบความแตกต่าง (ตัวแบบที่เป็นบุคคล)

5. ผู้สอนตั้งคำถามแก่ผู้เรียนและร่วมกันอภิปรายถึงคำตอบ ดังนี้

“จากการฟังบทประพันธ์ดังกล่าว นักเรียนพบความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของ 2 บทประพันธ์ข้างต้นอย่างไรบ้าง”

คำตอบ “การอ่านกาพย์ยานี 11 และการอ่านอินทวิเชียรฉันท์ อ่านด้วยทำนองที่ คล้ายคลึงกัน มีการแบ่งวรรคการอ่านและทำนองในแต่ละวรรคคล้ายกัน แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือ การอ่านอินทวิเชียรฉันท์ 11 ในตำแหน่งที่เป็นคำลหุจะออกเสียงเบา กล่าวคือ ไม่กระแทกเสียง ในขณะที่เป็นเสียงครุจะลงเสียงหนัก ทำให้จังหวะการอ่านมีน้ำเสียงหนัก-เบาสลับกันไป”

6. ผู้เรียนที่เป็นตัวแบบอ่านบทประพันธ์บทเดิมสลับกับการเปิดวิดีโอทัศน์การอ่าน อินทวิเชียรฉันท์ 11 สลับกัน โดยให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ ฟังร่วมกันหาข้อสังเกตอีกครั้งหนึ่ง (ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์)

7. ผู้สอนตั้งคำถามแก่ผู้เรียนและร่วมกันอภิปรายถึงคำตอบ ดังนี้

“เมื่อฟังบทประพันธ์ข้างต้น นักเรียนพบข้อสังเกตใดบ้าง”

คำตอบ “การอ่านอินทวิเชียรฉันท์ 11 ขึ้นต้นด้วยระดับเสียงปานกลาง ไม่สูงและไม่ต่ำเกินไป โดยมีการเปลี่ยนระดับเสียงที่สูงขึ้นในวรรคที่ 3 และอ่านด้วยน้ำเสียงหนัก-เบาสลับกันไป ตามตำแหน่งของคำครุและคำลหุ จึงทำให้เสียงที่อ่านในบทประพันธ์มีความหนักเบาสลับกัน เหมือนกับเสียงของสายฟ้าที่สอดคล้องกับชื่อของบทประพันธ์ อินทวิเชียรฉันท์ ที่มีความหมายว่า ฉันท์ที่มีลีลาอันรุ่งเรืองดงามดุจสายฟ้าซึ่งเป็นอาวุธของพระอินทร์ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2554)”

ขั้นที่ 3 แสดงพฤติกรรม (10 นาที)

- ผู้สอนให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบที่สังเกต โดยการอ่านทำนองเสนาะพร้อมกัน ทั้งชั้นเรียนตามจำนวนบทที่ผู้สอนกำหนด จากนั้นลดขนาดของการแสดงพฤติกรรมลง

1. ผู้เรียนที่เป็นตัวแบบอ่านบทประพันธ์ข้างต้นไปอีกครั้ง แต่ในครั้งนี้นำให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ ฝึกอ่านตามไปพร้อม ๆ กัน

2. ผู้เรียนที่เป็นตัวแบบเริ่มอ่านบทประพันธ์เบาลงเพื่อให้ได้ยินเพียงเสียงของผู้เรียนคนอื่น ๆ เมื่อสังเกตว่าผู้เรียนคนอื่น ๆ สามารถจับจังหวะในการอ่านได้แล้ว ผู้สอนคอยอ่านนำจนกว่าผู้เรียนจะอ่านถูกต้อง

3. แบ่งผู้เรียนจับคู่เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันฝึกอ่านบทประพันธ์ดังกล่าวและให้ผู้เรียนที่สามารถอ่านได้ถูกต้องแล้ว คอยให้คำแนะนำแก่คู่ของตน

ขั้นที่ 4 สร้างความท้าทายในการเลียนแบบ (15 นาที)

- ผู้สอนสร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่องในการเลียนแบบ โดยเพิ่มระดับความยากในการแสดงพฤติกรรม และคอยให้คำแนะนำและชี้จุดบกพร่องให้แก่ผู้เรียนระหว่างการแสดงพฤติกรรม

1. เมื่อฝึกฝนการอ่านกับคู่ของผู้เรียนแล้ว ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละคู่อ่านบทประพันธ์ คู่ละจำนวน 1 บท เรียงตามแถวที่ผู้เรียนนั่ง โดยอ่านจากบทประพันธ์ในวรรณคดีเรื่อง มัทนะพาธา องค์กรที่ 1 ในหนังสือเรียนของผู้เรียน

2. เมื่อผู้เรียนอ่านบทประพันธ์จนครบทุกคู่ ผู้สอนแสดงบทประพันธ์ใหม่บน Power Point ประกอบการสอน โดยเว้นช่องว่างในบางวรรคให้หายไป ดังนั้นแต่ละคู่ต้องเป็นผู้เติมคำที่อยู่ในวรรคที่หายไปขึ้นมาเองให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ โดยให้เวลาผู้เรียนในการคิดคำ 5 นาที จากนั้นใช้วิธีการอ่านแบบเดิม กล่าวคือ เรียงตามที่นั่งตั้งแต่แถวแรกไปจนถึงแถวสุดท้าย

ขั้นที่ 5 ให้ผลย้อนกลับ (5 นาที)

- ผู้สอนสะท้อนผลในอ่านทำนองเสนาะแก่ผู้เรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน และเสริมแรงแก่ผู้เรียนที่สามารถเลียนแบบได้อย่างถูกต้องเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้จากตัวแบบแก่ผู้เรียนคนอื่น ๆ

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิพากษ์การอ่านทำนองเสนาะของเพื่อนแต่ละคู่และให้ผู้เรียนช่วยกันเลือกคู่ที่อ่านได้ไพเราะและสร้างความประทับใจให้แก่เพื่อนร่วมชั้นมากที่สุด

2. ผู้สอนให้รางวัลแก่คู่ที่เพื่อนเลือก จากนั้นให้รางวัลแก่คู่ที่ได้รับรางวัลและผู้เรียนคนอื่น ๆ เพื่อเป็นกำลังใจในการฝึกฝนต่อไป

3. ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปบทเรียน โดยการสุ่มถามผู้เรียนถึงหลักการในการอ่านคำประพันธ์ประเภทอินทราวิเชียรฉันทและเทคนิควิธีการที่ได้ฝึกฝน

8. สื่อการเรียนรู้

1. วีดิทัศน์เพลง “เสริมสุขสานมิตร สานิตสามัคคี” เพลงประกอบการแข่งขันกีฬาสาธิตสามัคคี ครั้งที่ 43 "เสลาเกมส์"
2. Power point ประกอบการสอน
3. วีดิทัศน์การอ่านอินทรวีเชียรฉันท 11

9. กระบวนการวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการวัด	เครื่องมือการวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. ด้านความรู้ (K) 1.1 ผู้เรียนอธิบายลักษณะคำประพันธ์ประเภทกลอนได้ 1.2 ผู้เรียนบอกวิธีการอ่านทำนองเสนาะของคำประพันธ์ประเภทกลอนได้	การตอบคำถาม ของผู้เรียน การตอบคำถาม ของผู้เรียน	แบบสังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้ แบบสังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้	ระดับคุณภาพ 3 ถือว่าผ่านเกณฑ์ ระดับคุณภาพ 3 ถือว่าผ่านเกณฑ์
2. ด้านทักษะ (P) 2.1 ผู้เรียนสามารถอ่านทำนองเสนาะของคำประพันธ์ประเภทกลอนได้ถูกต้อง	การสังเกต พฤติกรรมของ ผู้เรียน	แบบสังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้	ระดับคุณภาพ 3 ถือว่าผ่านเกณฑ์
3. ด้านคุณลักษณะ (A) 3.1 ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียน	การประเมิน คุณลักษณะ	แบบประเมิน คุณลักษณะ	ระดับคุณภาพ 3 ถือว่าผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน

ระดับคุณภาพ 4	หมายถึง	ดีมาก
ระดับคุณภาพ 3	หมายถึง	ดี
ระดับคุณภาพ 2	หมายถึง	พอใช้
ระดับคุณภาพ 1	หมายถึง	ปรับปรุง

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

10.1 สรุปผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

10.2 แนวทางในการแก้ไขพัฒนา

.....

.....

.....

.....

10.3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวเกศแก้ว คงคล้าย)

เอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 4
การอ่านฉันท

Power point ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เพลงเสริมสุขสานมิตร สาคิตสามัคคี

เนื้อร้อง : อาจารย์ ดร.ประสรวงศ์ ตันติเสนาะ
ทำนอง : อาจารย์เฉลิมชัย โกลทุภช

ด้วยปีกแห่งฝัน มุ่งมั่นศรัทธา พวกเราต่างมา ไขว่คว้าเอาชัย
 สาคิตทุกแห่ง ร่วมแรงร่วมใจ ก็พาก้าวไกล สายใยผูกพัน
 ด้วยปีกแห่งรัก เราสามัคคี พวกเราล้วนมี ไฉนตรีต่อกัน
 สาคิตน้องพี่ มีใจสร้างสรรค์ เชื่อมความสัมพันธ์ แข่งขันกีฬา
 เสริมสุขสานมิตร ด้วยจิตงดงาม พวกเราเล่นตาม กฎกติกา
 เสลาเกมส์นี้ เปรมปรีย์หนักหนา ชื่อเสียงลือชา สาคิตสามัคคี

เพลงเสริมสุขสานมิตร สาคิตสามัคคี

เนื้อร้อง : อาจารย์ ดร.ประสรวงศ์ ตันติเสนาะ
ทำนอง : อาจารย์เฉลิมชัย โกลทุภช

ด้วยปีกแห่งฝัน	มุ่งมั่นศรัทธา
พวกเราต่างมา	ไขว่คว้าเอาชัย
สาคิตทุกแห่ง	ร่วมแรงร่วมใจ
ก็พาก้าวไกล	สายใยผูกพัน

ภาพยนตร์ ๑๑

วิชาเหมือนสินค้า   อันมีค่าอยู่เมืองไกล
 ต้องยากลำบากไป   จึงจะได้สินค้ามา
 จงตั้งเอากายเจ้า   เป็นสำเภาอันโสกา
 ความเพียรเป็นโยธา   แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ

เลขฎาจารย์ ฟ.อีแลร์

อินทวิเชียรฉันท์ ๑๑

คู่ก่อนสุชาดา   มະทะนาวิไลศรี
 ยามองค์สุเทษณ์มี   วรพจน์ประการใด,
 นางจงทำนูลตอขบ   มະรุรศทรศรีสไชร ;
 เข้าใจมิเข้าใจ   ฤก็ตอขบพะจีพัตัน.

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

อินทวิเชียรฉันทน์ ๑๑

โปรดช่วยกันเติมวรรคที่ **ขาดหายไป**

ทำนองเสนาะซึ่ง
จิตใจก็เปรมปรีดิ์
สืบสานสินานนักร
แล้วเราจะเข้าใจ

มนตรึง ณ ที่นี้

อนุรักษ์และคงไว้

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ

แบบวัดเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ

แบบประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนอ่านคำประพันธ์ดังต่อไปนี้

ถึงหน้าวังตั้งหนึ่งใจจะขาด	คิดถึงบาทบพิตรอดิศร
ไฉ่ผ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร	แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเช้าเย็น
พระนิพพานปานประหนึ่งศิระษะขาด	ด้วยไร้ญาติยากแค้นถึงแสนเข็ญ
ทั้งโรคซ้ำกรรมชดวิบัติเป็น	ไม่แลเห็นที่ซึ่งจะพึงพา

(สุนทรภู่, นิราศภูเขาทอง)

ฟังสรวราชเอารส ๖ ก็ชะชดบังญา เจ้าอยุธยา มีบุตร ล้วนยงยุทธเชี่ยวชาญ
 ชาญหักศึก บ มีย่อ ต่อสู้ศึก บ มียอน ไปพักนอนว่าใช้ ให้ ๖ หวง ๖ ห้าม แม่นเจ้าคร้ามเคราะห์
 กาจ จงอย่ายาตรยุทธนา เอาพัสดราสตรี สวมอินทรียี่สร้างเคราะห์ ๖ ตรัสเยาะเย้ยขลาด

(สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส, ลิลิตตะเลงพ่าย)

ยिनคดีมีเรื่องน้อย	ใหญ่ไฉน ก็ดี
ยังบ่งลงเห็นไป	เด็ดด้วย
ฟังตบสอบคำไข	คิดใคร่ ครวญนา
ห่อนตัดสินห้วนห้วน	เหตุด้วยเบาควา

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, โคลงสุภาษิตนฤมุนาการ)

ควรเพื่อจะสมเพช	ภยเวทนาการ
ด้วยท่านพฤตมาจารย์	พะกระทบประสพทัณฑ์
โดยเต็มกตัญญู	กตเวทิตาครัน
ใหญ่ยิ่งและยากอัน	นรอื่นจะอาจทน

(นายชิต บุรทัต, สามัคคีเภทคำฉันท์)

เกณฑ์การประเมินความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ

รายการประเมิน	เกณฑ์	ระดับคะแนน
1. ความถูกต้องตามอักขรวิธี	- อ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ชัดเจน	5
	- อ่านออกเสียงคำถูกต้อง	
	- อ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ไม่ชัดเจน 1-2 คำ	4
	- อ่านออกเสียงคำผิด 1-2 คำ	
	- อ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ไม่ชัดเจน 3-4 คำ	3
	- อ่านออกเสียงคำผิด 3-4 คำ	
	- อ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ไม่ชัดเจน 5-6 คำ	2
	- อ่านออกเสียงคำผิด 5-6 คำ	
	- อ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ไม่ชัดเจน 7 คำขึ้นไป	1
	- อ่านออกเสียงคำผิด 7 คำขึ้นไป	
- อ่านออกเสียงไม่ชัดเจน	0	
2. ความถูกต้องตามทำนอง	- อ่านถูกต้องตามทำนองของบทประพันธ์ประเภท	5
	- แบ่งวรรคในการอ่านได้ถูกต้อง	
	- อ่านถูกต้องตามลักษณะบังคับของบทประพันธ์ เช่น คำเป็น-คำตาย คำเอก-คำโท คำครุ-คำลหุ	
	- อ่านผิดทำนองของบทประพันธ์ 1-2 วรรค	4
	- แบ่งวรรคในการอ่านผิด 1-2 ครั้ง	
	- อ่านผิดจากลักษณะบังคับของบทประพันธ์ 1-2 ครั้ง	
	- อ่านผิดจากทำนองของบทประพันธ์ 3-4 วรรค	3
	- แบ่งวรรคในการอ่านผิด 3-4 ครั้ง	
	- อ่านผิดจากลักษณะบังคับของบทประพันธ์ 3-4 ครั้ง	
	- อ่านผิดจากทำนองของบทประพันธ์ 5-6 วรรค	2
- แบ่งวรรคในการอ่านผิด 5-6 ครั้ง		
- อ่านผิดจากลักษณะบังคับของบทประพันธ์ 5-6 ครั้ง		
- อ่านผิดจากทำนองของบทประพันธ์ 7 วรรคขึ้นไป	1	

รายการประเมิน	เกณฑ์	ระดับคะแนน
2. ความถูกต้องตามทำนอง (ต่อ)	- อ่านไม่ถูกต้องตามทำนองและลักษณะบังคับของบทประพันธ์	0
3. การสื่ออารมณ์	- สื่ออารมณ์ได้สอดคล้องกับบทประพันธ์	4
	- ใช้น้ำเสียงในการถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างลึกซึ้งกินใจ	
	- สื่ออารมณ์ไม่สอดคล้องกับบทประพันธ์ 1-2 วรรค	3
	- ใช้น้ำเสียงในการถ่ายทอดอารมณ์ได้ดี แต่ยังขาดความเป็นธรรมชาติในการใช้น้ำเสียงเล็กน้อย	
	- สื่ออารมณ์ไม่สอดคล้องกับบทประพันธ์ 3-4 วรรค	2
	- ใช้น้ำเสียงในการถ่ายทอดอารมณ์ได้ในระดับปานกลาง	
	- สื่ออารมณ์ไม่สอดคล้องกับบทประพันธ์ 5-6 วรรค	1
	- ใช้น้ำเสียงในการถ่ายทอดอารมณ์ได้เพียงเล็กน้อย	
	- สื่ออารมณ์ไม่สอดคล้องกับบทประพันธ์	0
	- ขาดการใช้น้ำเสียงในการถ่ายทอดอารมณ์	
2. ความถูกต้องตามทำนอง	- น้ำเสียงมีความไพเราะน่าฟัง	3
	- น้ำเสียงมีความไพเราะ แต่ยังมีวรรคที่อ่านเพี้ยน 1-2 วรรค	2
	- น้ำเสียงมีความไพเราะ แต่ยังมีวรรคที่อ่านเพี้ยน 3-4 วรรค	1
	- ขาดความไพเราะในน้ำเสียง	0
5. เทคนิคและวิธีการอ่าน	- ใช้เทคนิคการอ่าน เช่น การเอื้อนเสียง การครั้นเสียง การหลบเสียง ได้เหมาะสมกับบทประพันธ์	3
	- ใช้เทคนิคการอ่านไม่เหมาะสมกับบทประพันธ์ 1-2 วรรค	2
	- ใช้เทคนิคการอ่านไม่เหมาะสมกับบทประพันธ์ 3-4 วรรค	1
	- ไม่มีการใช้เทคนิคในการอ่าน	0
	รวมทั้งสิ้น	20

แบบวัดเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจเจตคติของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อการอ่านทำนองเสนาะ ในรายวิชาภาษาไทย ท32102 จึงใคร่ขอความ
ร่วมมือจากนักเรียนในการตอบแบบสอบถาม ดังรายละเอียดที่ปรากฏในแบบสอบถามนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอความกรุณาให้นักเรียนตอบคำถามตามความเป็นจริง ข้อมูลของนักเรียน
จะถูกเก็บเป็นความลับและจะนำเสนอในภาพรวม และขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่กรุณาสละเวลา
ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ ที่นี้

คำชี้แจง : ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วให้ระดับคะแนนที่ตรงกับความเป็นจริง
ของนักเรียนมากที่สุด

ระดับคะแนน	มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
	มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
	ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบางส่วน
	น้อย	หมายถึง	ข้อความที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียน
	น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชั้นเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4
2. เพศ ชาย หญิง

ตอนที่ 2 แบบวัดเจตคติ

ประเด็น	ระดับเจตคติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความรู้ ความเข้าใจในการอ่านทำนองเสนาะ					
1) ฉันทึ่งเข้าใจเนื้อหาในบทประพันธ์ ที่ฉันอ่านทำนองเสนาะ					
2) ฉันทึ่งเข้าใจวิธีการอ่านทำนองเสนาะ					
3) การอ่านทำนองเสนาะทำให้ฉันรู้จักคำศัพท์ในภาษาไทยมากขึ้น					
4) การอ่านทำนองเสนาะทำให้ฉันรู้จักการอ่านออกเสียงคำต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทประพันธ์					
5) การอ่านทำนองเสนาะทำให้ฉันเข้าถึงอารมณ์ของบทประพันธ์ได้มากขึ้น					
6) การอ่านทำนองเสนาะทำให้ฉันจำแนกฉันทลักษณ์ของบทประพันธ์แต่ละประเภทได้					
ด้านความรู้สึกต่อการอ่านทำนองเสนาะ					
7) ฉันอ่านทำนองเสนาะได้ดีขึ้น					
8) ฉันคิดว่าการอ่านทำนองเสนาะเป็นเรื่องโบราณ					

ประเด็น	ระดับเจตคติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความรู้สึกต่อการอ่านทำนองเสนาะ (ต่อ)					
9) ฉันมีความสุขเมื่อได้อ่านทำนองเสนาะ					
10) ฉันไม่มั่นใจในการอ่านทำนองเสนาะ					
11) ฉันคิดว่าการอ่านทำนองเสนาะไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องอาศัยทักษะและการฝึกฝน					
12) การอ่านทำนองเสนาะทำให้ฉันรู้สึกที่ภาษาไทยมีความไพเราะ					
13) การอ่านทำนองเสนาะทำให้ฉันมีบุคลิกภาพที่ดีขึ้น					
ด้านพฤติกรรมในการอ่านทำนองเสนาะ					
14) ฉันฝึกอ่านทำนองเสนาะอย่างสม่ำเสมอ					
15) ฉันออกเสียงอักขระในบทประพันธ์ที่อ่านทำนองเสนาะได้ชัดเจนขึ้น					
16) ฉันสามารถนำทักษะในการอ่านทำนองเสนาะไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ					

ประเด็น	ระดับเจตคติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านพฤติกรรมในการอ่านทำนองเสนาะ (ต่อ)					
17) ฉันเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านทำนองเสนาะ					
18) ฉันหาความรู้เพิ่มเติมหลังจากการอ่านทำนองเสนาะ					
19) ฉันมักจะถ่ายทอดความรู้ในการอ่านทำนองเสนาะให้แก่คนรอบข้าง					
20) ฉันชวนเพื่อน ๆ อ่านทำนองเสนาะเมื่อเจอบทประพันธ์ที่เป็นร้อยกรอง					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

- ตารางแสดงคะแนนความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ ก่อนเรียน-หลังเรียน (Pretest-Posttest) ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้

- ตารางแสดงคะแนนความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ ก่อนเรียน-หลังเรียน (Pretest-Posttest) ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

- ตารางแสดงเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ ก่อนเรียน-หลังเรียน (Pretest-Posttest) ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้

- ตารางแสดงเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ ก่อนเรียน-หลังเรียน (Pretest-Posttest) ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ตาราง 9 ตารางแสดงคะแนนความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ ก่อนเรียน-หลังเรียน (Pretest-Posttest) ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้

คนที่	ก่อนเรียน (20 คะแนน)	หลังเรียน (20 คะแนน)	คนที่	ก่อนเรียน (20 คะแนน)	หลังเรียน (20 คะแนน)
1	13	17	19	15	17
2	16	19	20	14	15
3	11	13	21	16	18
4	12	16	22	12	15
5	8	11	23	11	12
6	10	12	24	16	19
7	13	14	25	14	15
8	14	16	26	13	16
9	14	12	27	12	17
10	11	15	28	11	12
11	13	15	29	10	13
12	9	11	30	15	18
13	12	16	31	15	17
14	11	15	32	12	13
15	12	14	33	15	16
16	14	18	34	10	12
17	15	18	35	11	15
18	12	14	36	13	18
			ผลเฉลี่ย	12.64	15.11

ตาราง 10 ตารางแสดงคะแนนความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ ก่อนเรียน-หลังเรียน (Pretest-Posttest) ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

คนที่	ก่อนเรียน (20 คะแนน)	หลังเรียน (20 คะแนน)	คนที่	ก่อนเรียน (20 คะแนน)	หลังเรียน (20 คะแนน)
1	13	15	20	14	14
2	11	13	21	12	11
3	10	12	22	10	14
4	15	15	23	13	14
5	11	12	24	11	11
6	14	16	25	12	13
7	15	17	26	8	10
8	12	13	27	13	13
9	8	10	28	7	10
10	9	11	29	12	14
11	12	13	30	11	13
12	12	12	31	10	11
13	11	14	32	12	15
14	10	12	33	12	13
15	11	15	34	9	11
16	16	17	35	13	15
17	14	16	36	11	12
18	12	13	37	14	16
19	11	13			
			ผลเฉลี่ย	11.65	13.22

ตาราง 11 ตารางแสดงเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ ก่อนเรียน-หลังเรียน (Pretest-Posttest) ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้

ข้อที่	คะแนนเฉลี่ย ก่อนเรียน (5 คะแนน)	คะแนนเฉลี่ย หลังเรียน (5 คะแนน)	ข้อที่	คะแนนเฉลี่ย ก่อนเรียน (5 คะแนน)	คะแนนเฉลี่ย หลังเรียน (5 คะแนน)
1	3.12	4.03	16	3.08	4.52
2	3.06	4.51	17	3.54	4.74
3	3.02	3.78	18	4.23	4.95
4	4.05	4.79	19	3.17	3.58
5	3.86	4.13	20	3.25	4.56
6	3.15	4.88	21	3.07	3.64
7	3.14	4.59	22	2.55	3.02
8	2.98	4.05	23	2.98	3.62
9	3.11	4.47	24	3.18	4.12
10	3.21	3.89	25	3.07	3.54
11	3.09	4.56	26	4.12	4.59
12	3.22	4.85	27	4.11	4.53
13	3.03	4.12	28	3.12	4.23
14	3.01	4.16	29	3.32	3.84
15	2.59	4.14	30	3.09	4.15

ตาราง 12 ตารางแสดงเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะ ก่อนเรียน-หลังเรียน (Pretest-Posttest) ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ข้อที่	คะแนนเฉลี่ย ก่อนเรียน (5 คะแนน)	คะแนนเฉลี่ย หลังเรียน (5 คะแนน)	ข้อที่	คะแนนเฉลี่ย ก่อนเรียน (5 คะแนน)	คะแนนเฉลี่ย หลังเรียน (5 คะแนน)
1	3.11	3.78	16	4.25	4.48
2	3.26	3.45	17	4.36	4.21
3	4.02	4.12	18	3.26	3.61
4	4.51	4.38	19	3.21	3.26
5	4.27	4.15	20	4.06	3.95
6	3.88	4.01	21	4.32	4.55
7	3.84	3.69	22	3.85	4.07
8	3.87	3.94	23	3.25	3.49
9	4.54	4.75	24	3.22	3.28
10	3.22	4.01	25	4.12	4.03
11	4.28	4.56	26	3.12	3.55
12	4.26	3.89	27	3.65	3.54
13	3.25	3.46	28	3.25	3.88
14	2.95	3.09	29	3.59	3.48
15	3.26	3.19	30	4.12	4.16

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวเกศแก้ว คงคล้าย
วัน เดือน ปี เกิด	9 เมษายน 2536
สถานที่เกิด	พิษณุโลก
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2553 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี พ.ศ. 2558 การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) เกียรตินิยมอันดับ 2 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2562 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ แขนงวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	21/2 หมู่ 3 ตำบลมะขามสูง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก